

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

İÇİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

21 Ekim 2012 Pazar

İÇİŞLERİ KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

21 Ekim 2012 Pazar

---0---

K O N U

Sayfa

Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/690) (Devam) (*)

1:48

(*) (1/690) esas no.lu Tasarının Alt Komisyon Metni 14/10/2012 tarihli İçişleri Komisyonu Tutanağına eklidir.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:4
Enver ERDEM (Elâzığ)	1:2
Birgöl AYMAM GÜLER (İzmir)	2:3
Mehmet ERDOĞAN (Muğla)	3:4
İKİNCİ OTURUM	5:48
Mehmet ERDOĞAN (Muğla)	5:6
Ahmet Tefvik UZUN (Mersin)	6
Alim IŞIK (Kütahya)	6, 8:10, 11
Mustafa KALAYCI (Konya)	6:8, 11
Özgür ÖZEL (Manisa)	10, 13:16
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU (Osmaniye)	10:12, 16, 17
Celal DİNÇER (İstanbul)	12:13
Ali SERİNDAG (Gaziantep)	16, 17
Önerge	17
Seyfullah HACİMÜFTÜOĞLU (İçişleri Bakanlığı Müsteşarı)	17
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU (Osmaniye)	17
Alim IŞIK (Kütahya)	17
Önerge	17
Seyfullah HACİMÜFTÜOĞLU (İçişleri Bakanlığı Müsteşarı)	18
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU (Osmaniye)	18
Alim IŞIK (Kütahya)	18
Önerge	18
Seyfullah HACİMÜFTÜOĞLU (İçişleri Bakanlığı Müsteşarı)	18
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU (Osmaniye)	18
Alim IŞIK (Kütahya)	18
Önerge	18
Seyfullah HACİMÜFTÜOĞLU (İçişleri Bakanlığı Müsteşarı)	18

Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU	(Osmaniye)	19
Alim IŞIK	(Kütahya)	19
Önerge		19
Seyfullah HACİMÜFTÜOĞLU (İçişleri Bakanlığı Müsteşarı)		19, 20:21, 22:23
Ali SERİNDAG	(Gazi antep)	19, 20, 21:22, 23
Birgül AYMAN GÜLER	(İzmir)	19:20, 22, 23
Celal DİNÇER	(Muğla)	20, 22, 23
Alim IŞIK	(Kütahya)	21, 22:23
Yavuz Selim KÖŞGER (İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürü)		21
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU	(Osmaniye)	21
Önerge		23:24
Seyfullah HACİMÜFTÜOĞLU (İçişleri Bakanlığı Müsteşarı)		24
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU	(Osmaniye)	24
Önerge		24
Seyfullah HACİMÜFTÜOĞLU (İçişleri Bakanlığı Müsteşarı)		24
Ali SERİNDAG	(Gazi antep)	24
Gerekçe		24
Önerge		24:25
Seyfullah HACİMÜFTÜOĞLU (İçişleri Bakanlığı Müsteşarı)		25
Birgül AYMAN GÜLER	(İzmir)	25:26, 31, 37, 38
Celal DİNÇER	(Muğla)	25, 30, 32, 37, 38
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU	(Osmaniye)	26, 28, 30, 32, 33, 34:36, 37, 38
Ali SERİNDAG	(Gazi antep)	26:31, 33, 37
Mustafa KALAYCI	(Konya)	27
Hüseyin BÜRGE	(İstanbul)	28, 36:38, 39
Veli AĞBABA	(Malatya)	31:33
Alim IŞIK	(Kütahya)	32, 33, 38
Özgür ÖZEL	(Manisa)	36
Osman GÜNEŞ (İçişleri Bakan Yardımcısı)		38:39
Önerge		39
Yavuz Selim KÖŞGER (Mahalli İdareler Genel Müdürü)		39
Birgül AYMAN GÜLER	(İzmir)	39:40
Önerge		40
Yavuz Selim KÖŞGER (Mahalli İdareler Genel Müdürü)		41
Ali SERİNDAG	(Gazi antep)	41, 42, 45:46
Veli AĞBABA	(Malatya)	41, 42:44, 45
Hüseyin BÜRGE	(İstanbul)	41:42, 44, 45
Özgür ÖZEL	(Manisa)	41, 43, 44:45
Birgül AYMAN GÜLER	(İzmir)	41
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU	(Osmaniye)	42, 44
Alpaslan KAVAKLIOĞLU	(Niğde)	42, 43, 46
Celal DİNÇER	(İstanbul)	42, 43
Feyzullah KIYIKLIK	(İstanbul)	44
Önerge		46
Ali SERİNDAG	(Gazi antep)	46, 48
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU	(Osmaniye)	46, 47, 48
Celal DİNÇER	(İstanbul)	47

Açılma Saati: 14.46
Kapanma Saati: 19.40

21 Ekim 2012 Pazar

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.46

BAŞKAN: Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP: Gülşay SAMANCI (Konya)

0

BAŞKAN – İçişleri Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, Sayın Müsteşar, İçişleri Bakanlığının değerli yöneticileri, meslek teşekküllerinin ve sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri, değerli çalışma arkadaşlarım, değerli basın mensupları; İçişleri Komisyonunun toplantısını açıyorum. Çoğunluğumuz vardır.

Alt komisyon raporunun geçici 2'nci maddesi üzerindeki görüşmelere bugün başlıyoruz.

Geçici 2'nci madde üzerinde söz talebinde bulunan arkadaşlarım, gerek Komisyon üyeleri gerek burada bulunan milletvekilleri olmak üzere; Sayın Erdem, Sayın Erdoğan, Sayın Dinçer, Sayın Serindağ, Sayın Güler, Sayın Kalaycı ve Sayın Işık.

İlk söz Elâzığ Milletvekilimiz Sayın Enver Erdem'e aittir.

Sayın Erdem, buyurun efendim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; yaklaşık on dört gündür beri bu Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı üzerinde, çok değerli muhalefet milletvekilleri büyük katılımlarıyla, konunun anlaşılması için bütün maddelerde, bütün fıkralarda yapılan düzenlemelerin ülkemize, milletimize ne tür sonuçlar doğurabileceğine ilişkin çeşitli değerlendirmeler yaptılar.

Şimdi, artık, yasanın maddeleri görüşüldü büyük oranda. Bu yapılan, önümüze getirilen, milletimizin hayrına olmayacağını değerlendirdiğimiz bu düzenlemeyle ilgili son sözler olarak birkaç cümleyle... Bu tasarıyla ilgili olarak, birincisi -Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun- bu getirilen düzenlemenin, kesinlikle büyükşehir belediye sınırlarının mülki sınırlara çıkarılması fikrinden vazgeçilmesinin, 10 ila 20 kilometre çapıyla beraber yatırım bütünlüğü oluşturabilecek şekilde, plan bütünlüğü oluşturabilecek şekilde büyükşehir belediyelerinin kurulmasının ülkemizin, milletimizin ihtiyaçlarına cevap verme noktasında önemli bir fonksiyon icra edeceğini düşünüyorum.

Yine, ikinci olarak, büyükşehir yapma kriterinin -köy nüfusları göz önünde bulundurularak- 750 binden fazla olma şartının Genel Kurula gelirken -gerek bu 1'inci maddede saydığım gerekse 2'nci maddede saydığım hususların- mutlaka iktidar grubunca değerlendirilip bunlarda olması gereken rakamlara çekilmesi ve düzenlenmesiyle ilgili bir iradenin ortaya çıkması lazım.

Yine, il özel idarelerinin kapatılması konusundaki fikrin gözden geçirilmesi lazım. İl özel idareleri kapatılmak suretiyle yerine kurulmaya çalışılan sistemin işlemeyeceğini burada çeşitli konuşmacılar defaten gündeme getirdiler.

Yine, köy tüzel kişiliklerinin kaldırılmaması konusunda bu hususun gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Yine, belediyelerin kapatılması yerine nüfusu 2 binden az diğer illerdeki ve büyükşehir yapılan ildeki beldelerin belediyelerinin kapatılmasıyla ilgili düşüncelerin tekrar gözden geçirilmesi; bu belediyelerin hizmet üretmekte karşılaştıkları problemler varsa bunların maddi sorunları çözülmek suretiyle bu belediyelerin işler hâle getirilmesi gerekmektedir.

Ülkemizin ve milletimizin birlik ve beraberliğini bozacak, üniter yapımızı zedeleyecek, özerklik ve federasyona götürebileceği endişesini taşıdığımız bu düzenlemeden mutlaka ve behemehâl vazgeçilmesi lazım. Genel Kurula bu düzenleme getirilirken -biraz önce saymış olduğum bu eksikliklerin giderilmesiyle ilgili- iktidar grubunun kesinlikle, artık, bir düşünce içerisinde olması lazım. Eğer bu hususlarda herhangi bir değişiklik iktidar grubu düşünmediği takdirde, bayram sonu bu kanun Genel Kurula getirildiği zaman ciddi sorunların, sıkıntıların ve tartışmaların gündeme geleceğinden kimsenin endişesi olmasın.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak biz, Genel Kurula da gelse, İç Tüzük'ten kaynaklanan veya kaynaklanmayan bütün yetkilerimizi, bütün imkânlarımızı kullanarak bu kanunun çıkmasını engelleyeceğiz. Bunu daha önce de deklare etmiştik. Dolayısıyla, bu kanun Genel Kurula geldiği zaman, bu söylediğim maddelerdeki, iktidar grubunun almış olduğu tedbirlerle, yapacağı yeni düzenlemelerle büyükşehir kurulması fikrine ne bizim ne de bir başkasının karşı çıkmayacağını ifade ediyorum. Memleketi gitmek üzere de yola çıkacağım için sizlere de Allaha ısmarladık diyorum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdem, biz de teşekkür ederiz.

Yola gittiğiniz için de şimdiden hayırlı bayramlar diliyoruz, sağlıklı, huzurlu, güzel bir bayram geçirmenizi diliyoruz.

Sayın Birgül Ayman Güler Hocam, süre tamamen takdirlerinize maruzdur, bugün öyle oldu, süre falan çalıştırmıyoruz. Ayrıca, dün gelmeyişinizi de arkadaşlar çok merak ettiler, onu da özellikle söyleyeyim, ben orada da söylemiştim size. Sizin yokluğunuz aramızda hakikaten belli oluyor Hocam, onu da söyleyeyim yani.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Efendim, çok teşekkür ederim.

Dün daha önceden planlanmış bir Konya Meram çalışmamız vardı, o yüzden onu ertelemek mümkün değildi, bu nedenle yalnız bıraktım sizi.

Efendim, biz “Büyükşehir Kurulmasına İlişkin” başlığıyla başlayan ama gerçekte Türkiye'nin yönetim yapısını kabul etmediğimiz biçimde değiştiren bir tasarımı tartışıyoruz. Tasarı 8 Ekimde Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine geldi, 10 Ekimde görüşmeye başladık. On günden bu yana günde ortalama on iki saat, iki gün on sekiz saat olmak üzere, savların oldukça net ortaya konulduğu bir tartışma, müzakere süreci yaşadık. Ne yazık ki bu sürecin sonunda dile getirdiğimiz hiçbir düzeltme, yeniden düşünme önerimizi iktidar partisi kabul etmedi. Ham bir çalışmayla gelmişti. Bu ham çalışmayı, âdeta alt komisyonda ve Komisyonunda Hükümetin kendi önerleriyle düzeltme çabasına tanık olduk. Anayasa Komisyonunun mutlaka görmesi gereken, Anayasa'ya aykırı bir tasarı olduğunu söyledi; Anayasa Komisyonuna tasarı gönderilmedi. Plan ve Bütçe Komisyonu “Mali hükümleri ağırlıklı. Görüşmek zorundadır.” dememize rağmen, zaman yokluğu nedeniyle tasarımı görüşmeyi reddetti. Sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görevi olan milletvekillerinden öğrendik ki takviminde herhangi bir yükümlük yoktur. Ortaya çıkan sıkıştırılmış, İç Tüzük hükümlerine aykırı bir görüşme süreci yaşatılmasından ibarettir. Buna yasama görevimizi yapmayı engellemesi nedeniyle ilk gün nasıl itiraz ettiyse bugün de itiraz ediyor ve kınıyoruz.

Sayın Başkan, kanun, nihayet ana akım medyanın köşe yazarlarının gündemine girdi. Bu sabah okuduğum birkaç köşe yazısında ilginç değerlendirmeler vardı. Bir köşe yazarı şöyle yazmış: “Bu Komisyon, muhalefetin söylediği gibi, Türkiye'yi idari federalizme götüren bir tasarımı görüşmektedir.” Buna ilişkin olarak iktidar herhangi bir şey söylememekle beraber, yazar kendisine göre bu çözümü uygun gördüğü için iktidarı kutlamaktadır. Demek ki bir idari federalizme bizi sürükleyen bu tasarımı taraftarları artık açıkça benimsediklerini ilan etmeye başlamışlardır. Biz, Türkiye'nin üniter yapısını federalizm doğrultusunda sarstığını iddia ettiğimiz bu tasarının Türkiye'nin başına büyük sorunlar, büyük dertler açacağını bir kez daha dikkatlere sunmak istiyoruz. Bu tasarı yerel yönetimlere düşman, bölgesel yönetime dost bir tasarıdır. Anayasa'mız Türkiye'de bölgesel, özerk yönetim sistemini yasaklar. Buna rağmen, tasarı, “belediye” adı altında 16.082 köyü kapatırken 1.591 belde belediyesini mahalleye dönüştürürken Türkiye'yi 29 noktada bölgesel, özerk yönetimlere itmektir. Köşe yazarları tasarının böyle yaptığını ve ne kadar da iyi yaptığını söyleyip iktidarı kutlamaktadır. Bir kez daha bizim sözlerimize itimat etmediniz. Köşe yazarlarının yani bu Komisyonunda olmayanların sözlerine lütfen bakınız ve sizi neden kutladıklarını o yazılardan hiç olmazsa açıkça görünüz. Bu kadar ciddi değerlendirmelerle karşı karşıya kalmasına karşın bu uzun çalışma saatlerinde iktidar milletvekillerinden birinin bile söz alıp bu suçlayıcı ifadelerle karşı herhangi bir açıklama yapma cesareti gösterememiş olmasını kamuoyunun takdirlerine sunuyorum. Bu, iktidar milletvekillerinin görevlerini ihmal ettikleri, emirle hareket ettikleri dolayısıyla kendini seçenlere karşı sorumluluklarını yerine getirmekten kaçındıkları anlamına gelir. Bu Komisyonunda görev yapan bütün iktidar milletvekillerini seçmenlerine, Türk ulusuna şikâyet ediyorum

Değerli Başkan, bu tasarının ikinci özelliği rant tasarısı olmasıdır. Bu tasarıyla beraber köyler köylüsüz, beldeler belediyesiz bırakılır ve bu alanlar, kentsel dönüşüm düzenlemeleriyle, ranta açılan kentsel topraklar nasıl talan ve yağma konusu yapılmışsa Türkiye'nin binlerce kilometrelik köy toprakları da kırsal ranta açılmaktadır. Burada gündeme getirilen yeni idari federal yapılanma Türkiye'nin kırsal topraklarının yönetilemezliğine yol açıyor, kırsal alanları yönetimsiz bırakıyor ve bunun sonunda, topraklar, madenler, sular, ormanlar büyükşehir belediyesi kuraları çerçevesinde kentsel rant sistemine dâhil ediliyor. Türkiye'nin yabancılara toprak satışı bakımından kuralarını nasıl gevşettiği de göz önünde tutulursa rant, yerli ve yabancı çeşitli sermaye çevreleri için rantı kolaylaştıracak yönetim modeliyle âdeta sonsuzlaştırılmış görünüyor. Türkiye'nin kalkınma süreci bakımından bunu büyük tehlike, büyük tehdit olarak görüyoruz. Türkiye'nin gerçek sahibi olan Türk ulusunun kendi topraklarını yönetmekten aciz duruma düşürülmesinden büyük endişe duyuyoruz. Tasarının bu ikinci yönünü de burada çok çeşitli örneklerle dile getirmemize karşın, iktidar milletvekillerinin bir söz söyleyip “Arkadaşlar yanılıyorsunuz.” demediklerini bir kez daha kamuoyunun dikkatine sunuyorum.

Bu tasarının üçüncü özelliği, yerel yönetimlere dönük sevgisizliğidir, sadakatsizliğidir. Köy tüzel kişiliklerinin yüzde 47'si mahalleye dönüştürülerek, toplam belediyelerin yüzde 54'ü mahalleye dönüştürülerek ortadan kaldırılmaktadır. Bu tasarı yerel yönetimleri ortadan kaldıran bir tasarıdır. Bu tasarı yerel yönetimleri güçlendirmez; tasarı, bölgesel yönetimi güçlendirir. Bu bölgesel yönetim yerel yönetimleri ezen bir yönetim olarak kurulmuştur, yerel halkın hakları gasbedilmiştir. Köylerin yüzde 47'si, belediyelerin yüzde 54'ü ortadan kaldırılırken bunlardan birine bile "Nasıl yönetilmek istersiniz?" sorusu yöneltilmemiştir. Hükümet oylarını topladığı bu kesime karşı gerçekten büyük vefasızlık örneği sergilemiştir. Anadolu'nun her köşesinde yerel hakların talanı yaşanırken medya dikkatini yalnızca Şişli, Maslak, Sarıyer örneği ortaya çıkınca uyandırabilmiştir ve Anadolu'da yaşanan bu yerel hak gasbına âdeta gözlerini kapamıştır. Biz bayramı halka bu gasbı anlatmak için çok önemli bir fırsat olarak görüyoruz. Bayram kutlamalarımızı ne yazık ki "Köyünüz ve beldeniz kapanıyor, yönetim haklarınız gasbediliyor." kötü haberini götürerek bayram kutlamasını böyle, epeyce buruk bir biçimde gerçekleştirmek zorunda kalarak yapacağız.

Nihayet, Değerli Başkanım, bu tasarıyla beraber ortaya çıkan şey bir seçim kanunu kötü niyetidir. Hükümet tüm seçim çevrelerini değiştirerek yerel seçimlere hazırlanmaktadır. Türkiye'de belediyeler, köyler, il özel idareleri, büyükşehirler en az otuz yıldan bu yana ama şöyle daha geniş bakarsanız yüz yıldan bu yana kendi yönetim, seçim propagandalarını alışlagelmiş bir seçim çevresinde yapırlarken şimdi hiç kimsenin alışık olmadığı bölgesel yönetim seçim çevrelerinde propaganda yapmak ve seçmenlerine vaatlerde bulunmak zorunda kalacaklar." Bu tarz nasıl bir tarzdır?" konusunda Anadolu'da hiçbir yerel yöneticinin gerçekten doğru, yeterli ve açık bilgisi yoktur. Kamuoyundan bu denli kaçınılarak hazırlanmış olan bu seçim kanunu bakanlıklardan da kaçırılmıştır, ilgili tüm toplumsal kuruluşlardan da kaçırılmıştır; kaçırılmadığı tek yer Türkiye Büyük Millet Meclisi olmuştur. Mutluyuz en azından bu bakımdan. Demek ki kanun hükmünde kararname cesareti gösterip uygulaysaydı bizden de kaçırabilirdi Hükümet bu metni.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman akıllarına gelmemiş demek ki.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Ben onu düşünüyorum, niye acaba kanun hükmünde kararname olarak yapmamış ki Hükümet bunu? Bizi notere dönüştürme arzusu bu kadar güçlü mademki.

Değerli Başkanım, Türkiye'yi federasyona sürükleyen, kırsal alanları acımasız, denetimsiz çok geniş bir ranta açan, yerel yönetimlerin kitlesel olarak varlığını ortadan kaldıran ve iktidar partisinin seçimlerde kendine avantaj sağlamak için hazırladığı bu tasarımı tüm hükümleri bakımından reddediyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi, Genel Kurula "Büyükşehir belediyesinin sınırlarını mülki sınırlara dayandırmak." diye özetleyebileceğim bu düzenlemeyle geldiği takdirde tasarıya muhalafetini İçişleri Komisyonunda olduğu gibi kararlılıkla ve şiddetle sürdürecektir ama bir kez daha yüce Meclisin çatısı altında söylüyorum ki Türkiye'de etnik ayrılmışlığının bu kadar tehdit hâline geldiği, Orta Doğu politikaları çerçevesinde Türkiye'nin üzerinde bu kadar tehlikeli oyunlar oynandığı bir çağda bu yönetim modeli bizim yararımıza değildir. İktidar milletvekillerinin ve Hükümetin tasarımı bu yönden tekrar değerlendirmesini ve Türkiye'yi hiçbirimizin arzu etmeyeceği bir yönetilemez geleceğe sürüklemekten geri durmasını bir kez daha dikkatlerinize sunuyorum.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın Hocam, biz de teşekkür ederiz.

Söz sırası Sayın Erdoğan'ın.

Buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Hükümetimizin ve kamu kurumlarının değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun Meclise geldiğinden bugüne on dört gündür... Tabii, o tasarı 8 Ekimde Meclise geldiğindeki Komisyonun toplanmasına kadar geçen iki günlük süreyi de aslında bir Komisyon çalışmasından daha yoğun bir şekilde bu kanun tasarısını inceleyip buradaki tartışma argümanlarımızı tespit etmek konusunda, yani toplam on dört gündür bu tasarımı değişiklik boyutlarıyla konuştuk.

Ben, dün de ifade ettim, gerçekten İçişleri Komisyonu tarihindeki en önemli, en çetin, en anlamlı Komisyon çalışmalarından birisini yaptık. Tabii, Hocam, konuşurken çok ümitsiz bir tablo sergiledi. Ben bu konuşmalarımızın, bu çalışmalarımızın hiçbirisinin anlamsız olduğunu ve hiçbirisinin sonuç getirmeyeceği inancını paylaşmıyorum. Ben bu süre içerisindeki çalışmalarımızın bu kanunun Genel Kurula gelinceye kadarki süreci içerisinde en başta iktidar partisinde çok anlamlı etkileri olacağını düşünüyorum çünkü esasında bu kanun tasarısını 8 Ekimden bu yana sadece biz öğrenmedik, iktidarın milletvekilleri de, iktidarın belediye başkanları da, iktidarın bürokratları da çoğunlukla yeni öğrendiler, diğer bakanlıklar, Maliye Bakanlığı da yeni öğrendi, Ulaştırma Bakanlığı da yeni öğrendi. Dolayısıyla, dün de ifade ettiğim, Kızılcıhamam'da yapılacak olan AKP'nin 3-4 Kasım çalışmasının bu kanun üzerinde isteseler de

istemeler de yoğunlaşacağı bir gerçek ve o çalışma sürecinde Komisyonun bu süreçte ortaya koyduğu çok ciddi argümanların göz ardı edilemeyeceğine de samimi olarak inanıyorum çünkü yüce Meclis, iktidarıyla muhalefetiyle toplumun geniş kitlelerini karşıya alarak bir yasal düzenleme yapamaz. Şu hâliyle önümüze gelen tasarı, toplumun geniş kitlelerini kendisinin karşısında bulacaktır. Dolayısıyla, iktidarın da bu tasarımı bu şekilde çıkarmaya cesaret edebileceğine inanmıyorum, inanmak hiç istemiyorum.

Şimdi, ben bu konuşmamda tasarıyla ilgili temel konulara tekrar vurgu yaparak sonucunun, inşallah, burada yaptığımız çalışmaların sonucunun ülkemiz için hayra dönüşmesine dua edip bitireceğiz.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, bir şey söyleyebilir miyim? Eğer, konuşma şeyini kaybetmeyeceksiniz, ikramda bulundular, sizi dinlemede belki arkadaşlara... Bir beş dakika...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman tamam. On dakika ara verelim.

BAŞKAN – On dakika ara veriyorum.

Arkadaşlar şu ikram bir gelsin çünkü ben özellikle herkesin sizi rahatlıkla takip etmesini istiyorum.

Evet, on dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 15.10

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.24

BAŞKAN: Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP: Gülay SAMANCI (Konya)

----0----

BAŞKAN – Toplantıyı açıyorum.

Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Mehmet Erdoğan görüşlerini beyan ediyordu.

Sayın Erdoğan, buyurun efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu geçtiğimiz on dört günde yaptığımız çalışmalar gerçekten ülkemiz açısından, Komisyonumuz açısından, Türkiye Büyük Millet Meclisi açısından önem arz etmektedir. İlk defa, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir Komisyon bir tasarının kamuoyuna duyurulması konusunda çok önemli bir görev üstlenmiştir. Ben bu manada, bu tasarıyla ilgili görüşmeleri başından bu yana izleyen ve haber kanallarında her gün buradaki görüşmelerle ilgili yeni haber yapan bütün basın temsilcilerini, medya temsilcilerini tebrik ediyorum, onlara teşekkür ediyorum. Gerçekten çok önemli bir görev yaptılar. Eğer onlar bu görevlerini yapmamış olsaydı bizim yaptığımız çalışmalar bu salonu hapsolacaktı. Onlar bu çalışmalarını bu salondan dışarıya taşıdılar.

Şimdi bu kanunla ilgili ısrar ediyoruz, birkaç konunun muhakkak çözülmesi lazım. Ülkemizin birliğine, dirliğine sıkıntı getireceğini düşündüğümüz ki bugün gene Komisyon olarak hep birlikte önemli bir görev yaptık. Bizim bu kanun tasarısını görüştüğümüz sıralarda Hakkâri’de şehit olan 2 polisimizin cenaze törenine hep birlikte katıldık, Allah onlara ve bütün şehitlerimize rahmet etsin. Onların hatırasına olan saygımızdan dolayı şimdiye kadar bu toprakları bize vatan olarak bırakmak için şehit olan, gazi olan bütün atalarımızın, dedelerimizin ve yakın tarihteki şehitlerimizin kemiklerini sıplatmamak babından bu ülkeyi bize teslim edenlere karşı biz de yeni nesillere bu ülkeyi bir ve bütün olarak teslim etme görevine sahip kişileriz.

Bu, ili kapsayan, büyükşehri bütünşehre çeviren yapı idari federalizmin altyapısıdır. Bununla ilgili bütün dünyadaki yönetimle ilgilenen insanların değerlendirmelerini açıp okumak, incelemek mümkündür. Bu yapı ülkemiz açısından doğru bir yapı değildir. Ülkemizin birliğine, dirliğine zarar verecek, büyükşehri bütünşehre çeviren, efendim, İstanbul, İzmit örneğini Türkiye’nin her yerine teşmil eden bu yanlıştan vazgeçilmelidir. Elbette ki İstanbul gibi, İzmit gibi ilin tamamının sanayi ve yerleşim alanı olduğu yerlerdeki özel yönetim modelleri, dünyanın değişik yerlerinde buna benzer örnekler var ama bu örnekleri ülkenin her yerine getirdiğinizde artık bu iş büyükşehir falan olmaktan çıkıyor, resmen eyaletleşmenin, federalizmin yolu açılıyor. Bundan kurtulmak lazım.

Gene bu tasarı 16.082 köy ve 1.500’den fazla belediyeyi kapatmaktadır. Bu toplumun tarihiyle, kültürüyle, örfüyle, adetiyle, gelenekleriyle oynamaktır. İnsanların aidiyet duygusunu, o köylerde geçen hatıraları yok sayıyorsunuz, bunların bundan sonra devamına imkân vermiyorsunuz. Dün akşam yemekte de bununla ilgili böyle bir küçük espri oldu, işte bir milletvekilimiz dedi ki: “Ben tavuk yemiyorum çünkü bu tavuklar otuz dokuz günde sofraya geliyor.” Doğrudur, mutfakta yediğimiz tavuklar otuz dokuz günde sofraya geliyor. “Köy tavuğu olsa yerim.” dedi, ben de dedim ki: “Bu kanunla köy tavuğu bırakmıyorsunuz, artık tavuklar mahalle tavuğu oluyor.” Şimdi, bu yapı gerçekten çok sıkıntılı bir yapı. Köylerimizin ve beldelerimizin kapatılması, örflerimizin, adetlerimizin, geleneklerimizin yaşanmasını, kültürümüzün yaşanmasını da imkânsız hâle getirecektir.

İl özel idarelerinin kapatılması, ilk başta, efendim, böyle çok şirinlik gibi geliyor ama en çok bu yapıyı kapatma konusundaki tasarımı buraya getiren Hükümeti zora sokacaktır çünkü Hükümet kendisinin taşrada yürütmekte olduğu birçok hizmetleri özel idare üzerinden yürütmektedir, eğitim, sağlık, tarım vesaire gibi çok geniş kitleleri ilgilendiren, ülkenin önemli sıkıntılarını ilgilendiren birçok işi özel idareler üzerinden yürütmektedir. Bundan sonra, kendisinin taşrada yürütmesi gereken işleri bu kadar yılların tecrübesine sahip olan kurumu kapattıktan sonra taşrada icra etmesi zorlaşacaktır.

Vali ve kaymakamların görev, yetki ve etkinliklerinin zayıflatılmaması gerekir. Mülki idare tarihten, adetlerimizden, örfümüzden, devlet geleneğimizden gelen gücüyle birlikte bugünkü üniter devletimizin omurgasıdır. Omurgayı çöktürseniz devlet çöker, siz de iktidar olarak hem Hükümet hem de devlet politikalarını icra edemezsiniz.

Şimdi vakit vardır. Bu tasarı hâlâ Komisyondadır. Daha -bundan sonra- Genel Kurul aşaması var. Bunlardan hâlâ geriye dönmek mümkündür, bunları düzeltmek mümkündür. Burada, bu Komisyon çalışmaları sırasında ortaya çıkan tablo da şudur: Kimse büyükşehir karşı değildir ama büyükşehir yapılacak illerin toplam nüfusu yerine, il merkezindeki nüfus meselesinin muhakkak belli bir kritere bağlanması lazım. Bu manada Muğla, Aydın, Mardin gibi il merkez nüfusuna göre daha büyük ölçekli ilçelere sahip illerde bu kanunun uygulanması gerçekten ciddi sıkıntılara sebep olacaktır. Uygulanması imkânsızdır çünkü yapı müsait değil, alan müsait değil, ölçek müsait değil. Aklın yolu bir.

Şimdi, bunları bu süreç içerisinde muhakkak çözmek lazım ama tekrar ediyorum, bizim açımızdan, bu saydığımız, bu işin uygulamasıyla ilgili diğer işler teferruattır. Asıl olan, bu devletin bekasının, üniter yapısının sağlanmasıdır. Bizim bu tasarıya Milliyetçi Hareket Partisi olarak temel itirazımız budur. Bize göre, “önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben” ilkesi geçerlidir. Bu tasarıya biz on dört gündür, bunun için, sonuna kadar söyleyebileceğimiz her şeyi söyleyerek katkıda bulduk. Ben Atatürk’ün kurduğu yüce Meclisten bunun geçmeyeceğine olan inancımın hiçbir şey kaybetmedim ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak da Genel Kurul aşamasında bu kanunun geçmemesi için İç Tüzük’ün bize verdiği, vermediği bütün güçlerimizi, bütün imkânlarımızı kullanacağız.

AHMET TEVFIK UZUN (Mersin) – İç Tüzük’ün verdiği...

ALİM IŞIK (Kütahya) – “İç Tüzük’ün verdiği” demek istedi efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani, siz nasıl anladıysanız öyledir. Sözümüzden geri adım atmamalım. Bu konuda Özcan Hocam da bunları burada daha önce ifade etti. Bugün kendileri yok ama dediğim gibi, biz bu kanunun bu şekliyle çıkmasına Milliyetçi Hareket Partisi olarak izin vermeyeceğiz.

Bunun böyle bilinmesini ve Genel Kurula gelinceye kadarki geçen sürede gerekli tedbirlerin buradaki konuşulanlar doğrultusunda iktidar tarafından alınmasını temenni ediyor, şimdiden hepinizin Kurban Bayramı’nı tebrik ediyorum.

Benim, biraz sonra, danışmanımın düğünü var, nikâh şahidi olarak oraya gideceğim. Onun için, bu vesileyle aranızdan ayrılacağım. Ben hepinize tekrar hayırlı bayramlar diliyorum. İnşallah bayramdan sonra tekrar muhalefet şerhlerimizi yazmak üzere burayı teşrif edeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, teşekkür ederiz. Hayırlı olsun düğününüz de.

Şimdi, Sayın Kalaycı veya Sayın Işık, eğer hazırsanız sizlerden birine söz verebilirim.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, sayın basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, Anayasa Komisyonu Başkanımız Burhan Hocamın bir sözüyle başlamak istiyorum. Burhan Hocam ana dilde eğitim için “Şeytana uymaktır.” diyor. Bu durumda, bu tasarımı kabul etmek de kör şeytana teslim olmaktır yani bunun başka bir anlamı yok. Sayın Başkanım, o hâlde yapılacak olan iş nedir? Önce bir destur çekmek, Euzu Besmele çekmek, İhlas, Fâtiha, Nas, Felak surelerini okuyup bu tasarımı -geri- iade etmek.

Şimdi, bu tasarı birçok tehlike, sakınca ve risklerle dolu. Belki bazıları Komisyon üyesi arkadaşlarım için tekrar olacak ama bir de ben vurgulamak istiyorum. Kanun tasarısı esas itibarıyla idarenin hizmet sunma anlayışına ilişkin yöntemler bakımından bir anlayış değişikliği öngörmemektedir. Bu yönüyle vatandaşın karşılaştığı sorunlar ile kaliteli hizmet sunumuna ilişkin engelleri ortadan kaldırmamakta, toplumsal taleplere cevap verecek nitelikte bulunmamaktadır.

Mahallî hizmetlerde mevcut problem, devletin temel nitelikleri ya da karar alma ve denetim yetkisinden kaynaklanmamaktadır. Oysa, soruna yönelik teşhis bu doğrultuda olduğundan, tasarının inşa edildiği anlayış, devletin temel dinamiklerinin zaafa uğratılmasına, karar alma ve hizmetin sunulduğu mahallin değiştirilmesine dayanmaktadır.

Tasarıda neyin niçin yapıldığı, hangi ölçütlerin esas alındığına dair bir açıklık bulunmamaktadır. Bu yönüyle ciddi bir metodolojik problem vardır. Önemli olan, insan kaynaklarını nitelik olarak geliştirmeye, idari ve beşerî zihniyet dönüşümünü gerçekleştirilmeye, devlet otoritesini ve güvenilirliğini zaafa uğratan mevcut ilişkiler zincirini yok edecek altyapıyı oluşturmaya dönük yapısal tedbirleri gerçekleştirmektir. Tasarı bu hedeflere ulaşmamaktadır.

Kanun tasarısında ilçeler ve köylerdeki nüfus da dâhil edilerek büyükşehir yapıldığı bir model oluşturulmaktadır. Bunun dünyada örneği bulunmamaktadır. Tasarı yerel anlamda yeni bir merkezîyetçilik üretmektedir ve kamu hizmetlerinin çok büyük ölçüde aksamasına neden olacak düzenlemeler içermektedir.

Tasarı devleti, tarafsızlığı ve güveni temsil eden mülki idareyi eritmekte, yerine henüz kurumsallaşamayan büyükşehir belediyelerini dominant bir yapı olarak bütün il düzeyindeki kurumların patronu hâline getirmektedir. Elbette il yönetimlerinin ve özel idarelerin de etkinlik ve verimlilik sorunları vardır ve iyileştirmeler yapılmalıdır. Ancak, yöntem bu olmamalıdır. Yeni büyükşehirler kurulmalı, büyükşehirler eşgüdümçü olmalı, meclisler güçlendirilmeli, idari kapasiteleri artırılmalıdır. Bugün başta büyükşehir belediyeleri olmak üzere, yerel yönetimlerin denetlenmesi olanaksız hâle gelmiştir. Denetlenebilir, şeffaf ve hesap verebilir bir sistem inşa edilmelidir.

Tasarı, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'yla da çalışmaktadır. Yerel Yönetimler Özerklik Şartı köy, belde ve ilçelerde kamu hizmeti sunma kapasitesinin güçlendirilmesini öngörmektedir, "Kırsal yönetimi halka hizmet sunulabilecek bir hâle getir." demektedir. Burada siyasi bir gücü kastetmemekte, hizmet sunmadan bahsetmektedir.

Ayrıca "Eğer herhangi bir beldenin, belediyenin, ilçenin tüzel kişiliği kaldırılacak ve başka bir yönetime dâhil edilecek veya başka bir yönetim şekline dönüştürülecekse orada referandum yapılmalı." demektedir. Hükûmet ise, merkezi yani büyükşehri güçlendirmekte, köyleri, belediyeleri kapatmakta, il merkezini güçlendirerek yerelin kimliklerini ortadan kaldırmaktadır. Bu bakımdan Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na aykırı bir uygulama ortaya çıkmaktadır.

Anayasa'nın başlangıç hükümleri dâhil bir çok hükmüne aykırı olan tasarı, merkezî yönetimin temel fonksiyonu olan karar alma, inisiyatif kullanma ve denetleme yetkisini zayıflatmakta, millî birlik anlayışını aşındırmakta, etnisiteye ve şehir devletlerine altyapı oluşturacak mahiyette hükümler içermektedir.

Anayasa'nın "Mahallî idareler" başlıklı 127'nci maddesinde; kanunla, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirilebileceği öngörülmüştür.

Bu kapsamda kurulan ve yeni kurulacak olan büyükşehir belediyelerinin sınırlarının, il sınırına genişletilmesi ve imar bütünlüğü ve benzeri gerekçelerle ilçe belediyelerinin yetkilerinin büyükşehrin vesayeti altına girmesi, büyükşehir belediye başkanlıklarını klasik anlamda bir belediye olmaktan çıkaracaktır. Büyükşehir Belediyeleri, bir adım sonrasında valiler de kaldırıldığında bölge idaresine dönüşecektir.

Bu durum, Anayasa'daki üniter devlet değişmez prensibine aykırıdır. Üniter devlette, egemenlik parçalı değildir. Ademimerkeziyeti sağlayan mahallî idareler, merkezî idarenin vesayet denetimine tabidir. İl sınırına genişleyen yetkileriyle seçilmiş büyükşehir belediye başkanları, il coğrafi sınırında geçerli olacak yetkileriyle aşırı güçlü idari otoriteler hâline gelecektir. Anayasa'nın 126'ncı maddesinde ifadesini bulan "İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır." hükmü, pratikte işlemez hâle gelecektir.

Ayrıca, bu tasarı, idarenin bütünlüğünü sakatlamaktadır. Sayıları 29'lu bulacak olan büyükşehirlerdeki hizmet birimleri ve bu doğrultuda tatbik edilecek hukuk uygulaması ile 52 ilimizdeki hizmet birimleri ve buralara uygulanacak hukuk farklılık arz edecektir.

Ayrıca, yeni Anayasa çalışmalarının yapıldığı bir süreçte, yürürlükteki Anayasa ile örtüşmeyen uygulamalara start verilmesi, imtiyazlı belediyeler şeklinde büyükşehirlerin yetkilerinin ve sınırlarının genişletilmesi, Anayasa'ya sadakat noktasında ciddi ve sorunlu bir yaklaşımdır.

Değerli arkadaşlarım, bu tasarı Türk yönetim sistemini un ufak etmektedir, geleceği belli olmayan bir yapıya dönüştürmektedir. Birçok tartışma, çatışma ve sorunun ortasında merkezî yönetim de, yerel yönetim de işini yapamayacaktır.

Büyükşehirlerin mevcut idari kapasitesi bu değişikliği yönetecek niteliklerden çok uzaktır. Mevcut büyükşehir belediyelerinin en önemli görevi olan, ilçe belediyeleri arasındaki eşgüdüm konusunda çok büyük sorunlar vardır. Yapılan araştırmalarda, büyükşehir alanındaki belediyelerin tamamı aynı partiden olsa bile, aralarında çok önemli anlaşmazlıklar çıktığı saptanmıştır. Büyükşehir belediyeleri mevcut sınırları içerisinde kalan hizmet alanlarına henüz tam anlamıyla yetemezken, belediyenin yetki alanının il hududuna kadar genişletilmesi endişe vericidir.

Sayın Başkanım, Konya'yla ilgili bir örnek vereyim: Konya Büyükşehir Belediyesi 200 kilometreye varan uzaklıktaki ilçelerin, mahalle yapılan beldelerin ve köylerin meydan, bulvar, ana cadde, yollarını yapacak, tamir edecek, kar temizliğini yapacak. Yani buna inanan bir Komisyon üyemiz var mı arkadaşlar? Yani Konya Büyükşehir Belediyesi Ereğli'deki, Halkapınar'daki yani 200 kilometreye varan uzaklıktaki diğer ilçelerinde nasıl bu hizmetleri yerine getirecek? Konyalılar biliyor. Yarım saat Konya merkezde yağmur yağdığı zaman, kar yağdığı zaman Konya Büyükşehir Belediyesi merkeze yetemiyor. Bir de ilçelere bu hizmeti nasıl götürecektir, takdirlerinize sunuyorum.

Büyükşehir belediyelerinin hizmet alanını il sınırlarına genişlettiğimiz zaman, ortaya çıkan sistem artık belediye olamaz. Bu tasarı, ayrıca, bir federalizm çağrışımı da yapıyor. Yani bu asla kabul edilecek bir şey değildir.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye Cumhuriyeti dilimlenerek eyaletleşmenin yolu açılmakta, milattan önceki devirlerde kurulan şehir devletleri tekrar teşekkül ettirilmek için kollar sıvanmaktadır. Bunu yapmaya hiç kimsenin ne hakkı vardır ve ne de haddi vardır.

Esasen -hepiniz biliyorsunuz ki- özerklik, federasyon, federe devlet taleplerinin PKK terör örgütünden, İmralı'dan, Kandil'den ve bölücü çevrelerden geldiğini sağır sultan bile biliyor. O hâlde bu tasarı acaba hangi mahfiller tarafından hazırlanmıştır? Kim dayatmaktadır? Acaba Oslo'da PKK'ya verilen vaatler bunu mu gerektirmiştir? Kandil'e, köyümüzü ve beldelerimizi yok edip, federasyon yönetiminin ümitleri mi verilmiştir? İmralı'nın dayatmalarına boyun mu eğilmiştir?

Şunu da ifade edeyim: Bizim tanıdığımız İçişleri Bakanı böylesi bir ihanet şebekesinin halkası olamaz. Yine, İçişleri Bakanlığımızın bürokratlarının böylesi bir düzenlemeyi akıllarından bile geçireceklerine asla şüphemiz olamaz. Birçoğuyla birbirimizi yakından tanıdığımız Komisyon üyesi -ve Sayın Başkan- arkadaşlarımla da böylesi bir düzenlemeden çok rahatsız olduğunu biliyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, o nedenle, ülkemizin içinde bulunduğu bugünkü şartlarda bu tasarımı mevcut hâliyle kabul etmeyeceğinize, dayatmalara boyun eğmeyeceğinize, büyük Türk milletine ve bu cennet vatanımıza bu kötülüğü yapmayacağınıza, bu hiyanete ortak olmayacağınıza, daha da ötesi, gelecek nesillerimiz tarafından lanetle anılacak kişiler olmaktan sakınacağınıza inanıyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi büyükşehir ve ilçe belediye sınırlarının mülki idare sınırı yapılmasına şiddetle karşıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi belde belediyelerimizin kapatılmasına şiddetle karşıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi beldelerimizin ve köylerimizin mahalle yapılmasına şiddetle karşıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi bu tasarinin bu şekilde kabul edilmemesi için yasal zeminde her türlü mücadeleyi vermeye devam edecektir.

Bu tasarı derhal geri çekilsin, iade edilsin.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, biz de teşekkür ediyoruz efendim.

Sayın Işık, buyurun efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri, basınımızın değerli mensupları, saygıdeğer bürokratlar; bu tasarinin sonuna gelmiş bulunmaktayız. Aslında bugüne kadar on günü aşan bir sürede söylenebilecek her türlü uyarı söylendi, eleştiri yapıldı, yapılabilecek her türlü katkı dile getirildi. Ancak, tabii ki bugüne kadar Hükümet kanadının attığı adımlar veya bu konulara yaklaşımı elbette ki bundan sonraki sürecin nasıl olacağı konusunda bazı işaretleri vermektedir. Bugüne kadar hiçbir değişiklik yapılmayacağı yönündeki kararlılık, bundan sonra bu Mecliste hiçbirimizin arzu etmediği, istemediği yeni olayların yaşanacağını da bir göstergesidir.

Arkadaşlarım da ifade ettiler, Milliyetçi Hareket Partisi bu tasarinin tamamına sonuna kadar karşı çıkmaya devam edecektir ama gücümüz ne kadar yeterse. Bunu elbette ki İç Tüzük'ün ve yasalarımızın bize tanıdığı haklar çerçevesinde söylüyoruz. İncancımız, akliselimin mutlaka iktidar partisi değerli milletvekilleri tarafından da anlaşılacağı yönündedir.

İnanıyorum ki bu arada geçireceğimiz bayram dönemi ya da Kurban Bayramı'nı idrak edeceğimiz bir haftalık süre, hem sizlerin daha rahat düşünmesini hem gittiğiniz seçim bölgelerinde vatandaşımızın bu konularla ilgili düşüncelerinin ne olduğunu toplama imkânı tanıyacaktır. Bayram sonrası farklı bir atmosferde daha akliselimde buluşmuş bir Komisyon ve Genel Kurul görüşmesi yapacağımızı tahmin ediyorum çünkü sizler de göreceksiniz ki bu değişikliklerin hiçbiri vatandaş nezdinde karşılık bulmuyor. Vatandaşımız ister büyükşehir ister normal şehir, kendi belde belediyesinin kapatılmasını istemiyor. "Tamam kardeşim, büyükşehre dâhil olayım da büyükşehre ben niye mahalle olarak dâhil olayım? Belde olarak dâhil olayım." diyor. Bunu duyacaksınız. "Tamam, büyükşehir olalım da benim köyüm niye mahalle olsun?" diyor. "Köy olarak dâhil edin." Bunları size de söyleyecekler.

Dolayısıyla büyükşehir olmayan ama şu anda kapatılan 1.591 beldenin 559'unun bulunduğu diğer illerimizde durum çok daha vahim. Benim seçim bölgem Kütahya ili de bu illerden birisi. Haklı olarak vatandaşımız şunu söylüyor, diyor ki: "Benim 2008 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından verilen karar gereğince beldem tarihî ve turistik bölge ilan edilen bir bölgede olduğu için nüfus kriterine bakılmaksızın 'İlebet belde kalacaksın,' dediler. Şimdi, bu nasıl bir Hükümet? Kendi döneminde, 2008 yılında Anayasa Mahkemesinin verdiği karara saygı duymayarak yeniden bu listeye beni niye ekledi?" diyor.

Ben de soruyorum, dün de sordum: Anayasa Mahkemesinin üzerinde herhangi bir karar organı mı var bu hukuk devletinde? Ama bu Anayasa Mahkemesinin kararı yürürlükte. Bu bozulmadığı sürece Hükümet kim olursa olsun, dünya görüşü ne olursa olsun, anlayışı ne olursa olsun bu karara uymak her demokrat hukuk devleti vatandaşının görevidir. Dolayısıyla mahkeme kararı ortada. Siz

yeniden “Bunu tanımiyorum.” diyorsunuz, Medise, Anayasa’ya aykırı harekette bulunacak bir işlem yaptırıyorsunuz. “Gelin, kanuna dönüştürelim, Anayasa Mahkemesinin kararını iptal edelim.” diyorsunuz. Bu olmaz. Dünya bize güler. Onun için bizim bu uyarıları yapmaya devam edeceğimizi ifade ediyorum.

Örneğin benim ilimde yedi sekiz tane belde bu Anayasa Mahkemesinin 5747 sayılı Kanun’un iptali istemiyle açılan davada vermiş olduğu 2008/34 esas, 2008/153 karar sayılı ve 6/12/2008 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan kararın listesinde yer almaktadır. Bunun gibi, o gün için 863 belde belediyesinin birçoğu bundan dolayı tüzel kişiliğini korudu. Şimdi, bu kanunla siz yeniden “Ben Anayasa Mahkemesi kararını hiçe sayıyorum, sizi bir daha kapattım.” dersiniz bunu millete anlatamazsınız. Bırakınız bu milleti, dünyaya anlatamazsınız. Hiçbirimizin Türkiye Cumhuriyeti devletini ve bugünkü Hükümetini ve Türkiye Büyük Millet Meclisini başka dünya ülkeleri nezdinde küçük düşürmeye hakkı da yok, böyle bir yetkisi de yok. Birinci konu bu.

Dolayısıyla bu üzerinde görüştüğümüz geçici 2’nci maddenin 1’inci fıkrasına böyle bir ekleme yaparak önergemizi de verdik bu konuyla ilgili. Umarım Komisyonumuzun değerli üyeleri de bunları makul görür. Bu ekli 27 sayılı listede kapandığı ilan edilen 559 belde belediyesinin Anayasa Mahkemesi kararıyla daha önce tüzel kişiliğini devam ettirenlerin bu listeden çıkartılması lazım. Bunu sağlarsak hiç olmazsa bir tutarlılık sağlanmış olur.

İkinci konu: Yine bu maddenin 5’inci fıkrasında, söz konusu kapatılan belde belediyelerinden kapatılmayan bir belde belediyesine altı aylık süre içerisinde katılma hakkı verilmiştir. Arzu ederseniz veya uygun görülürse bu Komisyonumuzun değerli üyeleri de ve Hükümetin değerli bürokratları da böyle bir düzenleme yerine, bu 5’inci fıkranın birinci cümlesinde yer alan bu 27 sayılı listeyi tüzel kişiliği sona ermeyen belediye şartını kaldıralım. Yani illa kapatılmayan bir belediyeye bağlanma değil, listede yer alan kapatılmış ya da kapatılmayan herhangi bir belediyeye müracaat etmesi hâlinde belediye meclis kararıyla bağlanabilme hakkını herkese tanıyalım. Dolayısıyla altı aylık süre içerisinde vatandaş isterse, bu vatandaşın fikri doğrultusunda, o belde sakinleri mutlaka belediye meclis üyelerini o yönde bilgilendirecekler ve karşılıklı olarak alınacak böyle bir -meclis üyeleri tarafından alınacak, gerek ayrı ayrı gerekse ortak da düzenlenebilir- kararlar iki beldenin ya da başka köylerle birlikte iki ya da üç beldenin nüfusunun bir belde altında 2 binin üzerine çıkartılması hâlinde, belde tüzel kişiliğinin devamına imkân verelim.

Şimdi, siz burada mecbur bırakıyorsunuz. Kapatılan bir beldeyi, varsa sınırın kapatılmayan bir beldeye bağlan. Dolayısıyla herhangi bir referandum şartı aramıyorum. Gayet güzel ama o zaman kapatılmayan iki belediyeye de bu hakkı tanıyalım. Dolayısıyla ister sınırındaki kapatılmamış bir belediyeye bağlansın, isterse diğer sınırındaki kapatılmış bir beldeyle birleşerek belde olarak ayakta durma hakkı tanıyalım. Bizim bu yöndeki önerimizin makul bir öneri olduğunu inanıyorum ki tüm yüce Komisyonumuzun değerli üyeleri ve Hükümetin değerli temsilcileri dikkate alacaktır.

Yine aynı şekilde, bu 5’inci fıkranın son cümlesinde, “ekli 27 sayılı listede yer almakla birlikte bu kanunun yayımlandığı tarihe kadar 5393 sayılı Kanun’un 8’inci maddesine uygun olarak birleşme veya katılma yoluyla nüfusunu 2 binin üzerine çıkaran belediyelerin tüzel kişilikleri korunur.” ifadesi yer almaktadır. Doğrudur. Nitekim daha önce Hükümetin temsilcileri “Daha önce bu girişimde bulunmuş olanlar henüz TÜİK kayıtlarında yer almadığı için, bu haklarını zayi etmemeleri için bunu koyduk.” dedi, katılıyorum. Şimdi, buraya, gelin, bir tane daha ibare ekleyerek “Bu, birleşme veya katılma yoluyla ya da normal nüfus artışı yoluyla, nüfusunu 2 binin üzerine çıkaranların tüzel kişiliği korunur.” diyelim.

Şu anda, ben inanıyorum, örneğin, Alparslan Bey, Niğde ilinde, benim Kütahya ilimde, nüfusu zaten 2 binin üzerinde olan beldeler var. Onlara da bu hakkı verelim. Yani bu insanlar, 2011 yılında değişik nedenlerle nüfusunu 2 binin altına düşürdü diye ki Kütahya’daki sebebi daha önce de paylaştım, deprem nedeniyle üç beldemin nüfusu 2 binin altına düşmüş ama bugün bu beldelerin bazılarında nüfus zaten doğal olarak 2 binin üzerindedir. Bu kanun yayımlandığı tarihte, nüfusu 2 binin üzerinde olduğu hâlde kapatılan bu beldeler, eminim ki başka bir yol bulamazlarsa yine mahkeme, yargı yolunu deneyeceklerdir ve birçok uğraşılacaktır. Onun için, bunlara bu imkânı tanıyalım düşüncesiyle böyle bir önerimiz de var. İnanıyorum ki bunun da makul karşılanacağını düşünüyorum.

Diğer taraftan, yine, bu tür beldelerimizin, bu birleşmelerle nüfusu 2 binin üzerine çıkarılacağı için daha güçlü bir belde olarak oralarda hizmet vermeleri sağlanacak. Ayrıca, hâlen belde oldukları için oralarda açılmış iş yerleri var. Örneğin, benim Kütahya’da kapatılan bazı beldelerimde tekstil işletmeleri var. Sırf, orası belediye olduğu için oradalar. Ama bunlar mahalleye ya da köye dönüştükleri zaman o tesisleri oralarda tutma şansımız yok ve sürekli devam eden göçün hızlanacağı ve köyden kente olan akışın durdurulamayacağı endişesi hepimizin problemidir. Buna mutlaka katkıda bulunup onu çözmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Ben daha fazla, bu konuda sizlerin vaktini almak istemiyorum ama sadece bilgi olması açısından “Neden bu kadar uğraşılıyor?” gibi aklınıza gelen bir soruyu cevaplamak adına söylüyorum: Şu anda Kütahya’daki mevcut 59 belde belediyemizin 47’i si

kapanıyor. Bu 47 beldenin 2' si bağımsız, birisi Saadet Partili, 3' ü Demokrat Partili, 4' ü Cumhuriyet Halk Partili, 10' u Milliyetçi Hareket Partili, 27' si de Adalet ve Kalkınma Partili. Yani burada parti ayrımı gözetmeksizin bu 47 beldedeki yaşayan sakinlerimizin en az yüzde 90' ı kesinlikle benim sizlerle paylaştığım bu düşünceleri paylaşıyorlar. Gittiğimiz yerlerde, partili partisiz, bize seçimlerde oy vermiş ya da oy vermemiş ya da oraya sonradan gelmiş her vatandaş, neden kapatıldığı yönünde ilk soruyu sorduktan sonra, söylediğimiz hiçbir şeyi anlamadığını ve buna anlam vermediğini ifade ediyor. “Yani ne demek? Ne olursa olsun altmış yıllık, yetmiş yıllık, yüz yıllık belediyeyi kapatmak bu iktidara mı düştü?” diyor. Daha farklı söylüyor da ben özetini ve biraz tercüme ederek söylemiş olayım.

Dolayısıyla, bu önerilerimizin dikkate alınacağını düşünüyor ve tüm milletvekili arkadaşlarıma gösterdikleri sabırdan dolayı ayrı ayrı teşekkür ederken Kurban Bayramı'nın hepimize, ülkemizin birlik ve beraberliğine katkılar sağlamasını temenni ediyor, saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Işık, teşekkür ediyoruz.

Sayın Özel, söz talebiniz olacak mı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi değil, biraz sonra.

BAŞKAN – Peki, biraz sonraya vakit bulamazsın bak, haberin olsun, bizim Komisyon hızlı çalışıyor.

Peki, yazıyorum söz talebinizi.

Sayın Türkoğlu, buyurun efendim.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Hükümetin değerli temsilcileri, Komisyonumuzun saygı değer mensupları, misafir milletvekili arkadaşlarım, değerli basın mensupları, bürokrasinin güzide mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Hakkârî' de ve Bitlis'te kaybettiğimiz ve bugün öğlen namazını müteakip cenaze namazını kıldığımız emniyet amiri ve polis memuru kardeşlerimizle, tüm şehitlerimize Cenabıallah'tan rahmet diliyorum.

Bu tasarıyla ilgili çalışmalarımızın aşağı yukarı sonuna yaklaşıyoruz. Şu ana kadar, tasarının esas unsurlarına, esas teşkil eden hükümlerine ilişkin değerlendirmelerimizin hiç kale alınmadığını, yapılan yanlışlıkta ısrar edildiğini görmekteyiz ve bu bizi kahrediyor. Bu tasarı, Türkiye'de merkezî idare, yerel idare dengesini merkezî idarenin aleyhine, yerel idarenin lehine bozmakta, bu durum ise bizim Anayasa'mızın bir çok hükmüne aykırı bir özellik taşımaktadır. Ne Anayasa'ya ne de içinde bulunduğumuz terör belasıyla ilgili endişelerimize, terör örgütüyle yapılan müzakerelerde verilmiş bazı sözlere istinaden bu düzenlemenin buraya getirilmiş olmasına ilişkin işaretlerimiz gerçekten dikkate alınmadı.

Muğla Milletvekilimizin, iki günden, üç günden beri üzerinde durduğu bir husus var: Bu tasarıyla ilgili sağduyunun, iktidar partisinin Kızılcahamam kampında ortaya çıkacağına inanıyor. Benim de az da olsa öyle bir ümidim var. Çünkü Kızılcahamam, sıcak sularıyla meşhur bir yer, tabii sıcak su insanların damarlarını genişletiyor, damar genişleyince de beyne daha çok kan gidiyor. Gerçekten böyle bir ümidi, bu açıdan bakarsak taşıma ihtimalimiz var.

Bakın, bu tasarı gündeme geldikten sonra, bazı arkadaşlarımız zikrettiler ama ben hemen önümdeki metinlerden aktaracağım:

Mesela Hasan Celal Güzel: “Bu tasarı... Yeni büyükşehir belediyesi kanunu mahzurludur.

Bu konuda İstanbul ve diğer vilayetleri mukayese etmek doğru değildir, İstanbul'a mahsus özel bir yönetim modeli geliştirilmesi olabilir.” diyor. Yine bir başka yazısında diyor ki: “Başbakan Erdoğan'ın ve İktidarının, değişim, yenileşme ve reform konusundaki gayretlerini bütün gücümle destekliyorum lakin yeni Büyükşehir Belediyesi Kanun Taslağı fevkalade yanlış ve mahzurludur.”

Türk İdareciler Derneği Genel Başkanı Saffet Arıkan Bedük Beyefendi diyor ki: “Büyükşehir sınırlarının il sınırlarıyla örtüştürülmesi ülkemizde sorunları azaltma yerine arttıracak bir uygulamadır.”

Yine 2 tane yabancı profesörle bir meslektaşımız, mülki idare amiri kardeşimiz mülakat yapmış aynı yayınların olduğu dergide: “Üyeleri doğrudan seçilmeyen büyükşehir belediye meclisleri, hesap verebilirlik ve siyasi meşruiyet derecesinden yoksundur.” Ve bu getirip uygulamayı düşündüğünüz tasarıyla ilgili de dünyada ve Avrupa'da hiçbir örneği olmadığını, sakıncaları olduğunu ifade ediyorlar.

Yine Türkiye İl Genel Meclis Üyeleri Derneği Genel Başkanı diyor ki: “Büyükşehir belediyesinin sınırının mülki sınır olması birçok güçlüğü beraberinde getirecektir.”

Bunlar, tasarı ortaya çıktığında söylenen sözler. Bir de, biz bu tasarımı tartışırken, düşüncelerimizi ifade ettiğimizde, medyada yer alan hususlar var. Mesela diyor ki burada, F5 diye bir İnternet sitesinde: “Eyalet sistemini getireceği düşünülen Büyükşehir Yasa Tasarısı’na muhalefet tepkili. CHP, tasarıyla ülkenin bölüneceğini belirtirken, MHP, düzenlemenin Türkiye’yi federasyona götüreceğini söylüyor, BDP ise özerkliğin yolunu açacağı gerekçesiyle tasarımı sahipleniyor.

Yine, biraz evvel Birgül Hocam bahsettiler, bugünkü gazetelerde çıkan bir köşe yazarının değerlendirmesini, ben okuyarak aktaracağım: “Medise gelen Büyükşehir Yasası, kritik önemdedir. ‘Yerel yönetim anlayışında köklü bir değişimi simgeliyor, büyük illerde merkezî vesayeti azaltıyor, yerel yönetimi güçlendiriyor, yetkilerini genişletiyor.’ ayrıntıları medyada yer aldı. Teknik boyutuna girmiyorum, esas önemi siyasidir. Çünkü merkezî yönetim yetkilerinin bir bölümünün yerel yönetime devrinin önünü açıyor. Dolayısıyla, idarede ademimerkeziyetçiliğe geçişin ilk aşamasına tekabül ediyor. Bu açıdan...” -hani bizi böyle paranoyak gibi gören arkadaşlar için, bu bölümü özellikle dikkatlerini çekmek için söylüyorum- “...MHP’nin teşhis ve teşhisi tutarlıdır. Önerilen yapı, Kürt sorununa kalıcı çözüm arayışının da parçasıdır. Hükümetin tek reform müşevviki bu olmayabilir ama mutlaka katkısı vardır. Ben, reformu genelde destekliyorum, yıllardır savunduğum görüşlerle uyumludur. Seçimle gelen yerel yönetimlerin merkezî idareye karşı güçlenmesi zorunludur. Demokrasiyi sağlamlaştırır, Kürt sorununa çözümü kolaylaştırır.”

Şimdi, herhâlde iktidar partisi temsilcisi arkadaşlarımız bizi daha iyi anlıyorlardır. Çünkü biz söyleyince anlamıyorlar, belki böyle gazetelerde yazanlarla ya da kendi taraflarında, fikren kendilerine daha yakın olan insanların ifadeleriyle anlatmak onlar için daha anlaşılır olabilir.

Bizim endişemiz bu. Biz bu tasarımın gerçekleşmemesi için her şeyi yapacağız. Bu Medis çatısı altında, bu milletin bize verdiği yetkiyi, bu Anayasa üzerine ettiğimiz yemini hiç unutmadan ve hiç aksatmadan yerine getireceğiz, bundan herkes emin olsun.

Tasarımın teknik konularıyla ilgili de, teknik yönleriyle ilgili de bazı hususları aktarmak istiyorum: Biz, alt komisyon çalışmalarını yapar iken Tunceli’nin, Mazgirt’e bağlı Akpazar beldesinden Belediye Başkanı geldi, bizi ziyaret ettiler. Adamcağız kıvrıyor, diyor ki: “Siz bizi kapatacaksınız çünkü benim nüfusum 1895 ya da 1795. İlçemde bir yatılı ilköğretim bölge okulu var, 270 tane öğrencisi var. Bu çocuklar yılın sekiz-on ayı beldemde...” -ilçemde diyorum, düzeltiyorum, beldemde- “...beldemde yaşıyorlar. Ayrıca TOKİ burada konut uygulaması yaptı, 100 tane konut yaptı. Bu 100 konutu vatandaşa sattı, 50 tanesinde şu anda yaşayan insanlar var. Fakat TOKİ imarla ilgili bir arızayı gideremediği için biz bu konutlara iskân izni vermiyoruz. Dolayısıyla, adrese dayalı nüfus sisteminde, bilgi sisteminde görülüyorlar. TOKİ ayrıca 100 konut ihalesi daha yaptı, şimdi onların da inşaatı başladı, devam ediyor. Yani fiilen benim beldemin nüfusu 2 binin çok üzerinde fakat ben bunu ispatlayamıyorum, şimdi beni kapatacaksınız.” Şimdi, bu tasarımın içinde, bu tip özel durumları giderecek bir şey yok. İşte 2011 yılı itibarıyla nüfus idaresinin, adrese dayalı nüfusun esas alınması suretiyle ortaya çıkan rakama göre kapatılıyor ya da kapatılmıyor.

Ya da Osmaniye’de bir Kırmıtlı beldemiz var, onunla ilgili bir durum: -önergelerimizle, bunları düzeltmeye çalışacağız ama sizlerle de paylaşmak istiyorum- Şimdi, Kırmıtlı’nın nüfusu 2 binin altında, kapatılacak. Hemen 1 kilometre bitişiğinde bir köy var, onun biraz yan tarafında, bir 2 kilometre mesafede bir köy daha var. Bunların toplam nüfusları 2 binin üzerine çıkıyor. Ama o köyler diyorlar ki: “Biz seninle birleşmeyiz. Beldeyle köyü birleştirmeyiz, katılmayız biz.” Bunlar katılmak istemiyorlarsa biz bunu bu yasal düzenlemenin içine koyamaz mıyız? Katılınsınlar, mecbur kılalım.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Yeni ilçe yapıyoruz, il yapıyoruz yeni, bunu da yapmayalım, bir de belde yapalım.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Yani sormadan kapatıyoruz. Özel idareyi kapattık, beldeleri kapattık, köyleri kapattık, bunları da birleşmeye zorlayalım, birbirlerine katılmaya zorlayalım yani bu çok mu diğerlerine göre anti demokratik?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Belde belediyeleri olacak 5 kilometrelik.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Evet, yani ve bu olmayacak şey değil yani bir pergel yasasıyla birçok yerleşim birimi daha evvel tüzel kişiliğinden oldu, büyükşehir belediyelerine katıldı. Burada da yapalım bunu. Dolayısıyla, tabii bunları talep edeceğiz önergelerimizde ama şu bir gerçek: Bizim, bu tasarımın esasına ilişkin endişelerimiz, tasarı ortaya çıktığında ve müzakereleri devam ettiğinde az çok aklını kullanan, sağduyu sahibi herkes tarafından tespit edilmiştir ve bizimle herkes aynı görüştedir. Keşke bu tasarımı hazırlayanlar açık açık çıksalardı: “Evet, biz Oslo’da söz verdik, İmralı’daki katilden yol haritası aldık, ona söz verdik, KCK iddianamesinde de geçen bir mutabakat var, o çerçevede söz verdik. Evet, başkanlık sistemine gidiyoruz. Evet, eyalet sistemi istiyoruz.” deseydi, biz, tartışmalarımızı onun üzerinden yapsaydık, iktidar partili arkadaşlarımız onun üzerinden savunma yapsalardı ve diğer anlattığım teknik arızalar –daha birçok var ama sözü uzatmamak adına onlara girmeyeceğim bu Akpazar ve Kırmıtlı örneğinde olduğu gibi, keşke biraz daha üzerinde yoğunlaşılsaydı, buraya bu yönleriyle düşünülmüş, eksikleri tamamlanmış hâlde gelseydi, biz de

burada tabiri caizse, bu tasarının üzerine bir cila çekip geçseydik. Ama yok, her açıdan sıkıntılı, mahzurlu bir tasarı. Bu tasarının behemehal geri çekilmesi, Meclisin bu tasarıyla ilgili bir yanlış yapmasına müsaade edilmemesi ve boşuna da vakit kaybetmemesi adına bunun bir an evvel yapılmasını özellikle iktidar partisinden istirham ediyorum.

Komisyonunuza da teşekkür ediyoruz. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyoruz.

Efendim, Sayın Celal Dinçer.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri, Bakanlığımızın ve diğer bakanlığın saygıdeğer bürokratları, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bayram öncesi, herkesin tatil hazırlıkları yaptığı, bayram hazırlıkları yaptığı bir dönemde, biz hem acıları bir taraftan yaşıyoruz hem sıkıntıları bir taraftan yaşıyoruz. Öğlen saatlerinde şehitlerimizi uğurladık, şimdi tekrar Komisyondayız. Biraz buruk olarak hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu Hükümet ustalık dönemini yaşıyor. Ustalık döneminde bir şey bize anlatmaya çalışıyor: “Ben artık usta oldum, her şeyi çok pratik olarak yapıyorum. Dolayısıyla hızlı yapıyorum.” Türkiye’nin düzenini 35-36 tane kanun hükmünde kararnameyle altüst ettiler. Hâlâ daha Meclise gelmedi bu kanun hükmünde kararname, Anayasa’nın açık hükmüne rağmen. Yani komisyonlarda görüşülüyor, Meclise elbette ki yasa gereği sundular ancak görüşülüyor. Hızlı bir şekilde Türkiye’de bir dönüşüm sağlanıyor. Nereye gideceğimiz belli olmayan freni patlamış bir kamyon gibi gidiyoruz. Bu hız nedir şimdi? Bu hızın son halkası da Türkiye’deki idari yapıyı, yerel yapıyı altüst edecek bir değişiklik. Ama o hızımızdan hiçbir şey kaybetmedik, gene bir yerlerden bir emir geldiği anda, “Şu kadar sürede bitecek.” diye bir talimat geliyor ve bu yasaların bitirilmesine çalışılıyor.

Bu tasarının, bizim İçişleri Bakanlığında hazırlandığı konusunda birçok arkadaşımız endişe dile getirdiler. Ancak Sayın Müsteşarımız açık yüreklilikle “Bu tasarı çalışmalarında biz bulunduk, yaptık.” dedi. Kendisini çok yakından tanıyorum, sevdiğimiz, saydığımız, Türkiye’nin yetiştirdiği en güzel bürokratlardan birisi. Sözüne elbette ki inanıyoruz. Ancak netice itibarıyla, bürokratların söyleyecekleri sözler kısıtlı, bir noktaya kadar. Sanıyorum siz söylediniz değil mi? Elbette ki onlar da inanmasalar da, yukarıdan gelecek emirlere göre bu tasarıyı hazırlayacaklar çünkü siyasi bir karar. Neticede siyasi bir karar verilmiş, “Ülkede böyle bir değişikliğe yönelik bir tasarıyı hazırlayacaksınız.” denmiş, bu arkadaşlarımız da hazırlamışlar. Tabii ki onlardan kusur bulmamız mümkün değil.

12 Eylül öncesi görev yapan arkadaşlar bilirler, Türkiye’de bir zamanlar “Hızlandırılmış eğitim” diye bir eğitim vardı, hatırlar mısınız? Eğitim enstitülerinde iki ayda öğretmen yetiştirdik. Kırk beş gün, iki ay, daha da düşük günlerde. Kırk beş günde yetişen öğretmenler daha sonra Türkiye’de kayıp bir nesle yol açtılar, gerçekten yeteneksizdi. Gerçekten kırk beş günde –biraz evvel söylendi- tavuk bile yetişmiyor ama biz öğretmen yetiştirdik. Şimdi de o kadar kısa süre içinde, Türkiye’nin temel yapısını altüst edecek bir kanun tasarısı hazırlığı yapılmış ve biz bunu kısıtlı sayıda bir günde yetiştirmek zorunda kalıyoruz. Bu da çok yanlışlara yol açabilecek, ileride telafisi mümkün olmayacak sonuçlara yol açabilecek bir tasarı olduğu için muhalefet olarak bizim, her iki muhalefet partisinin de günlerdir üzerine basa basa söylediğimiz konuların gene sadece ve sadece dinlenilip dikkate alınmaması elbette ki bizde, hep söylendi, buruk bir acı, buruk bir üzüntü yaratmıştır.

Tasarı hakkında genel kanaati arkadaşlarımız çok detaylı anlattılar. Anayasa’ya aykırılığın tutun da komisyonlardaki görüşmesindeki aksaklıklara kadar, Anayasa’nın iptal ettiği bir çok hükümlerin burada yer almasına kadar, ben onları teker teker söylemiyorum. Zaten hani bir zamanlar bir KDV reklamı vardı, bunları söylemeye gerek yok ki, herkes biliyor artık, Sağlık Sultan bile duydu ama maalesef iktidara mensup milletvekillerimiz bunu duymadılar veya duymazdan geldiler. Bir kere de ben söyleyeyim: Bu tasarı, özerklik ve federasyonun yolunu açacaktır; bu tasarı, ülkemizin birliğine, beraberliğine dinamit koyacaktır; bu tasarı, mahalli idarelerin sürekli biçimde geliştirilmesi ve etkin hizmet üretme kapasitesine sahip hâle getirilmesi gibi bir amaçla hazırlanmıştır, üstüne basarak söylüyorum. İktidar mensupları çok az konuşuyor, konuştukları zaman da birçok kişinin söylediği şu cümle var: “Bu tasarı, mahalli idarelerin sürekli biçimde geliştirilmesi ve etkin hizmet üretme kapasitesine sahip hâle getirilmesi gibi bir amaçla hazırlanmıştır...” doğru değildir. Siyasete nüfuz eden faydacı ve pragmatik bir anlayışla, popülizm yaklaşımları ve idareler, mahalli idareler seçimleri göz önünde alınmak suretiyle hazırlanmıştır bu tasarı. Bu da açıkça görülmektedir. Doğrudan siyasi bir amaçla, beklentilerle gündeme getirilmiştir. Başka ne dersiniz deyin, altında ne yatarsa yatsın, amaç budur.

Bu tasarıyla, yasama organının özel çıkarlar için ya da belli kişilerin yararına olarak bir yasayı kabul etmesi mümkün değildir arkadaşlar. Ama bu tasarı ile yasama organında belli bir siyasi parti için bir amacını ortaya koymak, amacını gerçekleştirmek

için ve siyasi yarar elde etmek için bu tasarı çıkarılmaktadır. Zira kamu yararı amacı taşımayan yasaların, amaç ögesi yönünden de Anayasa'mızın 2'nci maddesindeki "hukuk devleti" ilkesine açıkça aykırı olacağı düşünülmektedir.

Belediyelerin tüzel kişiliklerinin ortadan kaldırılmasını, hizmetin gereği gibi sürdürülmesi ile açıklamak, demokrasiden ya da demokrasinin etkinliğinden söz edilmesi mümkün değildir. Belediyelerin, beldelerin, köylerin tüzel kişiliklerinin ortadan kaldırılmak istenmesi aslında kamu güç ve kudretine sahip siyasi iktidarın, kamu yararını tesis edemediği ve hizmet gereklerini yürütemediğinin de açık bir işaretidir.

Değerli arkadaşlar, bu tasarı ile ülke bütünlüğü sadece zarar görmüyor, bu tasarı ile hayvancılık sektörü de öldürülüyor, bu tasarı ile meralarımız öldürülüyor, bu tasarı ile kıyılarımız yağmalanıyor, ranta açılıyor. Bu tasarı, bu kanun tasarısı tabii, coğrafi sınırları, ekonomik gelişmişliği nazarı itibara almadan yeni ilçeler kuruyor, yeni beldeler kuruyor, yeni büyükşehir belediyeleri kuruyor: Bu kanun tasarısı, büyükşehir ile ilçe belediyeleri arasındaki uzun yıllardan beri devam eden anlaşmazlık ve sorunları çözecek herhangi bir madde, herhangi bir hüküm getirmiyor.

Değerli arkadaşlar, on dört gündür söyleye söyleye, tabiri caiz ise ağızımızda tüy bitti. Artık tekrar etmekten ben de kaçınıyorum. Hatta hiç konuşmayan, iktidar mensubu milletvekili arkadaşlarımız "Artık sizin her söylediğiniz tekrar oldu." demeye başladılar, doğrudur. Ama onlara son söz olarak söylüyorum, tekrar tekrar üstüne basarak söylüyorum: Ülkemizi deneme tahtası hâline getirmeyiniz. Yazık edersiniz bu ülkeye, birliğimize, beraberliğimize yazık edersiniz.

Hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Dinçer teşekkür ediyoruz efendim.

Sayın Özel, misafir milletvekilimiz olarak bu tatil gününde çıktınız, geldiniz efendim, buyurun. Bak, süre kısıtlaması da yok bugün.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyona, bu yoğun çabaları için, bu gayretleri için, tatil demeden çalışan Komisyon üyelerine teşekkür ediyoruz.

Tabii bu, yasama faaliyeti açısından çok önemli bir iş ama tabii daha uygun bir zamanda yapılabilirdi. Bu kadar sıkışıklığa gelmesinin, hafta sonu, gündüz, gece demeden çalışılmasının sağlıklı bir yasamaya da işaret etmediği kanaatindeyim. Zaten geçtiğimiz günlerde izlediğim bir panelde, son yıllarda Medisin üretiminin artmış olmasına rağmen üretimdeki kalitenin yani yasama kalitesinin teknik olarak gerilediği konusunda eleştiriler vardı. Buna, zaten Avrupa Birliği ilerleme raporunda da biliyorsunuz, milletvekillerinin yasama faaliyetinde yeterince etkin olmamaları gibi Türkiye'ye özgü bir eleştiri var. Oysa ki yasama faaliyetini milletvekilinden başkası yapamaz. Bununla ilgili yetkili olan, bütün işi bu olan bizlerin yerine, yasama faaliyetinin... Belki tabii öncesinde bir mutfak hazırlığı, orada bürokrasinin, ilgili bakanlıkların çalışması ve bunu Meclise sevk eden Bakanlar Kurulunun katkıları elbette olacak ama yasama esas olarak bizim işimiz. Ama Avrupa Birliği ilerleme raporu diyor ki: "Yasama faaliyetlerinde milletvekillerinin katkısı çok az durumdadır." -yanlış bir şey söylememek için cümleyi dikkatli seçiyorum- "Yeterince katkı sağlamıyorlar." diyor. "Kaliteli yasalar yapamıyoruz, çünkü üzerinde tartışmıyoruz." desek yalan, gece gündüz tartışıyoruz. Ama bu bir monolog şeklinde gerçekleşiyor. Ülkenin yönetiminde iktidar partisi bir monolog içindeyken yani yürütmede onlar söylüyor, her şey yerine geliyor, her türlü eleştiriye karşı kulaklar tıkanmış, siz ne söylerseniz söyleyin kimse duymuyor. Hatta biraz fazla eleştirilirse, eleştirilen meca eğer eleştiren basın mensubuysa, merkez medyadaysa tatile çıkıyor, daha yakın medyadaysa hızla uzaklaştırılıyor, görevinden ediliyor.

Öbür taraftan baktığınızda, bu, yürütmede böyleyken ben hatta bunu iktidar partisine –tabii bir nezaketsizlik olarak Komisyon kabul etmesin sakın- ama bir siyasi migrene yakalandığını ifade etmişim geçtiğimiz günlerde. Onu da şöyle tanımlıyorum: Migren hastaları ışıktan ve sestən son derece rahatsız olurlar ve mevcut bütün seslerin ülkede yavaş yavaş kesiliyor olması ve benim iddiama göre, her geçen gün biraz daha karanlığa doğru meydediyor oluşumuz, bir migren teşhisini doğrular nitelikte. Oysa ki sestən ve ışıktan korkmamak lazım. Türkiye Cumhuriyeti, yüzünü hep batıya dönmüş, çok sesliliği, demokrasiyi kendisine hedef olarak belirlemiş, hatta öyle bir vizyona sahiptir ki başta önüne hedef olarak koyduğu iş, ulaşmaya gittiği noktanın ilerisine geçmek olmuştur. Muasır medeniyetler seviyesini aşmayla ilgili bir ödevimiz var hepimizin, Sayın Atatürk'ün hepimize verdiği bir ödev.

Ama iş, yasanın yapılış sırasına gelince yine bir monolog var. Bu sefer sadece muhalefet konuşuyor. Muhalefet konuşuyor, çünkü gerek, yeter şart yerine getirilsin diye konuşuyor. Yani kimse muhalefeti oturup, dinleyip de "Gerçekten bu önemli bir katkı sağladılar, biz işin bu tarafını hiç düşünmedik." diye bir şey hiç olmuyor. Yani Genel Kurulda bazen bakıyorum, üst üste 85 tane önergemiz reddediliyor, üzerinde beşer dakika konuşuyoruz. Sonra, birileri redaksiyon yetkisi istiyorlar, bir, iki cümle, nokta, virgül değişiyor ya, o bile bizden daha çok yasamaya katkı sağlamış. Hiç olmazsa o, bir heceyi falan değiştiriyor, redaksiyon yetkisini alan.

Ama 3 tane muhalefet partisi var ve yasama sırasında sadece komisyonlarda onlar konuşuyor, iktidar partisinin bu konuda söyleyecek hiçbir sözü yok. Aslında bu, iletişime kapalılıktan kaynaklanıyor.

Böyle çok sıcak insanlar var, bu Komisyon da böyle meslektaşlarım var, benim şehrim hizmet etmiş çok değerli büyüklerim var, çok seçkin bürokratlar var burada, geçmiş dönemlerde bu görevlerin hepsini yapmış, kaymakamlıktan... Örneğin kaymakamlık, vali yardımcılığı görevinden gelmiş Komisyon üyeleri var, valilik görevlerini yapmış, hepimizin zamanında –başta siz olmak üzere- yolda geçerken arabayla yanımızdan geçse burnumuzu cama dayayıp bakacağımız nitelikte, bu işin ustası kişiler var. Normalde bu kişileri, bu Parlamento çatısı altında değil de mesela bir ting tang kuruluşu bir araya getirirse, öğle yemeğini ısmarlasa, çayımızı verse, buradan biz fezaya çıkarız hep beraber. Bu kadar yetkin bir yer. Sağlık Komisyonunda, bizim Çalışma, Sosyal İşler, Sağlık, Aile Komisyonu da öyledir. Ama orada da daha önce 4+4+4’te bu salondaki o anıları andık, orada da böyle kolay kolay kimsenin bir araya getiremeyeceği yetkinlikte kişiler varken iktidar partisi yasama faaliyetlerinde bundan yararlanmayı şiddetle reddediyor. İşte dışarıda bir dernek hazırlamış bir kanun tasarısı, onu getirdiler, Başbakan “Tamam, bu olsun.” dedi, talimatı verdi. Diyelim ki temel hedef işte imam hatipleri açmaktır. Dokuz sene beklenmiş, Başbakan “He.” dedikten sonra bu iş hızla olacak. Burada yumruklasmalar, tekmeleşmeler, hakaretler, işte bilmem kaç saat konuştuğuktan sonra ilk yedi maddede, sonraki yirmi maddeyi yirmi dakikada geçirme gibi bir şey. “Söz isteyen var mı?” söz isteniyor, o kadar demokratik giden Başkan bir anda “Söz isteyen olmadığına göre...” falan diyor. Çünkü böyle tepeden, böyle yıldırım gibi bir şey çarpıyor mesela.

Şimdi, bu Komisyon da ben geliyorum, gidiyorum, çünkü kendi adıma şöyle bir sorumluluk hissediyorum -bir yandan da Türkiye Eczacılık Kongresi’nde bir gün açılış konuşması, bir gün panelist, bir gün de panel yöneticisiydim, o yüzden böyle devamlı mekik dokuyorum iki tarafta- bir yandan şimdi Büyükşehir Yasa Tasarısı, yarın ben Manisa’ya gideceğim, gittiğim zaman ne bileyim işte nüfusu 200 olan bir köyün artık mahalle bile olmadığını, beldelerin mahalle olduğunu, Manisa’dan 230 kilometre ötede bir yere Manisa Büyükşehir Belediyesinin hizmet vermesi meselesini de dönüp bana soracaklar işin kötüsü. Yani biz burada iktidarın bizim önümüzde ördüğü duvarı biliyoruz. Ne söylersek söyleyelim, bizim sözümüz kulaklarca duyulmuyor, bizim çehremiz gözlerce görülmüyor, dediğimiz anlaşılacak istenmiyor, bu kadar yetkin bir Komisyonun, meseleyi bir spor müsabakası hâline dönüştürecek kadar mekanikleştirilmiş olmasından kaynaklanıyor. “Muhalefet partisi ne derse desin dinlemeyin, sakın ha cevap vermeyin, sakın siz geliştirici bir şeyler karşı taraftan alıp da yapmaya çalışmayın, pinpon topu gibi onlar atsın, siz aynı şekilde karşı tarafa iade edin.” Bir duvarla oynanan tenis maçı gibi. Geliştirici değil yani sadece şeyi geliştiriyor, kaslarınız gelişebilir ama tekniğinizin gelişmesi mümkün değil. Yasama kalitesi dediğimiz mesele de bu. Yani bir tenis antrenmanı tekniği geliştirir. Karşıdaki antrenman arkadaşınızın ne kadar iyi olduğu size ve ona karşılıklı yapacağınız katkıyla sizi ve onu geliştirir ama duvarda sadece kas yaparsınız. Ve çok üzülerek, hayal kırıklığı içinde yine bir Komisyon toplantısında ve geldiğimde de işte hem Milliyetçi Hareket Partisinin değerli sözcüleri hem partimizin değerli sözcüleri ifade ettiler ki: “Her şeyi söyledik, artık kendimizi tekrardan sıkıldık ama hiçbir şeyi değiştiremedik öze yönelik.” Şimdi, burada, bu vakitten sonra, bu yasa tasarısıyla ilgili baştan sona yeniden işte şu olacak, bu olacak, bu olacak demenin de bir manası yok. Bu sefer bu kadar saygın bilim insanlarının ve mülki idarenin en tepesinden gelenlerin bulunduğu bir yerde tereciye tere satmak gibi. O da utanç verici bir şey ama hiçbir şey söylemesen bunun da hesabını gittiğimiz yerde “Siz yaptınız.” diye bizden soruyorlar çünkü bunu kimse... Belki de iktidarın önemli bir başarısıdır, biz burada hukukumuzun nasıl çiğnendiğini, millî idareye saygı diye iktidarda bulunan, millî iradeyi çok önemseydiğini söyleyen, uzun süreler millî iradeyi kutsayan söylemlerle kendisini sadece savunan bir iktidar partisinin millî iradenin diğer tarafını nasıl yok saydığını... Bizim eksikliğimiz, sahada çok iyi anlatamıyoruz; sizlerin de başarınız, bu maskelenmiş durumda. İnsanlar yine bizden soruyorlar “Yahu, sen buna niye karşı çıkmadın?” Basın meseleyi yakından takip ediyor. Buradaki basın emekçilerine, onların buradaki alın terine diyecek bir şey yok ama meselenin özünü, vatandaşın bunun sıkıntısını burada ne kadar iyi biz aktarmaya çalışırsak çalışalım, baktığınızda, hem elektronik basında hem yazılı basında meselenin özüne değil de ilerleyişine yönelik metrik bir takip var sadece, şu madde geçti, bu madde geçti. Burada konuya dikkat çekmek için bir şey yapmak lazım yani öyle bir şey ki işte ondandır, tabii hani ağızlar tatlınsın diye, şehrimizi güzel hatırlayın diye yaptık, oradan da bir kazanımla bir Sayın Milletvekilimin Manisa’yla olan bağlantısını öğrendim, çok memnun oldum ama mesir dağıtırsanız, hatta işte Sırrı Süreyya bilmem ne ilçesi diye bir şey söylemiş, onunla ilgili bir polemik yaparsanız bu kadar yer alıyor mesele, gündeme taşınıyor. Burada da inşallahla, maşallahla bu işler gidiyor. Biz ümit ediyoruz ama reddediliyor, reddediliyor.

Şimdi inşallah, maşallah deyince, ben böyle bu İdris Naim Şahin meselesini çok önemsiyorum hakikaten. Böyle bir gün yazıyordum İdris Naim Şahin, baktım baş harflerine “Allah” eklerseniz “inşallah” oluyor. Allah Allah, ne tesadüf bir şey dedim yani, İdris Naim Şahin “inşallah oldu.” Sonra baktım bir tane daha var, Mehmet Ali Şahin de maşallah yapıyor. Böyle iki enteresan bakan isim

kısaltması ama öyle bir durumdayız ki ben buradan, meselenin özüne ilişkin olarak, 21 Kasım 1988'de Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 5'inci maddesi uyarınca yerel yönetimlerin sınırlarında mevzuatın elverdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara önceden danışılmadan değişiklik yapılmayacağı açıkça düzenlenmiştir, bu konunun bir kez daha altını çizmek istiyorum. Bu konuda şöyle bir sıkıntı var: Geçen seçimlerden önce Sayın Genel Başkanımız Avrupa Birliği Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na bir atıfta bulundu. Ondan sonra biz Manisa'daki seçim boyunca iktidar partisinin o zaman yerel yönetimlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Sayın Hüseyin Tanrıverdi'nin "Cumhuriyet Halk Partisi ülkeyi bölmeye karar verdi." ithamlarıyla boğuştuk. Gittiği her köyde "Bunlar özerklik getirecekmiş köylere, bunlar özerklik verecekmiş güneydoğuya, on iki il için özerklik teklif etti Kılıçdaroğlu." falan dedi. Biliyorum, akılla, mantıkla, vicdanla bağdaşır bir tarafı yok ama yaptı bunu ve biz bunu anlatmaya uğraştık sürekli.

Şimdi bu yasanın altında imzası var. Sayın İdris Naim Şahin'in de iktidar partisinde yanılmıyorsam yedi yıl boyunca kesintisiz genel sekreterlik görevi var. Genel sekreterlik görevinde iktidar partisinin seçim programlarının yazılması, genel sekreterin görev tanımında, seçim programının yazılması ve parti programının yazılması ve... Tabii, AKP kongrelerinde bizim kongre gibi tüzük olsun, program olsun tartışmaları falan herhâlde yayın saatleri dışında etraflıca görüşülüyor. Biz sadece Sayın Başbakanın uzun konuşmalarına ve... Oradaki toplantılarda da Türkçe konuşan tek kişi Başbakan ya, geri kalan herkes Arapça ya da Kürtçe konuşuyor. Belki de tüzüğü başka bir dilde mi tartışıyorsunuz bilmiyorum ama İdris Naim Şahin'in onu bildiğinden eminim çünkü ben baktım, partinin tüzüğünde genel sekreterin görevleri arasında parti programının hazırlanması, MYK'ya, MKYK'ya sunulması ve onaylatılması var ve o tüzükte ve o parti programında da Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na tam uyum Adalet ve Kalkınma Partisinin programında yazan bir gerçek. Bunu yazan İçişleri Bakanı şimdi burada, yani burada değil ama saygıdeğer temsilcisi burada. Bu Komisyon onun hazırladığı bu tasarımı alt komisyondan gelen hâliyle şimdi karara bağlamak üzere. Yerel yönetimlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı, bizi Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na lafını kullandık diye itham eden kişi de bu tasarının mutfağında en çok emeği olduğu kişi veya bilmiyorum, Manisa'da öyle hava atıyor, "Ben yaptım bunu." diyor. 7 Temmuz gününe yetiştiremedi diye bütün bir yaz ser verip sır vermeyip yine burada sıkışık bir yerde yapıyor. Oysa bunu yazın paylaşıydık kamuoyuyla, bilim insanları enine boyuna tartışacaktı, bizler enine boyuna bunu tartışacaktık, buraya geldiğimizde de- bir de kamuoyunda tartışılan bir şey İktidar Partisini de bir sürü hatadan uzak tutar- belki buraya veya alt komisyondan buraya daha arı bir metin de çıkardı ama o imkânı da bize sağlamadı. Ama şimdi şöyle bir durumdayız: İktidar partisinin programında yazan, altında Türkiye'nin imzası bulunan, 21 Kasım 1988'den beri zaman zaman siyasi istismar konusu yaptığınız bu mesele diyor ki: "Referandum yapmadan bir değişiklik yapamazsınız." İşin enteresan tarafı, usulüne uygun imzalanmış uluslararası anlaşmaların yasa hükmünde olduğu, hatta yasalarla çeliştiği takdirde de onun geçerli olduğu da Anayasa hükmü. Şimdi bu şartlar altında bu yasayı referandumsuz bu beldeleri kapatıp götürürsek, Anayasa Mahkemesinin geçmişte aldığı kararlar falan bir yana, çok temelden bir Anayasa'ya aykırılık da burada. Şimdi, Sayın Valim bunu başıyla ve nezaketle tasdik ediyor ama o zaman bu Komisyonun bu yasayı görüşmüyor olması gerekirdi çünkü İç Tüzük'ümüze göre de Anayasa'ya aykırılık durumu komisyonun bir yasa tasarısı ya da teklifini görüşmeye başlamasına engeldir. Yani burada bir İç Tüzük ihlali de yapıyoruz. İç Tüzük'e aykırı, Anayasa'ya aykırı, Anayasa Mahkemesinin geçmiş kararlarına aykırı, imzaladığımız uluslararası anlaşmaya aykırı, ayrıca vicdana ve akla da aykırı bir iş yapıyoruz burada.

BAŞKAN – Sayın Özel, benim mimiklerim sizi dikkatle dinlediğimi anlamamız içindir, yanlış anlaşılmasın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, tabii, istismar etmek için değil. Ben, son derece bu konuda deneyimli bir Başkan olarak... Şimdi, bu mimiklerinizi biz hepimiz görüyoruz. Siz de bizim gibi düşünüyorsunuz ama söz uçuyor yazı kalıyor. Ben tutanaklar açısından o cümleyi sarf ettim. Bunu bir hani siyasi rant malzemesi olarak değil ama ben Türk Eczacıları Birliği Genel Sekreterliğim sırasında bir mahkeme kararı okudum, eczacının bir tanesinin meslekten mence itiraz davasında mahkeme sonucunda hâkimin kararında şu var, taraflardan bir tanesi sunmuş: Uyuşturucu madde bulundurma, satma, bunun ömür boyu meslekten men olması kanunla ilgili bir şey. Onlar diyor ki: "Kanun onu kastetmemiş." Ve mahkeme kararı diyor ki: 1956 yılında kanun çıkarken bu konuda, filanca millîetvekili tam da bu konuda bir önerge vermiş ve yüce Meclis bu önergeyi oy çokluğuyla reddetmiş. Demek ki kanunun ruhu bu tarihte, o tarihteki millî irade kanuna bunu yazmak istemiş yani- biz burada konuşuyoruz ya- bundan altmış sene sonra bir mahkeme birisini meslekten men edilip edilmeyeceğine verilen bir önergenin içeriğinin reddedilmesiyle karar verebiliyor. Aslında o kadar ciddi bir iş yapıyoruz biz yasama faaliyeti olarak. Bu Komisyonunda tam tutanak olması da o açıdan çok önemli. Sizin gibi deneyimli bir Vali ve çok saygın bir Komisyon Başkanının da başıyla tasdikinin kayda geçmesini ben o yüzden çok önemsedim ama siz de açıklık getirdiniz, tabii, o da sizin hakkınız.

Şimdi, ben, bu vakitten sonra sadece, çok geniş hatlarıyla bunları söyledikten sonra, biraz önce dediğim gibi işin tekniğine girmeyi... Hani, ilk günlerde yaptık haddimizi aşarak ama o zaman herkes geliyor, konuşuyor falan, böyle ili adına da bir şeyler söylüyor. O böyle bir askerlik vazifesi gibi yapılıyordu ama bu kadar konuya hâkim uzman milletvekillerimizin uzmanlık alanında bir şeyler söylediğimiz için o zaman da zaten haddimizi aşmış olabiliriz, bugün de benzer bir şey yapmayayım. Sayın Ali Serindağ'ın da vücut dilinden "Özgür, artık buradan sonra toparlarsan fena olmaz..."

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Zaten şöyle bir şey: Sayın Özgür Özel'in normal konuşma hakkının ötesinde mesir macunundan kaynaklanan bir hakkı vardı, üç dakika sonra o da bitiyor, onun için yani. Şimdi mesir macunundan kaynaklanan haklarını kullanıyor zaten.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Son olarak şunu söyleyeyim: Geçen hafta kendi beldelerimizde referandum yaptık. Cumhuriyet Halk Partisine mensup belediye başkanları tarafından yönetilen beldelerde katılım oranı yüzde 54, yüzde 98 "Hayır" diyordu. Bugün geri kalan beldelerde yapıyoruz. Bunu sizler kendi seçim bölgelerinizden test ettirebilirsiniz ama yine çok ciddi bir katılım oranı ve herkesin gidip kendi beldesi kapanmasın diye meseleye bir sahiplenişi olduğunu söylüyorlar. AKP'li, Milliyetçi Hareket Partili, BDP'li belediyelerde de o kurulan sandıklara -ki çok kısıtlı imkânlarla oralarda gayret gösteriyor belde başkanlarımız- halkın çok ciddi yönelimleri var. Çok yakında rakamlar açıklanacak ama şimdi hakikaten bu referandum isteği çok meşru bir istek ve bu konuda vatandaşlarımızın bizim koyduğumuz sembolik referandum sandıklarına yönelimleri de bu konudaki talebin gerçek bir talep, rahatsızlığın gerçek bir rahatsızlık olduğunun altını çiziyor. Bu yasa tasarısı, kanaatim odur ki geldiği gibi geçiyor ve Meclisten de geçerse eğer tam bir tasa tasarısıdır. Bu vatandaş tasaya sevk edecek, memleketinde üç, beş tane hayvanını yetiştirirken, ufak tefek tarım yaparken, dinamosuyla bağladığı suyunu çıkarıp bahçesinin sularken, bu kadar düşük gelire rağmen bu insanlar nasıl isyan etmiyor dediğimiz yerde... Bunlar, işte herkesin üç, beş dönüm yerinden, dayısını yapıp yolladığı bir kışlığıyla, bilmem neyiyle yaşayan bir kırsal toplum meselesi var, biz bunları zorla şehirlî hâle getirmeye çalışıyoruz. Hiç bilmedikleri giderlerle tanışacaklar, ödemedikleri harçları, vergileri ödeyecekler, bazı hizmetlere ilk kez para ödeyecekler ya da eskinin misliyle fazlasını ödeyecekler. Basit düzenlemeler ve onaylar için kilometrelerce öteye gitmek zorunda kalacaklar, onay bekleyecekler, onun için ayrıca pullar yapıştıracaklar, harçlar ödeyecekler ve yerelden alınan hizmetlerin merkezileşmesi buradaki vatandaşlarımızın hayatını zorlaştıracak. Sanki yerel yönetimleri güçlendirir gibi bir şeyler yapar gibi gösterirken, yerel ölçekte de bir merkezileşme yaratıyoruz. Dizinin dibinde kendisinin seçtiği belediye başkanından aldığı hizmeti çok uzaklarda... Ki bazen bize hızlı arabalarımızla, makam şoförlerimizle 230 kilometre mesafe göz açıp kapayana kadar gelebilir ama arabası olmayan, iki üç kez dolmuş değiştiren, cebinde parası olmayan vatandaş için beldeden ilçesine, ilçesinden merkez ilçedeki büyükşehir belediyesine gitmeler, gelmeler... Gerçekten bu bir tasa tasarısı. Bu yanıltan bayramda dönüleceğiyle ilgili bir ümit gördüm özellikle Milliyetçi Hareket Partisinin değerli milletvekillerinde. Aynı ümidi paylaşmak isterim. Eğer öyle olursa ben "İki bayram arası komisyon mu olur?" demiştim ama o zaman hayırlı olur, bayramda düşünülüp de bu işler böyle geriye dönebiliyorsa. Bu bayram böyle bir şeye hizmet edecekse bundan sonra hep iki bayram arası görüşelim, hatta öyle bir İç Tüzük değişikliği de önerebiliriz muhalefet olarak ama bayramdan sonra kararınız değişmeyecekse o zaman o "İki bayram arası uğursuz getirir." diyor ya, hakikaten bu yasa iki bayram arası görüştük diye pek hayırlara vesile olmayabilir.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) - İki bayram arası uzun aray mı, kısa aray mı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben kısa arayı kastediyorum.

Çok teşekkür ediyorum. İlk geldiğimde temenni etmişim "4+4'te tekme yediğimiz yerde dondurma yiyerek başladık, ağzımızın tadı bozulmasın." diye, hakikaten bireysel anlamda tadımız bozulmadı ama devri iktidarınızda da vatandaşın ve bizim ağzımızın tadı da bir türlü yerine gelmedi.

Hepinize saygılar, sevgiler sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyoruz.

İşte o ağzımızın tadını... Sizin mesir macunuyla Komisyon çalışmalarında bayağı güzel bir ikramınız oldu, teşekkür ediyorum.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) - Erkan Bey yaptı onu.

BAŞKAN – Erkan Bey de yaptı, sonradan Sayın Özel de yaptı. İlk ikramı Sayın Erkan Akçay yaptı. Manisa iyi canım, Manisa Büyükşehir olduk diye seviyorlar.

Sayın Serindağ, buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, arkadaşlarımız söylenecek her şeyi söyledi, biz de söyledik. Biraz sonra önergelerimiz var, değişiklik önergeleri üzerinde de söz alacağız. Bundan sonraki maddeler görüşülürken de değerlendirmemizi yapacağız.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Serindağ.

Değerli arkadaşlarım, başka söz talebi yok.

Önerge işlemlerine geçiyorum.

Geçici ikinci maddeyle ilgili olarak Başkanlığımıza ulaşan sekiz adet önerge var, sırasıyla işleme alacağız.

Sayın Hasan Hüseyin Türkoğlu Bey' in bir önergesi var, okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

1/690 Esas Numaralı Kanun Tasarısının Geçici 2. Maddesinin (1) Fıkrasında geçen “İlk mahalli idareler genel seçiminden” ibaresinden sonra gelmek üzere “sonra yapılacak mahalli idareler genel seçiminden” ibaresinin eklenmesini arz ederim.

Hasan Hüseyin Türkoğlu

Osmaniye

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Alim Işık konuşacak.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Alim Işık.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu önergedeki kastımız, normal zamanında yapıldığını düşünürsek, 29 Mart 2014 yerine bu uygulamaların eğer kanunlaşırsa bir sonraki yerel seçim yani 2019'a kalması amaçlanmaktadır.

Takdir yüce Komisyonun.

BAŞKAN – Bu yürütmeye ilgili değil mi bu şeyiniz?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hayır, hayır, sadece kapanan belediyelerle ilgili.

BAŞKAN – Tamam, geçiş hükümleriyle ilgili.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Geçiş hükümleriyle ilgili.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Başka sizin ilave edeceğiniz bir şey var mı Sayın Türkoğlu?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Yok.

BAŞKAN – Tamam.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/690) Esas Numaralı Kanun Tasarısı'nın Geçici 2. Maddesinin (1) Fıkrasında aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ederim.

Hasan Hüseyin Türkoğlu

Mehmet Erdoğan

Osmaniye

Muğla

“Ancak, 6/3/2008 tarihli ve 5747 Sayılı Kanun ile tüzel kişilikleri sona erdirildiği hâlde 6.12.2008 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan yürürlüğe giren Anayasa Mahkemesinin 2008/34 Esas, 2008/153 karar sayılı kararının 3. maddesi kapsamındaki belge belediyeleri bu listenin dışında tutulacaktır.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Alim Işık konuşacak.

BAŞKAN – Sayın Alim Işık, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu önergede de biraz önce konuşmamda ifade ettiğim Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararla turizm veya tarihi bölgelerde bulunan belde belediyelerinin söz konusu bu tasarı ekindeki 27 sayılı listeden çıkartılması amaçlanmaktadır çünkü bir Anayasa'ya aykırılık vardır. Daha önce elde edilmiş bir müktesep hak vardır. Hiç olmazsa bu 559 ya da diğer... Tabii, bu 559 belde belediyesi içerisinde bazı belediyelerin tüzel kişiliğinin korunması amaçlanmaktadır. Belde belediyelerinin bu sayede ayakta kalması esas alınacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/690) Esas Numaralı Kanun Tasarısı'nın Geçici 2. Maddesinin 5. Fıkrasının son cümlesinde geçen "birleşme veya katılma yoluyla" ibaresinden sonra gelmek üzere "ya da nüfus artışı nedeniyle" ibaresinin eklenmesini arz ederim.

Hasan Hüseyin Türkoğlu

Mehmet Erdoğan

Osmaniye

Muğla

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Alim Işık konuşacak.

BAŞKAN – Sayın Alim Işık, buyurun efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu önergemizden de muradımız şudur: Daha önce referandum yoluyla birleşmiş ve nüfusunu 2 binin üzerine çıkardığı hâlde kapatılma durumunda olan belde belediyelerine ilave olarak hâlen bugünkü nüfusuyla 2 binin üzerinde olmasına rağmen 2011 yılı sonu nüfus değerleri dikkate alındığında kapatılacak beldeler listesinde yer almış beldelerin tüzel kişiliklerinin korunması amaçlanmıştır. Biraz önce konuşmamda da örnek verdim, benim ilimde de bazı beldelerimiz bu durumdadır. Bugün adrese dayalı nüfus kayıt sistemindeki sonuçlar çıkartılırsa zaten normal nüfusları 2 binin üzerindedir bu beldelerin. Bu haksızlık giderilmiş olacaktır. Komisyonumuzun değerli üyeleri bunu makul görür, evet derse, hiç olmazsa bazı beldelerimizin elindeki hakkın alınmamış olduğunu biz de burada sağlamış olacağız.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/690) Esas Numaralı Kanun Tasarısı'nın Geçici 2. Maddesinin (5) Fıkrasının ilk cümlesinde geçen "ve ekli (27) sayılı listeyle tüzel kişiliği sona ermeyen" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını ve cümlenin sonuna aşağıdaki cümlenin eklenmesini arz ederim.

"Bu durumda nüfusun 2.000'in üzerine çıkartılması halinde katılacak belediyenin tüzel kişiliği korunur."

Hasan Hüseyin Türkoğlu

Mehmet Erdoğan

Osmaniye

Muğla

BAŞKAN – Hükümet önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Alim Işık konuşacak.

BAŞKAN – Sayın Alim Işık, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Bu da şu anda mevcut tasarıda kapatılmış olan belde belediyelerine kapatılmamış olan başka bir sınır belediyeye katılma hakkı veriyor. Bunun kapatılmamış olan sınır belediye şartını kaldıralım, kapatılmış olan iki beldenin ya da var olan başka bir beldeye...

Zaten doğal olarak her zaman birleşme hakkı var. Bu süreci genişleterek, haziran ayına kadar Meclis kararlarıyla iki kapatılmış belde belediyesinin bir belde belediyesi tüzel kişiliği altında birleşmesini sağlayıp özellikle kırsal yörelerimizde ilçe merkezlerine uzak, başka civarında kapatılmamış belde bulunmayan yerlerde bu mağduriyeti giderecek bir düzenlemedir.

Yüce Komisyonun değerli üyelerinin takdirine sunuldu. Çok yerinde bir önerge olduğunu düşünüyoruz. Eğer katkı sağlanırsa birçok ilimizde özellikle kırsal kesimlerdeki bir çok beldemizin bir araya gelerek gerek kapatılmış iki belde gerekse mücavir alanlarına yakın sınır diğer köylerle birleşip 2.500, 3 bin, 3.500, 4 bin nüfuslu belde belediyesi tüzel kişiliğine kavuşma imkânı sağlanacaktır. Bu kısıtlamanın ortadan kaldırılmasını amaçlamaktadır önerge.

Takdirlerinize sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Celal Dinçer ve arkadaşlarının önergesini okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Büyükşehir Belediyesi Kanununun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın Geçici 2. Maddesinin Birinci Paragrafında "Türkiye İstatistik Kurumu tarafından tespit edilen 2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayım Sonuçlarına göre 2000'in Altındaki ekli (27) Sayılı Listedeki adları yazılı belediyelerin tüzel kişilikleri ilk mahalli idareler Genel Seçiminden geçerli olmak üzere kaldırılarak, bu belediyeler köye dönüştürülmüştür" şeklindedir.

Geçici 2. Maddenin Birinci paragrafında Türkiye İstatistik Kurumu Tarafından tespit edilen 2012 (31 Aralık 2012) yılı itibarı ile Adrese Dayalı Nüfus Sayım sonuçlarına göre, 2000'in Altındaki ekli (27) Sayılı Liste yeniden düzenlenerek, bu belediyelerin ilk Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde geçerli olmak üzere kaldırılarak dönüştürülecektir" şeklinde değiştirilmesini gerekçesi ile birlikte arz ve teklif ederiz.

Celal Dinçer

Birgül Ayman Güler

Namık Havutça

İstanbul

İzmir

Balıkesir

Ali Serindağ

Mehmet S. Kesimoğlu

Muharrem Işık

Gaziantep

Kırklareli

Erzincan

BAŞKAN – Hükûmet önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Dinçer...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Sayın Birgül Ayman Güler biraz sonra görüş açıklayacak. İzin verirsiniz Hocamız gelene kadar ben bu konuda...

BAŞKAN – Buyurun tabii.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Ama sözü devredeceğim.

BAŞKAN - Peki, geldiği zaman hayhay.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Başkan, demin görüştüğümüz önergeyle biraz benzerlik arz ediyor ve benzer şeyleri düzenliyor. Biz burada 2011 yılı adrese dayalı nüfus tespitinin üzerinden bir yıl gibi uzunca bir sürenin geçtiğini düşünüyoruz. Bu süre zarfında kapatılması planlanan beldelelerin birçoğunun nüfusu 2 binin üzerine çıkabilir.

Sayın Hocam teşekkür ettiler.

BAŞKAN – Sayın Hocam, sizinle devam ediyoruz önergede imza sahibi olarak.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; burada geçici madde 2, büyükşehir belediyesi dışında sınırları bütün şehir il mülki sınırı hâline getirmiş olanların dışında memleketin diğer 52 ilinden toplam 559 belde belediyesi söz konusu ve bu 43 ili ilgilendiren bir düzenleme. 52 il artık büyükşehir belediyesi olmayacak ama burada geçici madde 2 neredeyse hepsini, 43 ili doğrudan doğruya ilgilendiriyor. Burada en çok sayıda yerel yönetim hakkı gasp edilen iller Kütahya, Afyon, üçüncü sırada Tokat.

CELAL DİNÇER (Muğla) - Niğde.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Buralarda da çok ama Afyon ve Kütahya'da 50'şer belediye, belediye olma hakkını kaybediyorlar. Bunların öyle görünüyor ki kendilerine hiç danışılmadan bu karara varıldığı için hiç olmazsa bir olanakları olsun diye bu

5'inci madde düzenlenmiş. 5'inci madde enteresan. Acaba bir şeyi yanlış anlamış olabilir miyim diye öncelikle sizlerle beraber bir okuma daveti yapıyorum. Ekli (27) sayılı listede yer almakla birlikte bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar 5393 sayılı Kanun'un 8'inci maddesine uygun olarak birleşme veya katılma yoluyla nüfusunu 2 binin üstüne çıkaran belediyelerin tüzel kişilikleri korunur. Şimdi, bazı belediyeler birleşme ya da katılma işlemi yaparak nüfusunu 2 binin üstüne çıkarırlarsa kurtulacaklar bu kısımdan. Ama ne zamana kadar? Bu kanunun yayımlandığı tarihe kadar. Şimdi bir bilgim, hepimizin hukuk bilgisi şu ki: Bir yasa yayımlandıktan sonra yürürlüğe girer zaten. Bu yasa, daha yayımlanmadan önce birilerinin tüzel kişiliğiyle ilgili bir karara etki ediyor. Yasayı bilmemek mazeret olamaz. İyi de bu, yasa değil ki daha! Bu yasa yayımlandığı anda haklar doğar. Eğer bir zaman tanıyacaksak biz tüzel kişiliklere, yasa yayımlanmaya kadar haktan söz edemeyiz. O zaman nasıl gider bu iş? Ben diyelim ki, Kütahya'daki Simav'a -çok zarar görmüş, zaten deprem vurmuş ve bir de şimdi Hükümet vuruyor- gittim dedim ki "Başkan, aman ha bir yasa geliyor; yasa çıkıncaya kadar birleştir kardeşim şunları."

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Bir tüyo veriyor; yasa sadece bir tüyo veriyor, emretmiyor burada.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Ama diyelim ki, öbür ilçeye hiç uğramadım ve oraya da söylemedim. Onların haberi yok ama aslında bu imkânları var. Yasa Resmi Gazete'de yayımlanır. Yayımlanma nedeni de herkes aynı derecede açık ve eşit bilgilensin diye yayımlanır. O yüzden parayla satılmaz ve o yüzden Resmi Gazete çıkarma tarihi muhteşem bir demokrasi tarihidir. Çünkü daha önce, resmî gazeten yokken padişah fermanını "Yazdım, ey sadrazam, sen de haber gönder, oku." bazılarının haberi olur, bazılarının haberi olmaz. O tarafsızlığı ve eşit muameleyi sağlamadığı için Resmi Gazete denilen şey muazzam bir mücadeleler tarihi içinde oluşur bizde Osmanlı'dan bugüne.

Burada söylenen şey -nasıl desem, "modern" desem değil, yani "ciddiyet" diyeyim daha iyi- devlet yönetimi mantalitesine sizce aykırı değil mi?

BAŞKAN – Hemen yeri gelmişken soralım mı Hocam, Hükümete bunu?

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Çok iyi olur.

BAŞKAN – Evet, Sayın Hükümet temsilcisi, ben de bu konuda bilgilenecek isterim. Tabii, benim bu tasarıdan, bu maddeden anladığım, işlemleri hâlen devam etmekte olanlarla ve zaten, Hocamın dediği gibi birisinin vermesi hâlinde bu işlemlerin esasen yetişemeyeceği; çünkü bunun da kendi içinde bir prosedürü olduğunu ifade ettiler. Ama yine de resmî ağızdan bunu Sayın Müsteşar veya Sayın Genel Müdür, birimiz bu konuya cevap verelim.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Hocamın soruları zordur, öyle yanıtlamak kolay mı?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Müsteşarım.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Yok, yanıtlanması o kadar zor değil Sayın Başkanım.

Bunlar gerekçede var aslında. Anayasa Mahkemesine gidildiği için, orada verilen kararın neticesinde mağdur olan belediyelere tanınan bir hakkın tesisi için bu madde vazedilmiştir. Okuyayım ben gerekçeden aynen. "Bu düzenlemeyle, bazı koşulların varlığına bağlı olarak nüfusu 2 binin altına düşen belediyelerin birleşme ve katılımlar ile nüfuslarını bu sayının üzerine çıkarmalarına, böylece tüzel kişiliklerini korumalarına olanak sağlanmaktadır. 5747 sayılı Kanun'un geçici 1'inci maddesinin yürürlüğe girdiği 22/3/2008 tarihinden önce birleşme veya katılma prosedürünü 5393 sayılı Yasa'nın 8'inci maddesine göre sonuçlandırarak nüfusunu 2 binin üzerine çıkaran belediyelerin hukuk güvenliklerinin korunması gerekli bulunmaktadır. Bu bağlamda tesis edilmiştir."

BAŞKAN – Yani bu beldeler şu anda adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde baktığınızda 2 binin altında idiler; öyle mi anlıyorum Hocam?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Evet.

BAŞKAN – Ama bu işlemlerle beraber 2 binin üzerine çıktılar; bunu korudunuz.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Çıkarılsa...

BAŞKAN – Çıkarırlar da var anladığım kadarıyla, 9 tane değil mi efendim?

Evet, Sayın Genel Müdürüm de bir ekleme yapabilir mi Sayın Müsteşarım?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – İşlemleri devam edenler var, bunda bir beis yok; yani bu...

ALİM İŞİK (Kütahya) – Bir açıklama istiyorum orada Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, Sayın Müsteşar, izin verir misiniz Sayın Genel Müdüre?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Olur; varsa eğer...

BAŞKAN - Bu konuda ayrıca teknik bilgi var mı? İlave edeceğiniz teknik bilgi varsa onu da söyleyelim, açıklığa kavuşsun Komisyonumuz.

Evet, buyurun.

MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SELİM KÖŞGER – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Müsteşarımızın demin okuduğu gerekçe 5747 sayılı Yasa'nın iptal gerekçelerinden birisidi. Orada "Siz 5393 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi veya 11'inci maddesi çerçevesinde birleşme ve katılmalar suretiyle nüfusunu 2 binin üzerine çıkaran Kanun'un yayımı tarihi itibarıyla, belediyeleri dikkate almadınız; biz o sebeple bu hükmü iptal ettik." demiş idi Anayasa Mahkemesi.

Şimdi şöyle bir prosedür işliyor birleşme ve katılmalarda: 8'inci madde çerçevesinde belediyelere bir köy katılıyor veya bir diğer belde katılıyor; bütün sonuçlarıyla işlem tekemmül ediyor. Hukuk âleminde sonuçlanmış bir işlem. İller Bankasından paylarını yeni nüfus durumlarına göre alıyor bu belediyeler. Yani 2 binin üzerine çıkmışlar, diğer katılan belediyelerin nüfusu orada sayılıyor, diğer katılan köylerin nüfusu orada sayılıyor. Ancak ilk mahalli idareler seçimine kadar bunların tüzel kişilikleri de bir taraftan devam ediyor; çünkü hem Anayasa'mız hem de Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, karar organları seçimiyle teşekkül eden bu tip idarelerin ilk mahalli idareler seçimine kadar devamlarının olması gerektiğini şart koşuyor. Dolayısıyla bunlar, tüzel kişilik olarak hukuk âleminde de var olmaya devam ediyorlar bir taraftan.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ayrı ayrı sayıyor.

MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SELİM KÖŞGER – Dolayısıyla TÜİK, 31/12/2011 nüfus sayım sonuçlarında bunların her birini ayrı tüzel kişilik olarak gösteriyor fakat hukuken bunlar katıldıkları belediyenin içindeler.

Dolayısıyla bir hukuki çelişki olmasın diye 31/12/2011 tarihli TÜİK'in nüfus sayımı sonuçlarını alıyoruz. Orada bunlar 2 binin altında gözüküyor ama hukuken 2 binin üzerindeler. Bu ortadaki çelişkiyi kaldırmak için bu cümle kanun metnine derç edildi. Sebebi budur; yani bu arada... Şu anda bizim bildiğimiz 9 tane belde var bu şekilde; yani 31/12/2011 tarihli nüfus sayım sonucuna göre 2 binin altında gözüküyor. Ancak hukuken birleşme, katılma suretiyle nüfusunu 2 binin üzerine çıkarmış ve onları koruyor bu. Bu arada ola ki, bize ulaşmayan veya...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Şu anda başlatılmış ve devam eden...

MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SELİM KÖŞGER – Başlatılmış, devam eden ve kanunun yayımı tarihi itibarıyla tekemmül etmesi mümkün olan katılımları da muhafaza etmek için konulmuş bir hüküm.

Bunu bilgilerinize arz ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben de buna muttali oldum hatta bazıları "Efendim, bu liste eksik yayınlanmış." dediler hatta bazıları böyle telaşla... Biz de bakıyorsunuz 2 binin altında ve ee burada niye yok? Böyle olduğu ifade edildi. Ama ben bir öteye geçeyim; tabii burada değil ama ben işlemleri hukuken devam edenlerin en azından da bu anlamda, onu biz Genel Kurul aşamasında; çünkü başlamış işlemler. Şimdi başladı ama Yüksek Seçim Kurulu belli bir tarihte veriyor referandumu. O hâlde bu bir derecattan başladı; bundan sonra müracaat edenler açısından belki geçerli olmayabilir ama eğer Yüksek Seçim Kurulu bir tarih vermişse demek ki artık, işlemde ya da kabul edilecekse bu, o anlamda değiştirilebilir ama tabii, bu önergelerle ilgili değil.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Sayın Başkan, şu anda 2 bini geçen var; mesela 2.005 olmuş.

BAŞKAN – İşte, 2011'i esas aldığı için olmuyor.

Sayın Serindağ, buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi Sayın Başkan, burada sorun şu, zannedirim üzerinde durduğumuz konu şu: Biz diyoruz ki, kanunun yayımlanacağı tarihe kadar bu işlemlerin bitmesi mümkün değil.

Şimdi, Sayın Hocamın da üzerinde durduğu konu, diyor ki: Bu belediyelere bu hakkı kullanma durumu ancak kanun yayımlandıktan sonra olur; çünkü yayımlandıktan sonra böyle bir hakkı olabileceği ifade ediliyor ve o şekilde bunu öğrenmiş oluyorlar. Aksi hâlde sadece önceki işlemleri nazarı dikkate alırsak şöyle bir şey akla gelebilir: El altından bunu öğrenen belediyeler işlemlerini erken başlattılar, efendim, işlemleri şu anda yürüyor ama öğrenme imkânı olmayan belediyeler veya köyler ...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Veya son on günde öğrendiler.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Veya son on günde öğrenebilen belediye veya köyler bu haktan mahrum kalacak. Burada adil olanın şu olması gerekir: Kanunun yayımı tarihinden itibaren makul bir sürenin tanınması lazım. Zannediyorum, üzerinde durduğumuz husus budur.

BAŞKAN – Ancak kanun koyucu bildiğim kadarıyla böyle bir yetki vermek istemiyor; yani kanun koyucu böyle bir hak vermiş değil.

ALİ SERİNDAĞ (Gaziantep) – Öyle mi efendim?

BAŞKAN – Evet, evet böyle... Ancak devam edenlere veriyor Hocam, öyle anladım.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Efendim, kanun koyucu değil, Hükümet!

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kanun koyucu biziz Sayın Başkanım, Hükümet istemiyor.

BAŞKAN – Canım her neyse... Düzeltiyorum, tasarı, affedersiniz düzeltiyorum.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Hükümet...

BAŞKAN – Hayır, Hükümet de demiyorum.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Başbakan!

BAŞKAN – Hayır efendim, ben "tasarı" diyeyim de siz tasarıdan ne anlarsanız onu anlayın.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Kanun koyucunun iradesi yok!

BAŞKAN – Özür diliyorum, düzeltiyorum; ben onu "kanun koyucu" demedim. Kanun çıktıktan sonra olur kanun koyucu. Tasarı anlamında söylüyorum.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir cümleyle... Ali Bey benim söylediklerimi söyledi.

BAŞKAN – Buyurun.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ali Serindağ söyledi; yani onun söylediklerine ilave olarak bende dilekçeler de var, müracaatlar var. "Biz bu kanundan çok geç haberdar edildik. Dolayısıyla birleşmeleri yapıyoruz, bütün halkımız istiyor ama gerek mülki makamlarda gerekse işte Yüksek Seçim Kurulu gözetiminde yapılması gerekiyor ve o makamlarda binbir türlü güçlüklerle ve sıkıntılarla karşılaşılıyor, yaptırımlar bize. Bu süre yetersiz, ilave bir süre verilsin. Biz birleşelim ve bu belediyelerimiz yok olmasın." şeklinde çok sayıda müracaat var. Bu bence anayasal bir hak olarak... Her kanun biliyorsunuz belli bir süre tanıyor "Bu süre içinde, üç ay içinde, beş ay içinde" gibi hatta Anayasa Mahkemesi bile bir kanunu ortadan kaldırdığında bir süre veriyor, diyor ki: "Altı ay sonra yürürlüğe girer." Niyeye? Hükümet o boşluğu doldursun diye, oradaki sıkıntıyı gidersen diye.

Biz yüzlerce örneği olan bu tür konularda önceden kestirip atıyoruz ve belli kesimlere, belli insanlara dediğimiz gibi, arkadaşlarımızın da dediği gibi avantaj sağlamış oluyoruz ve bu da Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı. Doğru olan, bu kanun yürürlüğe girdikten sonra üç ay içinde, beş ay içinde gibi bir süre konularak bu belediyelerin mağdur edilmesinin önüne geçilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Müsteşar, buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Sayın Serindağ'ın tereddüdünü giderme babında bir açıklama ihtiyacı duydum, izin verirseniz onu yapayım.

9 tane var bizim elimizde buna benzer, yani bu konuyu gündeme getiren, bu maddeyi yazdıran 9 tane belde var. Bunları izniniz olursa isim isim vereyim ve katılma tarihlerini de söyleyeyim ki...

ALİ SERİNDAĞ (Gaziantep) – Gerek yok.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Bunlar, 2009, 2010, 2011 yıllarında, yani haber verilmiş, yapılmış algısı oluşmaz bunda. Bitlis, Bolu, Çorum, Giresun, Osmaniye, Sivas ve Sivas'ta 2 tane, Tokat ve Yozgat'ta 2009, 2010 ve 2011 yıllarında bunlar katılımlarını -1 tane 2012 var- sağlamış ve belediye nüfusu 2 binin üzerine çıkmış. Ancak TÜİK'te henüz köyler köy olarak sayıldığı için, öbürleri de 2 binin altında görüldüğü için böyle bir ikili sistem oluşmuş. Bu ikili sistemi gideren maddedir bu madde. Bunun bilinmesini arz ederim Komisyona.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Işık, sizin de herhâlde bu konuda bir katkınız olacak.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Müsteşarım, teşekkür ederim açıklamanıza. Yani bu tür hakkı elde etmiş olanların problemini çözüyor bu ama şu anda ben inanıyorum ki, birçok ilimizde bu kanunun çıkacağından işte son günlerde haberi olanlar dâhil, önceden haberi olanlar dâhil bu işlemleri başlattılar. Doğal olarak, Yüksek Seçim Kurulu en az on beş gün bekleme, askı süresi, ondan sonra da

ilk Pazar deyince yirmi yirmi beş günlük bir süre mecburen gerekli bu işe. İşte, kaymakamlıklardan valiliğe ve oralardan mesafenin ölçümüyle ilgili il özel idaresi elemanlarının getirilip götürülmesine de bakarsanız makul bir aydan aşağı bu iş bitmiyor.

O nedenle siz buraya uygun bir yayımı tarihi yerine, ileriye atılan bir tarih eklerseniz yeni başlatmış olanların da mahkemelere başvurmadan bu hakkı elde etmelerine imkân tanımış olacağız. Değerlendirirseniz çok yerinde bir öneri ve uygun olur diye düşünüyorum. Benim ilimde şu anda bu işlemi başlatan en az 20'ye yakın ilçem var. Geçen hafta söyledik, bazıları birleşiyor. Zaten vatandaşın isteğiyle oluyor istemediği zaman yapamıyorsun ve bir de eğer yukarıdaki gibi Meclis kararlarına bağlayacak bir düzenleme hâline getirebilirsek, bu defa birçok beldenin birleşerek en az 2 binin üzerindeki bir nüfusa devamına imkân tanımış olacağız. Uygun bir öneri eğer değerlendirilirse veya Genel Kurul aşamasında böyle bir imkân çıkarsa inanıyorum ki hepimizin mutlu olacağı bir sonuç olur.

Teşekkür ederim.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Şüphesiz, yüce Meclisin iradesi tecelli ettikten sonra söylenecek bir sözümüz olmaz.

Arz ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Efendim, önergeyle ilgili anladığım kadarıyla yeteri kadar tezekkür etti ve ek bilgiye ihtiyaç var mı onun dışında Hocam? Sizin ekleyeceğiniz bir şey var mı bununla ilgili?

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Yok.

BAŞKAN – Evet, Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Belki katılacaklardı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Baştan sordum, katılmadığını söyledi okuduktan sonra.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – “Yüce Meclisin takdirine sunuyorum.” dedi.

BAŞKAN – Hayır, hayır öyle demedi. Baştan katılmadıklarını söylediler de yapılacak değişiklikte...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Genel Kurulda yapılacak değişikliklerle ilgili...

BAŞKAN – Aslında o zaman bir şey daha ilave edeyim ben: Bize o 27 sayılı listede yer almakla beraber ikisi de eğer katılmak, birbiriyle birleşmek istiyorsa, açık söylüyorum Sayın Alparslan Bey’den geldi o talep ve biz “Bunu Genel Kurul aşamasına bırakalım.” dedik. Bugün çünkü olayı tekriri müzakerelerde değil... Olabilir, belki de ikisi kapatılıyorsa hatta üçü ortak sınırı olmak kaydıyla tabii ki.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hatta yanındaki köy sınır olmak üzere...

BAŞKAN – Ha yani ortak sınır; zaten bizim kurduğumuz yeni ilçelerin bir kısmı da bu şekilde. Nitekim belki bu konuda karşılıklı bir anlaşma olabilirse, tabii ki, onu herhâlde kastettiler. Ben şahsen yani kapatılanlar, en azından ikisi bir hazır teşkilattır, yeni bir belediye; çünkü bizim... Tabii, orada da belki kanun koyucu yeni bir nüfus da şey yapabilir. Mesela biliyorsunuz...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yine 2 bin kalsın.

BAŞKAN – Ben açık fikrimi söyleyeyim: Ben Türkiye’de artık belediye ölçeğinin, Hocam, bilmiyorum sizin fikriniz nedir ama 5 binden aşağı olmaması gibi bir...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bunlar yeni değil efendim bu. Var olanın, birinin tüzel kişiliğinin devamı olan...

BAŞKAN – İşte o anlamda ama yeni belediye kurarken...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yeni olunca tamam, amenna ama bunlar yeni değil. Var olanın devamını sağlayacağı için ondan ayrı tutmakta yarar var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Yani hiçbir belde kapatılmasa bir sorun çıkmaz.

BAŞKAN – Var mı bir şey Hocam?

Sayın Hasan Hüseyin Türkoğlu’nun bir önergesi var; onu okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) sayılı Kanun Tasarısı’nın Geçici 2. maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve talep ederim.

Hasan Hüseyin Türkoğlu
Osmaniye

“Ayrıca, birinci fıkra hükmü çerçevesinde tüzel kişilikleri kaldırılacak belediyelerin 10 km yakınındaki yerleşim birimleri Bakanlıkça tespit edilir. Bu şekilde nüfusun 2.000’ in üzerine çıkması durumlarında Bakanlıkça resen katılma işlemi yapılır.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, buyurun.

Demın söylediğimizi siz resen yapalım diyorsunuz değil mi bir anlamda?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Evet efendim, yani zaten gayet demokratik bir şekilde 16 bin köyü mahalle yapıyoruz. Yine aynı demokrasi anlayışıyla 1.582, bir rivayete göre 1.591 beldeyi de mahalle yapıyoruz!

BAŞKAN – O işte, 9’ dan kaynaklandı.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Evet, il özel idarelerini de yine demokrasi anlayışı çerçevesinde kapatıyoruz. O zaman aynı demokrasi anlayışıyla bu birleşmeyen, birbirlerine katılmayan belde ve köyleri aynı anlayışla birleştirelim diyoruz.

Yine büyükşehir belediye sınırları içerisinde ne yapıyorsa yapılınsın ama diğer 52 ilde böyle bir şey yapalım ve yaşasın bunlar. Yani bunlar, vatandaşın yönetime katılması anlamında önemli unsurlar bu köyler, beldeler. Tabii, iktidar partisinin iç işleyişinde fazla demokrasi, pardon “fazla” dediğim için düzeltiyorum, hiç demokrasi olmadığı için...

BAŞKAN – “İleri” diyeceksiniz zannettim.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – ... devlet nizamına da böyle bir anlayış hâkim kılmaya çalışıyorlar. Dolayısıyla bu anlayışın bir örneği olacak ama hiç olmazsa 52 vilayette bazı beldeleri kurtarmış olacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Celal Dinçer ve arkadaşlarının önergesini okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) Sayılı Kanun Tasarısı’nın geçici 1. maddesinin (8) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Celal Dinçer

Birgül Ayman Güler

Ali Serindağ

İstanbul

İzmir

Gaziantep

“(8) Bu maddeye göre İl Özel İdaresi ve belediyelere devredilen personel den ihtiyaç fazlası olanlar istekleri halinde geçici 1. madde hükümlerine göre kamu kurumlarına devredilir.”

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu önergeye?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Sayın Serindağ, buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Personelin mağduriyetinin önlenmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Celal Dinçer ve arkadaşlarının önergesini okutuyorum, son önerge:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/68/0) sayılı Kanun Tasarısı’nın geçici 2. madde 5. fıkrada yer alan “bu kanunun yayımlandığı tarihe kadar” ibaresinin yerine “Yerel seçim takvimi başlayana kadar” ibaresinin getirilmesini arz ve talep ederiz.

Celal Dinçer

Birgül Ayman Güler

Ali Serindağ

İstanbul

İzmir

Gaziantep

Mehmet S. Kesimoğlu

Namık Havutça

Kırklareli

Balıkesir

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu önergeye?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI SEYFULLAH HACİMÜFTÜOĞLU – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Ayman Güler Hocam, buyurun.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Sayın Başkan, artık görüşmelerin, daha doğrusu tasarının sonuna geldik. Bir hatırlatmak isterim, bu tasarı toplam 7 madde değil mi?

BAŞKAN – 2 geçici madde oldu Hocam.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yürütme ve yürürlük dâhil 8 madde.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Yani son maddeleri bir tarafa koyarsak, 2 geçici maddesi, toplam 4 ana maddesi olan diyelim bir tasarı ama tabii kendisi çok kalabalık, çok karışık, kötü hazırlanmış ve ruhu itibarıyla Anayasa'ya aykırı bir metin. Buna ilişkin personel boyutu, mal, mülk devri boyutu, yerel yönetim, merkezî yönetim arasındaki görev, yetki, kaynak paylaşımı boyutu üzerinde çok şeyler söyledik.

Ben artık iyice, bu on dört gün anlaşılan çalışma süremiz, iki hafta sonunda iyice damıtılmış olarak, bu tasarının ne yapmak istediğini ifade edebilir hâle geldiğimiz kanısındayım. Daha önce çeşitli sözcüklerle ve çeşitli bağlamlarda söyledik. Çok kısa olarak şöyle söylenebilir: Türkiye Cumhuriyeti yönetim esası merkeziyetçiliktir; tartışma dışı. Bu esas, üniter devletin kuruluş esasıdır; sanıyorum bu da tartışma dışı ve bu esası iki usul eliyle uyguluyoruz. Bir; merkeziyet ve iki; ademimerkeziyet ya da bir; merkezden yönetim, iki; yerinden yönetim usulü ve bizim Anayasa'mızda merkeziyet usulünün mekanizmaları bellidir. O da ikidir; hiyerarşi usulü ve yetki genişliği, tevsii mezuniyet eski deyimle. Ademimerkeziyet usulünün ise mekanizması Anayasa'da yazılıdır; idari vesayet. İşte, bütün bu mekanizma, Türkiye'de idareyi merkeziyetçilik ilkesi üzerine, siyasi yapıyı da üniterlik üzerine kurduğumuz basit temel o. Bundan daha fazla bir şey yok.

Şimdi bu tasarı Anayasa'ya aykırı olmamak için bu felsefeye uygun hükümler getirmeliydi. İnceledik gördük ki, durum şudur: Yönetim esasını ademimerkeziyetçilik olarak kabul etmektedir tasarı. Bu değişikliği, hep öyle olur zaten, esası değiştirmek istiyorsanız usulleri değiştirirsiniz; bu da usulleri değiştirerek yapar. Burada da usul merkeziyet ve ademimerkeziyettir ya da merkezden yönetim ve yerinden yönetimdir; orada bir değişiklik yok. Merkeziyeti daha önce alınmış çeşitli kararlarla iktidar partisi zaten büyük ölçüde değiştirmişti.

Bunun özeti; merkezin görevlerini sayalım, sınırlandıralım, yerel yönetimleri genel yetkili yapalım anlayışıdır. Hep bunun için çaba sarf ediyor iktidar partisi. Bakanlıkların görevlerini sayalım, sınırlandıralım, diploması diyelim, maliye diyelim, güvenlik diyelim; öbürlerinin hepsini bırakalım yerel yönetimler yapsın. Merkeziyet usulü bu yönde zaten büyük ölçüde gevşetildi.

Şimdi bu kanun, ademimerkeziyet usulünü, tanımını değiştiriyor. İşte, merkeziyetçilik ilkesi yerine, bizi ademimerkeziyetçilik ilkesine de böyle sürüklüyor. Nasıl değiştiriyor? İdari vesayet mekanizmasını tümüyle terk ediyor ve yerel yönetimleri bölgesel esasta özerklik ilkesine göre tanımlıyor. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezi ile sözüm ona bunları da denetleyecekmiş gibi görünmekle beraber burada tartıştık, gördük ki, bunu yapamıyor. Yatırım İzleme Koordinasyon Merkezî yerel idareler için değil, merkezî idare için kurulmuştur. Özel idare kaldırıldı, valilik, kaymakamlığın işi zora düştü, merkezî idarenin taşradaki işlevi, yani bakanlıkların il müdürlükleri, ilçe müdürlüklerinde yürüttükleri işlerini kolay harcama yoluyla desteklesin diye Yatırım İzleme Başkanlığı oluşturuluyor.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Sadece lojman giderini ve araç giderini karşılayacak, başka bir şey yok.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Böylece aslında merkezî idarenin taşra teşkilatının yanına bir alternatif, kısmi zamanlı personelin çalıştırıldığı, projeci mantıkla yürüyen bir yapılanma getiriliyor.

Ademimerkeziyet usulünü idari vesayete göre değil, özerklik ilkesine göre ve artık il değil işleyiş itibarıyla mülki sınırlara oturduğu için bölge esasında yönetmeye soyunuyor.

Usulden yürüyerek esas değiştirilmektedir. Tasarının özünde yapılan iş böyle ifade edebiliriz. Buradaki sorun bize göre merkeziyetçilik ve üniterlik esasının değiştirilmesi sorunudur. Bu zamanımızda ve bu coğrafyada yanlış tercihtir ama bundan başka da bir sorun var. Yapılan, bilimsel bilgiye göre, siyasi bilgiye göre, Türkiye'nin tarihine göre budur. "Arkadaşlar, bu mudur?" dediğimiz zaman, bu tasarımı hazırlayanlar ne "hi" diyorlar ne "ıı" ama bir şeyin deyin. Bu enteresan bir şey; bu, öyle bir şey ki, on dört günden bu yana bizim söyleyip söylememek arasında gidip geldiğimiz çok ağır sözler sarf ettiren bir tavır. Bu öyle bir şey ki, sokaktaki siyaset, kandırma esası üzerine yükselir, bunu gayriahlaki bulmayabilirsiniz ama siyaset yüce Medis çatısı altına girdiği zaman onun adı yasama oluyor. Yasama, kandırmacayla olmaz; yasama, açıklık ve samimiyet gerektirir. Toplumun pek çok kesimini çok sert reddedilir

diye düşünülüyorsa eğer getirilen düzenlemeler, iktidar partisi olmak o demek; bu sert karşı çıkışlar sizi fikrinizden caydırmamalıdır. Burada sokaktaki siyasetin yöntemleri kullanılıyor, kandırma usulü kullanılıyor; bu da yalnızca parmak hesabına dayanılarak yapılıyor.

Değerli milletvekilleri, burada gizli, örtülü bir gündem var. Bu gündem konusunda sizin samimiyetinize inanarak farkına varmanız ve basın aracılığıyla kamuoyu bunun farkına varsın diye çaba gösterdik. Öyle anlaşılıyor ki, Türkiye Büyük Millet Meclisinin içi boşalmıştır. İçişleri Komisyonunda kâh sinirlenerek kâh yüce gönüllülük göstererek kâh tanışıklıktan ve birbirimize karşı duyduğumuz saygıdan güç alarak bu görüşmeleri sürdürebildik ama biz hem Alt Komisyonunda hem de burada bu görüşmeleri görmeyen gözlerle, duymayan kulaklara yaptık. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevimizi yapmak bakımından engellendiğimiz fikrindeyiz ama asıl engellenenin iktidar partisinin milletvekilleri için gerçekleştirildiğini görüyoruz. Eğer egemenlik kayıtsız şartsız milletin ise bu durumun yaşanmaması gerekirdi. Bu durum yaşandığına göre egemenlik kayıtsız şartsız milletin değil, AKP'nindir ya da Başbakanındır. O zaman bizim buradaki varlık nedenimiz ne?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Epeydir soruyoruz bunu ama daha cevabını almadık.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Gerçekten bu çok ciddi olarak sorgulanan bir şey hâline geldi. Bizim buradaki varlık nedenimiz, AKP'yi meşrulaştırmak mıdır? Memleketin hayrına olmadığını düşündüğümüz, halkımızın yararına olmadığını düşündüğümüz yasaları çıkarmanıza âdetâ figüranlık yapıp, bir anlamda destek vermek mi? Korkarım öyle ve korkarım bu durum muhalefet partilerini de çok temel bir şeyi düşünmeye sürükler. Bireysel olarak düşünen çok arkadaşımız var sinei millete dönmek. Bizim buradaki şikâyetlerimiz ve buradaki isyanımız, İç Tüzük'ün ayaklar altına alınmasına böyle uygulamalara kolayca gidebilen iktidar partisi karşısında bence kulak vermelisiniz. Muhalefet partileri nereye kadar sizi meşrulaştırabilirler? Bu çalışma bana Anayasa Komisyonunda olup bitenlere ilişkin çok net bir bakış açısı verdi. İktidar partisi Anayasa Uzlaşma Komisyonuna uzlaşmak için oturmamıştır, iktidar partisi Anayasa Uzlaşma Komisyonuna yine kendi meşruiyet görüntüsünü kurtarmak için bizleri oturmuştur ve bulunduğu ilk fırsatta sandalyeden kendi lehine anayasa düzenlemek için kalkacaktır ya da kendi başına bir anayasa düzenlemek üzere yürüyecektir. Doğrusu, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğuna ilişkin inançlarımız sarsılmaya başlandı. Yargıdaki siyasallaşma, "Yargıya söyledim böyle yapacaklar." diyen Başbakanın tavrı anlaşılan, yaşamayı çoktan felç etmiş durumda. Şahsen bu ülkenin AKP zihniyetiyle ve AKP'nin bulunduğu masada bir anayasaya kavuşabileceğine inancım sıfırdır, geldiğim bu nokta İçişleri Komisyonunda yaptığımız bu inanılmaz çalışmanın sonucudur. Daha önce içimizdeki duyguları çok cömertçe söylemiştik ama şimdi ulaştığım siyasi düşünceleri sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hocam, teşekkür ediyoruz.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlarım, Geçici 2'nci madde üzerindeki önerge işlemleri tamamlanmıştır.

Geçici 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 5'inci maddenin yani yürürlük maddesinin görüşmelerine başlıyoruz.

Yürürlük maddesi üzerinde söz talebi?

Sayın Serindağ...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, artık zannediyorum yürürlük maddesine veyahut yürütme maddesine mi geldik?

BAŞKAN – Evet, doğru söylüyorsunuz, 5'inci madde yürürlük maddesi.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, demek ki artık bu tasarrın yavaş yavaş sonlarına gelmiş oluyoruz. Gerçekten hem Komisyon üyesi sayın milletvekilleri hem Komisyon üyesi olmayan sayın milletvekilleri bu tasarıya yoğun ilgi gösterdiler, pek çoğu geldi, görüşlerini aktardılar. Biz aktarılan görüşlerden gerçekten çok istifade ettik, çok faydalı görüşler burada dile getirildi. Umarız ve dileriz ki iktidar kanadı da bu görüşlerden yararlanır ve bu sayın milletvekillerinin dile getirdiği hususları dikkate alır ve ortaya daha iyi bir kanun çıkar çünkü artık bundan sonraki görüşler ve değerlendirmeler Genel Kurul aşamasında olacaktır, bunu diliyoruz. Çünkü bizim bir amacımız var, bizim amacımız ülkemizin daha huzurlu olmasıdır, ülkemizin daha müreffeh insanların yaşadığı, mutlu, huzurlu insanların yaşadığı bir ülke olmasıdır, bizim tek amacımız budur, gayemiz budur, insanların bir arada ve kardeşçe yaşamasıdır, bizim tüm çabamızın ana nedeni budur Sayın Başkan.

Sayın Başkan, şimdi, belki tekrar olacak ama izin verirseniz daha önce beliren görüşleri kısa da olsa toparlamak istiyorum. Başlangıcından itibaren bu tasarı sorunlu olarak hazırlanmıştır. Nasıl sorunlu olarak hazırlanmıştır? Biliyorsunuz, böyle bir değişikliğin

daha doğrusu büyükşehir belediyeleriyle ilgili bir değişikliğin düşünüldüğü sıkça dile getirilmiş ancak iktidar mensupları veya iktidar mensuplarının bilgilendirdiği kişiler dışında bundan kimsenin haberi olmamıştır. Tekrar ediyorum yani böyle bir değişikliğin yapılacağı veya yapılabileceği hep dile getirilmiş ama içeriğinden kimsenin haberi olmamıştır.

Şimdi, daha evvelki konuşmalarında da belirtmiştim. Siz elbette iktidarsınız ve şunu söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: “Halkın yüzde 50’si bizi destekledi.” Doğru, halkın yüzde 50’ye yakın bölümü size oy verdi ama size oy vermeyen yüzde 50’lik bir bölüm var, bunların görüşlerinin de çok değerli olduğunu AKP’nin, iktidar partisinin hesaba katması lazım. Bu tasarının geniş çevrelerde, bilim çevrelerinde, üniversitelerde, değişik siyasi partilerin katıldığı panel, sempozyum ve toplantılarda, bürokrasinin iştirak ettiği toplantılarda, uygulayıcıların iştirak ettiği toplantılarda dile getirilmesi ve olgunlaştırılması gerekirdi ancak bunların hiçbirisi yapılmamıştır. Yalnız, aldığımız bilgilere göre 5 kişilik bir heyet yani AKP’li milletvekillerinden oluşan 5 kişilik bir heyet -o heyetin kim olduğunu da biliyoruz- tasarının ana hatlarını oluşturacak değerlendirmeler yapmış, daha doğrusu o yönde bir rapor hazırlamıştır, o rapordaki temel unsurlar tasarıya dönüştürülerek önümüze getirilmiştir. Tabii, bu iktidar partisinin hakkıdır, ona bir şey demiyoruz, elbette iktidar partisi gerekli çalışmaları yapacaktır, kendine göre bir sonuç ortaya çıkaracaktır ama bizim söylediğimiz şu: İktidar partisinin bu hazırlık çalışmalarını yaparken muhalefetin de diğer toplumsal dinamiklerin de bilim çevrelerinin de katkısını alması gerekirdi.

İkincisi: Şekil şartı itibarıyla da bu tasarı Türkiye Büyük Millet Meclisine sorunlu gelmiştir. Dikkat buyurun, efendim, 4 ana maddesi, 2 geçici maddesi, 2 de yürütme ve yürürlük maddesi olan bir tasarı on dört gündür bu Komisyonunda görüşülmektedir hem de yoğun bir ilgiyle görüşülmektedir. Nasıl? Niye öyle oldu? Belki Parlamento tarihinde toplam 8 maddeden oluşan bir tasarı bu kadar uzun zaman almamıştır. Şunu söyleyebilirsiniz ama tek neden o değildir, şunu diyebilirsiniz, diyebilirsiniz ki: “Biz Komisyonunda konuşmak isteyenlere gerektiği şekilde söz verdik, demokratik davrandık, o nedenle görüşme süresi uzadı.” Ama öyle de değildir, şöyle, yönetiminizi şey etmek için değil...

BAŞKAN – Eleştirebilirsiniz, kesinlikle o konuda...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Hayır, tabii, gerektiği zaman eleştiriyoruz. Tek neden o değildir, neden şudur: Bir madde 48 fıkradan oluşuyor, böyle bir yasa tekniği olmaz, bir madde 48 fıkradan oluşuyorsa, üstelik o fıkra alt bentler de taşıyorsa böyle bir yasama tekniği olmaz. Bir fıkra bile 2 sayfadır, Yatırımları İzleme ve Koordinasyon Başkanlığını düzenleyen fıkra 2 sayfadır, birçok paragraftan oluşmaktadır. Aslında belki o paragraflara da bent şeklinde düzenleme getirmek gerekirdi -bilmiyorum yasama tekniği nasıldır, nasıl olmalı- ama böyle gelmiştir yani bu tasarı yasama tekniğine uygun olarak Komisyonun gündemine gelmemiştir. Başta, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı hata yapmıştır. Ne yapmıştır? Anayasa Komisyonuna göndermemiştir. Hâlbuki -burada pek çok sayın milletvekili dile getirdi- pek çok yönden Anayasa’ya aykırıdır veya o iddia vardır, en azından o iddia vardır. Bu iddianın ilgili olduğu Komisyonunda görüşülmesi ve karara bağlanması için bu tasarının öncelikle ilgili komisyona, Anayasa Komisyonuna gitmesi gerekirdi.

İkincisi: Göstermelik olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir tali komisyon olarak. Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edildiği gün, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığınca Komisyonumuza bir yazı yazılmış. Bunu Sayın Başkanımız ifade etti. Tabii, ben sizin ifadenize dayanarak söylüyorum.

BAŞKAN – Tabii, kayıtlarda var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Evet ve Komisyonun yoğun gündemi nedeniyle bu tasarının görüşülemeyeceği ifade edilmiştir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Gündemde bir şey yok.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Oysa bizim aldığımız bilgiler, bu süre içerisinde Plan ve Bütçe Komisyonunda zannediyorum bir alt komisyon görüşmesi dışında hiçbir görüşmenin yapılmadığı şeklindedir.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Gündemde görüşme varmış yani.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, şimdi, bunu siz de biliyorsunuz. Tabii, şimdi, şey yapmayalım yani.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Hayır, gündemde görüşme varmış, ben onu söylüyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Hayır yani şimdi, Sayın Bürge, bir şey söylenmek için bir şey söylenmez.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Hayır, gündemde görüşme... Sizin söylediğinizi söylüyorum. Alt komisyona program varmış Bütçe Komisyonunda.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tamam, efendim, ben söylüyorum, bakınız. Bakın, hiçbir şey saklamıyoruz, biz diyoruz ki: Bu süre içerisinde alt komisyonun gündeminde olan bir konu dışında Plan ve Bütçe Komisyonunda hiçbir konu görüşülmemiştir.

Şimdi, sözü nereye getirmek istiyorum değerli arkadaşlarım? Türkiye Büyük Millet Meclisi hani diyoruz ya efendim, “Demokrasinin mabedidir.” diye. Türkiye Büyük Millet Meclisinin iki önemli görevi var; birisi yasama görevi, birinci görevi yasama görevi, ikinci görevi denetim görevidir. Siz de biliyorsunuz ki Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri maalesef denetim görevini yerine getirememektedir. Bunu hepimiz biliyoruz; soru önergelerine zamanında yanıt verilmiyor, yanıt verilse bile farklı veriliyor. Mesela şimdi, bu İçişleri Komisyonu olduğuna göre ben İçişleri Bakanlığının yaptığı bir uygulamayı anlatayım size. Benim verdiğim bir soru önergesine aynen şu şekilde cevap verilmiştir: “Gaziantep Valiliğinden alınan yazı ekte gönderilmiştir, bilgilerinize.” Böyle Türkiye Büyük Millet Meclisi bu kadar -nasıl ifade edeyim, yanlış kelime de kullanmak istemiyorum ama- şey görülemez, hor demeyeyim de, bu kadar kale alınmazlık edilemez. Ben bu cevabı Meclis Başkanlığına tekrar gönderdim, dedim ki: “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının görevi milletvekillerinin hukukunu korumaktır. Milletvekillerinin yasama ve denetim faaliyetlerini yerine getirmeleri için gerekli imkânları hazırlamaktır.” ve...

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Meclis Başkanı milletvekillerini denetliyor, diyor ki: “Bunu niye böyle sordun?” Geri gönderiyor, tabii tabii.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Zannediyorum, Sayın Başkanlığın bana gönderdiği yazıya göre tekrar İçişleri Bakanlığına o konu intikal ettirilmiş ve “Bundan sonraki cevabi yazılarda daha dikkatli olması Bakanlığa bildirilmiştir.” şeklinde bize bir cevabi yazı geldi. Zannediyorum, herhâlde Bakanlığa da gitmiştir. Yani sözü nereye getiriyorum değerli arkadaşlarım? Türkiye Büyük Millet Meclisi bir formalitenin yerine getirildiği bir kurum değildir, Türkiye Büyük Millet Meclisi halkın oylarıyla seçilmiş bir Meclistir, kanunların ve yasama denetiminin bihakkın yerine getirilmesi lazımdır, bunun için de herkes üzerine düşeni yapmalıdır, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesine ipotek koyma gibi bir anlayış içerisinde olmamalıdır.

Şimdi, bu Komisyonunda çok dile getirdim. Komisyonumuzun gündeminde kanun hükmünde kararname var, biz Anayasa'nın amir hükmüne aykırı olarak onları görüşmeden diğer teklif ve tasarıları görüşüyoruz. Meclisin bu konuda üzerine düşeni yapması lazım, komisyon başkanlarının bu konuda Anayasa'ya uygun davranmaları lazım, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının da kendi görevini yapması lazım. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı şunu diyemez: “Efendim, ben komisyonlar üzerinde herhangi bir yetkiye sahip değilim.” Öyle değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının komisyonları denetleme yetkisi var, denetleyecek. Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi bana göre Plan ve Bütçe Komisyonuna şunu sormalı: Sizin gündeminiz yoğun da ne görüştünüz? Yani ne kadar yoğun, ne görüştünüz siz bu süre içerisinde, bunu mutlaka sormalıdır.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bize göre bu tasarının birkaç amacı var. Bu tasarının en önemli amaçlarından birisi AKP'nin şimdiye kadar seçim kazanamadığı bölgelerde seçimi kazanmak istemesidir. Elbette buna hiçbir şey demiyoruz, her siyasi parti seçim kazanmak ister, o, siyasi partinin en tabii hakkıdır ancak kural değiştirerek, farklı uygulamalar yaparak, Anayasa'ya aykırı düzenlemeler yaparak seçim kazanma yoluna gidilmemelidir. Kurallar konmuştur, kurallar bellidir, o kurallara göre seçime giderseniz, kazanan kazanır, kaybeden kaybeder. Nitekim seçime gittiniz, efendim, 2011 seçimlerinde, büyük bir çoğunlukla Türkiye Büyük Millet Meclisinde çoğunluğu sağladınız, tebrik ediyoruz, onda bir sorun yok. Bizim üzerinde durduğumuz husus şudur: Oyun oynanırken kural değişmez. Şimdi, yıllar itibarıyla oluşmuş bir yönetim sistemimiz var. Bizim yönetim sistemimiz Sayın Birgül Ayman Güler Hanımefendi çok güzel açıkladı, demin Anayasa'ya nasıl aykırılık olduğunu içerdi.

Bir de, bakın, benim gerçekten çok istifade ettiğim iki kavram söyledi. “Bir tekâmülcü devlet var, bir de taklitçi.” diyor. Biz taklitçi olamayız, bizim geçmişimiz asırlara dayanıyor, biz tekâmülcü oluruz, biz kendi tecrübelerimizden yararlanırız, elbette dünyadaki tecrübelerden de yararlanırız, çağın gereklerine uygun düzenlemeler yapabiliriz, buna kimse bir şey demiyor ve gene Hocamın bir benzetmesi “Sistemler organizmaya benzer. Siz o organizmanın bir bölümüyle, bir parçasıyla oynadınız mı öbür organlar bundan rahatsız olur ve organizmada hastalıklar belirir.” diyor. Şimdi, siz sistemi bütün olarak ele almazsanız, sistemi bütün olarak masaya yatırmazsanız, sistemi şurasından ve burasından efendim, işinize gelen yanları almak suretiyle yeni bir ameliyata tabi tutarsanız o zaman o sistem istediğiniz sonuçları vermez. Biz diyoruz ki: “Yerel yönetim reformu yapılabilir, idari reform yapılabilir.” Zaten bizim parti programımızda reform bakanlığı kurulacağına dair hüküm bile vardır. Biz reforma karşı çıkmıyoruz ama reformu yaparken gerçekten objektif ölçütler göz önünde bulundurulmalıdır, bu konuda değişik kesimlerin görüşleri alınmalıdır, onların görüşlerinin ne olduğu çok değerlidir, onların görüşlerine başvurulmalıdır ama bunların hiçbirisi yapılmadı. Ne yapıyorsunuz? Siz diyorsunuz ki: “Biz ne yaparsak yapalım kıyı şeridinde belediyeleri alamıyoruz, o zaman ne yapalım? İşte, bir seçim çevrelerini değiştirelim.” Şimdi, bu yasa sadece il

mülki hudutları ile büyükşehir belediye hudutlarının çakıştırılması yasası değildir bu, aynı zamanda seçim çevrelerini değiştiren bir yasadır çünkü büyükşehir belediyesinde siz seçim çevresini değiştiriyorsunuz, efendim, yeni kurulan ilçelerde seçim çevrelerini değiştiriyorsunuz. Efendim, şimdi, seçim çevrelerini değiştirmek suretiyle seçim kazanma yoluna gidiyorsunuz, öyle olmamalı. Seçimi kazanmak -tekrar ediyorum- siyasal partilerin en büyük hakkıdır. Nasıl ki biz seçim kazanmak istiyorsak diğer siyasal partilerin de seçim kazanma arzuları en demokratik haklarıdır, biz ona bir şey demiyoruz ama kurullarla oynayarak, seçim çevreleriyle oynayarak bunu yapmamalıyız diyoruz.

Şimdi, ilçelerde ilçe hudutları oluşturulurken -daha evvel bazı somut örnekleri ifade ettim, bunlardan sakınmanız lazımyıllardır bir ilçeye bağlı köyleri alıyorsunuz, başka bir ilçeye bağlıyorsunuz; yıllardır bir ilçeye bağlı köyleri alıyorsunuz, yeni kurulan ilçeye bağlıyorsunuz, bunları yaparken o köylerin iradelerine başvurmuyorsunuz. Tam tersine, Komisyonumuza takdim ettim, Komisyonumuzun arşivlerinde vardır, diyorlar ki: "Biz eski ilçemize bağlı kalmak istiyoruz." Ama siz buna itibar etmiyorsunuz.

Şimdi, ikinci amaç nedir? Yani seçimi kazanıp da ne yapacaksınız? İşin ucunda rant var, kıyı rantı var, kırsal rant var. O nedenle mutlaka oralarda da seçimi kazanmak istiyorsunuz. O nedenle biz diyoruz ki: "Bu yasayı 2/B Yasası'yla, Yabancılar Mülk Satışı Yasası'yla ve Kentsel Dönüşüm Yasası'yla bir düşünmek lazım." Bunların hepsini birlikte değerlendiriyoruz ve diyoruz ki: "İktidar partisinin buradaki amacı rant sağlamaktır." Kentsel dönüşüm, kentsel dönüşüme biz kural olarak karşı çıkmıyoruz, kentsel dönüşümü biz de arzuluyoruz. Gerçekten, insanlarımızın çağın gereklerine uygun konutlarda oturmaları onların en doğal hakkıdır ama "kentsel dönüşüm" adı altında İstanbul'da, Sulukule'de olduğu gibi insanları alıyorsunuz, 50-60 kilometre öteye gönderiyorsunuz, insanların çıktığı yere de gökdelenler dikeyorsunuz ve oradan insanlara çıkar sağlıyorsunuz, bu yanlışır diyoruz yoksa kentsel dönüşüme biz kesinlikle karşı değiliz ama "kentsel dönüşüm" adı altında insanları yerlerinden yurtlarından etmemek lazım. Biz onun için diyoruz ki: "Kentsel dönüşüm aynı zamanda yerinde dönüşüm olmalıdır." biz bunu diyoruz değerli arkadaşlarım. Şimdi, bunları yaparken bu yasanın ne getireceğine, ne götürüleceğine de bakmıyorsunuz. Bunu yaparken bu yasanın devletin üniter yapısını zayıflatacağını hesaba katmıyorsunuz, bunu hesaba katmıyorsunuz. Siz, efendim, o amaçları gerçekleştirmek için nasıl bir yasa yaptığının önünü arkasını düşünmüyorsunuz. Bu yasayla ülkenin üniter yapısı değişiyor.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, her şey... Elbette -demin de söyledim- partiler seçim kazanmak ister ama ülkenin çıkarlarını ve menfaatini de düşünmek lazım. Siz ne yapıyorsunuz? Bir tarafta, efendim, Anayasa Uzlaşma Komisyonu var, onlar çalışmalarına devam ediyor, bir taraftan da diyorsunuz ki, şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine sunuldu, "Efendim, biz Anayasa'da değişiklik yapalım. Ne yapalım? Seçilme yaşını on sekize indirdim, silahaltındaki erbaş ve erlere oy kullandıralım." Ee, daha siz kaç sene evvel seçilme yaşını yirmi beşe indirdiniz. Zaten bizim parti programımızda var, biz diyoruz ki: "Gelin, yirmi bir yaşına indirelim." Hiç olmazsa askerliğini yapmış olur, üniversiteyi pek çoğu bitirmiş olur. Öyle yapmıyorsunuz, efendim, diyorsunuz ki: "On sekiz yaşını bitirmiş gençlere seçilme hakkı verelim ve silahaltındaki erbaş ve erlere oy kullandıralım."

Değerli arkadaşlarım, şimdi, bizim geleneksel olarak üç temel ilkemiz vardı, ne deniyordu: "Kışlaya siyaset girmez, camiye siyaset girmez, okullara siyaset girmez veya -girmemeli, neyse girmez demeyeyim de- girmemeli." Ama şimdi, bakıyoruz devri iktidarınızda okullara siyaset girdi, camiye siyaset girdi, şimdi, bir kışla kalmıştı, oraya da siyaseti sokacaksınız. Siz kışlada nasıl siyasi propaganda yapacaksınız? Asker olan kişiye efendim, kendinizi nasıl anlatacaksınız, nasıl yapacaksınız? Bunun efendim, altyapısını oluşturdu mu? Bunun ilgili kurumlarla tezekkürünü yaptınız mı? Değerli arkadaşlarım, kışlaya hiçbir şekilde siyasetin sokulmaması lazım. Oy uğruna bile olsa kesinlikle bu saydığımız kurumların; kışlanın, caminin ve okulların siyasetten ari olması lazım, siyasetin dışında olması lazım, buna çok dikkat etmemiz lazım. Siz camiye ve kışlaya nasıl siyaseti soktuğunuzu biliyorsunuz, şimdi zamanınızı fazla almak istemiyorum, onun için bunu geçiyorum.

Değerli arkadaşlarım, biz ne yapıyoruz? 16.082 köyü kapatıyoruz, 1.582 beldeyi -veya 1.591 işte, bir hesaba göre- kapatıyoruz ve bunu kapatırken onların iradelerine başvurmuyoruz. Ya, orada yaşayan insanlar var, onlar insan, bize oy veriyor, onlar bizi seçiyor, onlar bizi seçmese biz buraya gelmeyeceğiz. Onların iradelerine niye değer vermiyoruz? Milletvekili seçerken oy kullanıyorlar, efendim, başka şekilde oy kullanıyorlar ama onların beldelerine veya köylerine son verirken veya onların tüzel kişiliğini kaldırırken onların görüşlerine değer vermiyorsunuz. Böyle bir şey düşünülebilir mi? Şimdi, çok söylendi, ben söylenenlerin tekrar etmek istemiyorum. Efendim, Avrupa Yerel Yönetimi Özerklik Şartı'na aykırı, zaten aykırı, bunun için allamecihan olmaya gerek yok, aykırı olduğu ayan beyan meydanda. Onların efendim, iradelerine hiçbir şekilde başvurmuyorsunuz. Özel idareleri kaldırılıyorsunuz. Şimdi, özel idareleri kaldırılıyorsunuz da "Özel idarelerin yarattığı boşluğu nasıl kapatabiliriz?" diye bir düşünce içerisindediniz ve ona

çare de bulamıyorsunuz çünkü değerli arkadaşlarım, yıllar içerisinde oluşmuş yapıları değiştirmek kolay değildir, bir gecede o yapıların yerine başkalarını oluşturamazsınız, oluşturmaya çalışsanız bile, efendim, onun gördüğü görevleri tam anlamıyla o yapı göremez.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – O maya tutmaz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Maya tutmaz, dediği doğru, maya tutmaz, olmaz öyle şey. Şimdi, peki...

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Yama da tutmaz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tabii, yama da tutmaz.

Özel idarelerin yaptığı görevleri bir kuruma verme derdine düşüyorsunuz da tüm derdiniz il genel meclislerini mi kapatmaktı? Yani il genel meclisleri de halkın oylarıyla seçilmiş kişiler değil miydi? Bundan birkaç sene evvel, zannediyorum 2004'te o değişiklik yapıldı, efendim, o zamanki iktidar partisinin konuşmalarına bakın, herkes demiyor muydu veya tüm iktidar mensupları demiyorlar mıydı? "Efendim, il genel meclisleri işte, oranın parlamentoları olacak, işte şöyle yetkileri olacak." falan demiyor muydunuz? Öyle denmiyor muydu? Ne oldu da sekiz yıllık süre içerisinde bu kadar göklere çıkardığınız il genel meclislerini kaldırma noktasına geldiniz? Ne oldu yani ne oldu? Şimdi, il genel meclisleri gerçekten çok mu kötü işlem yaptılar veya il genel meclislerinin yaptığı işlemler çok mu kötüydü? Neydi yani bizi aydınlatın, bizi aydınlatın, biz de tavrımızı ona göre belirleyelim. Sekiz yıl evvel göklere çıkardığınız bir meclisi şimdi kaldırıyorsunuz? Sebep nedir yani?

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakın biz şöyle diyoruz: "Biz büyükşehirlere, büyükşehir belediyelerine karşı değiliz, tam tersine biz büyükşehir belediyelerinin yaygınlaşmasını istiyoruz." Biz diyoruz ki: "Gelin, isterseniz seksen bir ilde büyükşehir belediyesi kuralım ama büyükşehir belediye hudutları ile mülki hudutları bir tutmayalım çünkü belediyeçilik ile mülki sınır aynı olmaz, mülki sınır bir alanı kapsar, o ayrıdır, belediyeçilik ayrıdır. Gelin, objektif olarak tüm illeri değerlendirelim, elbette kent bütünlüğü oluşturan alanları birleştirelim tabii yani ona kimse bir şey demiyor ki, gelin, kent bütünlüğü oluşturan alanları bir araya getirelim." Ama siz şimdi... Demin Manisa Milletvekili örnek verdi, 240 veya 250 kilometre mesafedeki bir köyün efendim, yönetimini Manisa'daki belediyeye verirsiniz bu yanlış olur hem belediye açısından yanlış olur hem köy açısından yanlış olur belediye oraya hizmet götürmekte zorlanır. Çünkü değerli arkadaşlarım, kırsal alana hizmet götürmek kentsel alana hizmet götürmekten çok farklıdır. Siz 1 birim maliyetle şehirdeki hizmetten 100 bin kişiyi yararlandırırsınız, o birim maliyetle ancak kırsal alanda 1.000 kişiyi yararlandırabilirsiniz. Yani bu hem belediye açısından sorunludur hem de bağlanan köy açısından sorunludur. Siz belediyeye bu yükümlülüğü veriyorsunuz, belediyeler bu yükümlülüklerini yerine getiremeyecekler ve görevlerini yapmamış olacaklar, köyler de hizmet alamamış olacaklar. O nedenle...

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Ama vergi toplanırken öyle olmayacak Sayın Valim, aslanlar gibi toplayacak.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Öyle olmayacak, tabii ya.

Şimdi, köyü hizmetten mahrum bırakacaksınız, artı, köylüyü birtakım vergilerle, yükümlülüklerle yüz yüze getireceksiniz. Köylümüz bugüne kadar emlak vergisi nedir bilmezdi, ilan reklam vergisi nedir bilmezdi, efendim, yapı kullanma izin harcı nedir bilmezdi, imar harcı nedir bilmezdi ama şimdi, bu yasanın yürürlüğe girişinden sonra bunlarla yüz yüze gelecek. Diyacaksınız ki: "Biz beş yıllık bir muafiyet tanıdık." Beş yıl ne olacak? Beş yıl geçer. Niye beş yıllık muafiyet tanıyorsunuz? Yani beş yılın içerisinde bu köyler abat mı olacak yani bu köyler efendim şehirleşecek mi? Bakın, bir sayın valimizin değerlendirmesi vardı, diyor ki: "Sen mahalle olmakla kendini şehirlili mi zannediyorsun?" Öyle diyor, efendim. Biz dediğim gibi büyükşehir belediyeçiliğine karşı değiliz, tam tersine ülkemizde farklı belediye türlerinin oluşturulabileceğini düşünüyoruz; turizm yörelerinde ayrı bir belediyeçilik olmalı, kırsal alanlarda ayrı bir belediyeçilik olmalı ve ülkemizin tümü ilerde belediyelerle donatılmalı, biz ona bir şey demiyoruz. Yüz ölçümü, nüfusu bizimle hemen hemen benzer olan Fransa'da 36-40 bin belediye var, olabilir tabii, ama bunun altyapısının hazırlanması lazım.

Değerli arkadaşlarım, biz samimiyetle, gerçekten samimiyetle katkı yapmaya çalıştık, bildiklerimizi aktarmaya çalıştık, tecrübelerimizi aktarmaya çalıştık. Maalesef ve üzümlere belirtiyorum, iktidar grubu bizim önerilerimizi ve katkılarımızı dikkate almadı. Umarız ve dileriz ki Genel Kurul aşamasında bu görüşlerimiz dikkate alınır ve ülkemizin geleceğini derinden etkileyecek olan bu yasanın daha iyi bir şekilde çıkması sağlanır çünkü bu yasa, sözlerimin başında da söylediğim gibi sadece büyük şehirleri düzenleyen bir yasa değildir. Bu yasa, Türkiye'nin idari yapısını derinden etkileyen bir yasadır. Türkiye'nin idari yapısını neredeyse yeniden oluşturan bir yasadır. O nedenle bu yasa çok önemlidir, aceleyle getirilmemesi lazımdır. Gerekirse tasarı geri çekilerek daha olgunlaştırılmalıdır veya Genel Kurulda daha çok olgunlaştırılmalıdır diye düşünüyorum.

Sabırlarınız için de teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Serindağ'a teşekkür ediyoruz.

Sayın Ağbaba, misafir olarak geldin böyle bir tatil gününde. Evet, bir bağlama yap bakalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinize çok teşekkür ederim.

Müsaade ederseniz, ben küçük bir değerlendirme yapıp sözlerimi bitirmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, demokrasi, sadece insanların seçimden seçime oy kullandığı bir rejimin adı değildir. Demokrasi, sivil toplumun, meslek odalarının, sendikaların, aydınların, üniversitelerin konuştuğu, tartıştığı bir rejimin adıdır. Demokrasi, sadece yandaş değil, muhalif insanların da korkmadan örgütlendiği, düşüncelerini ifade ettiği bir rejimdir. Şimdi, Türkiye'deki duruma baktığımızda bunların hiçbirini görmek mümkün değildir. Sadece konuşan, iktidara yakın, iktidarın desteklediği insanlar konuşabilmektedir. Geçtiğimiz dönemlerde her alanda üniversitede, barolarda, meslek örgütlerinde kim sesini çıkarıyorsa bunların sesleri kısılmıştır şimdi. Son çıkarılan Sendikalar Yasası da iktidarın demokrasiye bakışını göstermektedir.

Batı ülkelerinde demokrasilerdeki gelişmişliğin ölçütü insanların sivil topluma üyelikleriyle orantılıdır, yani bir toplumda ne kadar çok sivil toplum kuruluşuna üye iseniz demokrasinin o kadar geliştiğini söyleyebilirsiniz ama Türkiye'de -ben seçim döneminde de yaşadım- "Hangi derneklere üye oldunuz?" dediğim zaman insanların "Elhamdülillah, hiçbir derneğe üye değilim." dediklerini duydum. Niye? Çünkü iktidar bunu insanların üzerine yerleştirmiştir.

Şimdi, bu dönemde, özellikle son on yıllık dönemde, AKP İktidarı döneminde maalesef yandaş örgütler desteklendi, yeni yandaş örgütler, yeni yandaş sendikalar yaratıldı ve muhalif olan kim varsa bunların güçleri yok edilmeye çalışıldı. Böyle Türkiye'nin geleceğini ilgilendiren bir yasa geçiriliyor. Bakın, demokrasi tartışma rejimidir, demokrasi bundan etkilenecek insanların görüşlerini bildirme rejiminin adıdır. Burada ben daha önce 4+4+4' teki tartışmaları gördüm. Kim tartıştı, kim yaptı bu yasayı? Bakın, iktidar partisi milletvekillerinin dahi bu yasadaki haberinin olmadığından ben kesinlikle eminim o 4+4+4'te. Birden gündeme getirildi, birden yasa yapıldı. Meslek örgütleri, öğretmenler tartışmadı, üniversiteler tartışmadı, milletvekilleri hepinizin gözünün önünde tartaklanarak düşüncelerinin ifade edilmesine izin verilmedi. Şimdi, burada farklı bir şey mi var? Belki burada çok farklı bir şey yok. Belki geçtiğimiz komisyona göre, Sayın Başkanın tutumu sayesinde daha demokrat ve herkes istediği kadar konuşabiliyor, sağ olsunlar ama burada da farklı bir şey çıkmadı.

Değerli arkadaşlar, ben uzunca süre yaşamım boyunca kendimi bildim bileli bir demokrasi mücadelesinin içerisinde yer aldım. Üniversite gençliğimden, liseden başlayarak demokrasinin gelişebilmesi için, insan haklarının yerleşebilmesi için bir mücadele yürüttüm kendi inançlarım doğrultusunda. Demokratik kitle örgütlerinde, siyasi partilerde demokrasi için demokrasi mücadelesi, barış mücadelesi, insan hakları mücadelesi verdim. Milletvekili aday olurken de bu mücadeleyi daha üst perdeden götürebileceğime inandım. Sonunda milletvekili oldum ve maalesef birçoğumuzun yaşadığı bir hayal kırıklığını yaşadım arkadaşlar. Tam bir hayal kırıklığını yaşadım. Millet Meclisinde milletvekili olmanın, yaşamadan, çıkarılan kanunlardan haberinin olmadığını kendi gözlerimle gördüm. Bunu sadece kendim mi yaşadım? İnanıyorum ki bunu iktidar partisi milletvekilleri de yaşıyor.

Şimdi, bu söylediklerim, yani demokrasilerde siyasi partilerin söyledikleri para etmiyorsa, sendikaların, meslek odalarının, bilim adamlarının, aydınların söylediklerinin bir geçerliliği yoksa, sadece ve sadece siyasi iktidar partisinin milletvekillerinin de değil, bir adamın sözü geçiyorsa bu rejimin adına demokrasi demek mümkün değildir. Bu rejimin adı olsa olsa, benim okuduğum kitaplarda, eğer Birgül Hocam...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – İtap demokrasidir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet, bunun adı olsa olsa faşizmdir. Buna başka bir ad koymak mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, burada günlerdir konuşuluyor, ben de zaman zaman katkıda bulunmaya çalışıyorum. Sağ olun, siz de müsaade ediyorsunuz bana.

Bakın, bu AKP'nin ilk kurulduğu yıllarda, ilk iktidar olduğu yıllarda hep eleştirdiği şey şuydu: Neydi? Bürokrasi. İşte "Bürokrasinin elinde kavruluyoruz, bürokrasi yönetiyor, biz seçildik bürokrasi yönetiyor." Ama bugün bu yasayı yapan ne AKP'nin milletvekilleri ne CHP'nin milletvekilleri ne de MHP'nin milletvekilleri. Bu yasayı yapan burada oturan bürokrat arkadaşlarımız. Bakın, birçok milletvekilinin kesinlikle haberi yok. Benim Malatyalı milletvekillerimin de -6 milletvekiliyiz, ben muhalefet milletvekiliyim, keşke sadece benim haberim olmasaydı, diğer 5 milletvekilliği arkadaşlarımızın da- haberi bu salonda bir iki saat önce oldu yasanın nasıl geçeceğinden, nerenin ilçe olacağından.

Şimdi, milletvekilinin bir önemi yok bu bütün söylediğim şeylerde ve maalesef tam bir bürokrat egemenliğinin olduğu bir dönemi yaşıyoruz her alanda. İnşallah, bu yasayı Sayın Osman Güneş hazırlamıştır, Sayın Müsteşar hazırlamıştır, belki başka şeylerde gördüğümüz gibi bazen yandaş arkadaşlara da hazırlatabilir, hiçbir görevi olmayan, örneğin geçmişte ilişkisi olan hocalara

hazırlatılıyor. Bilimsel anlamda söyleyemiyorum- veya yandaş birkaç kuruluşa hazırlatılıyor bazı yasalar. İnşallah, bu yasa, İçişleri Bakanlığı Müsteşarlığına, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne hazırlatılmıştır diye düşünüyorum.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yasalarda verilen yetkinin dışındaki yerde diyelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii, öyle de diyebiliriz.

Şimdi, belki Türkiye'nin hiçbir döneminde olmadığı kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinin etkisinin az olduğu, başka güçlerin etkisinin çok yüksek olduğu bir dönemden geçiyoruz.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Veli Bey, ne diyorsun? Yurt dışından mı hazırlandı diyorsun?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nereden hazırlandığını bilmem ama tekrar etmek istiyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisinde seçilmişlerin etkisinin en az olduğu, yok sayıldığı...

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Bizim gösterdiğimiz en yakın adres Oslo.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet.

Hep millî iradenin kesinlikle yok sayıldığı bir dönem yaşıyoruz. Şimdi, böyle bir idare olabilir mi, böyle bir seçim olabilir mi? Sadece demokraside seçimden seçime insanlara oy kullanırılıyor. Bakın, bizim Malatya'da bugün referandum yapıldı, 39 beldemizde referandum yapıldı. Bizim sifıra yakın oy aldığımız beldelerde çıkan sonuç şu: "Ben bu faşizmi kabul etmiyorum." diyor. AK PARTİ'ye oy vermişler bir seçim önce. Bu bir faşizm.

Şimdi, bakın, darbeler sadece askerlerin yapmış olduğu, silahla yapılan bir şey değildir darbeler. Geçtiğimiz mayıs ayında bir darbe yapıldı İçişleri Bakanı tarafından. İçişleri Bakanı, mahalli idarelerde yapmış olduğu uygulamayla bence bir darbe lideridir. Bakın, o yayınladığı genelge... Artık, inşallah onu da bürokratlar hazırlamamıştır, inşallah Sayın Bakan hazırlamıştır. Beş yıllığına seçildi diyorsunuz. Beş yıllığına insanlar gidiyor, oy istiyorlar. Üçüncü yılda diyorsunuz ki; "Ey ahali, ben sana beş yıllık vermiş olduğum yetkiyi üç yıl kullanabilirsin, iki yıldan sonra kullanamazsın. Kaymakamdan, validen izinsiz bir çivi çakamazsın." diyor. Şimdi, böyle demokrasi olur mu? Şimdi, biz içimize sindirelim de değerli arkadaşlar, siz iktidar partisisiniz, sizin kapatılan beldeniz daha çok, böyle bir şeyi nasıl içinize sindirebilirsiniz? Seçilmiş insanlar beş yıllığına. Yani bir demokrasi diyoruz diye beş yıllığına seçilmiş. Genelgeyle, bir kâğıt parçasıyla bir darbe yapılıyor. Kenan Evren'in yapmış olduğu darbeden daha kötü bir darbe. Kenan Evren silahla yaptı, siz elinizdeki güçle yapıyorsunuz. Bu çok daha Kenan Evren'in eğer...

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Devam ediyor o.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kenan Evren'e, eğer 12 Eylül'e faşist rejim diyorsanız, faşist dönem diyorsanız bu dönemi de ne olarak değerlendireceğinizi sizin takdirlerinize bırakıyorum.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Veli Bey, kapatılacak belediyeler, ilk yapılacak seçime kadar gene aynı yasaklar var. Bu sefer kanunla getiriliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biliyorum.

Şimdi, ne olacak? Türkiye'deki binlerce belde, Malatya'daki 39 tane belde ne yapacak? Geçtiğimiz günlerde bir belediye başkanımız büyük bir kültür merkezi yaptı. Bunu belediyenin işletmesi mümkün değil, kiraya vermek istiyor. Kimden izin alacak?

Değerli arkadaşlar, bakın, bu kara bir dönem, demokrasi açısından utanç verici bir dönem olarak geçiyor. Ben milletvekili olmamdan büyük bir hayal kırıklığına uğradım. Ben üniversite öğrenci derneklerinde görev yaptım, böyle bir şey yoktu. Sivil toplum kuruluşlarında görev aldım, böyle bir şey görmedim. Yani okuduğum kitaplarda demokrasinin böyle bir şey olduğu anlatılmadı bana. Ya okuduğumuz kitaplar yanlış ya da bugünkü uygulamalar yanlış. Bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Bakın, arkadaşlar, herkes susturuluyor bir türlü. Dün, tıp fakültesinde okuyan 13 çocuğun yanına gittim.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Nereye?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Cezaevine.

Ben Cumhuriyet Halk Partisi cezaevi komisyonu üyesiyim. Dinlediklerim korkunç. Şimdi, Türkiye'de kim muhalefet yapıyorsa bin türlü davadan içeri atılıyor. Geçtiğimiz günlerde İlker Başbuğ'un yanına gittim. "Durumunuz nedir?" dedim. "Ben terör örgütü lideri olarak yargılanıyorum. Size bir soru sorayım." dedi. Ben soru sordum, o bana karşı soruyu sordu. Dedi ki: "Ben terör örgütü lideri olarak yargılanıyorum. Ben terör örgütü lideriysem bu başında bulunduğum Türk Silahlı Kuvvetleri ne olur?" Ben de direkt cevap verdim: "Terör örgütü olur." dedim. Türkiye'de Türk Silahlı Kuvvetlerinin terör örgütü konumuna geldiği günlerden, yani bunlar da Türkiye'deki demokrasinin ne aşamada olduğunu bir iki örnekle vermiş olayım. Şimdi, Malatya'yla ilgili bir iki örnekle, sizi fazla sıkmadan sözlerime son vermek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Malatya'da yapılan uygulama da Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan uygulamayla aynı. Malatya'da bir yatırım yapılacak veya bir iş yapılacak, hiç kimseyle tartışılmıyor. Malatya'ya hastane yapıldı, iki hastane kapatılıyor, yerine bir tane devlet hastanesi yapılıyor TOKİ tarafından. Şimdi, demokratik kitle örgütleri, meslek odaları, tabip odası, esnaf odaları, ticaret odası, ilgili, ilgisiz herkes o bölgeye bir hastanenin yapılmasının Malatya'nın trafiğine vurulacak bir darbe olacağını, Malatya'yı, merkezin gelişmesini önleyeceğini herkes bağırarak söyledi. Hangi anlaşılmaz ilişkiden? Daha çözemedik biz onu. Çeşitli iddialar var. "Ben dedim oldu!" Oraya bir hastane binasını diktiler. Şimdi, Malatya'nın trafiği İstanbul'un trafiğini geçmiş durumda, o yaklaşık 2-2,5 kilometreyi günün her saatinde üç, dört saatte geçmeniz mümkün değil. Niye bu dayatma sonucunda yapıldı? Birçok teklif yapıldı ama maalesef bunlar kabul edilmedi.

Değerli arkadaşlarım, Malatya'da bugün 39 tane beldede referandum yapıldı. Birçoğunda yüzde 2-3 civarında "evet" var, onun dışında hiç kimse bunu kabul etmiyor. Köylerimiz kabul etmiyor, beldelerimiz kabul etmiyor. Türkiye'de -Malatya'daki tekrar bu haksızlığı da vurgulamak istiyorum- ilçe açılmayan tek şehir Malatya'dır. Biz büyükşehir olmasını savunduk ama büyük köye "Hayır" dedik. Malatya, eğer bu yasa bu hâliyle çıkarsa bilin ki büyük köy olacak. Büyük köye de biz "Hayır" diyeceğiz. Büyükşehir "Evet" ama büyük köye "Hayır."

Ben bu konudaki düşüncelerimi paylaşma imkânı verdiğiniz için size teşekkür ederim ama Sayın Müsteşarımızı bulmuşken bir iki şey söylemek istiyorum Malatya'nın sorunlarıyla ilgili. Müsaade ederseniz iki cümleyle.

BAŞKAN – Kısa olsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakanımıza söyledim. Sizlere de söylemeyi görev biliyorum. Malatya'da birçok meramiz kiraya verildi. Bu Mera Kanunu, bu nasıl bir iş anlamak mümkün değil. İnsanların binlerce yıl kullanmış olduğu meralar bizim valimizin almış olduğu bir kararla, AK PARTİ milletvekillerinin karşı çıkmasına rağmen, bizim karşı çıkmamıza rağmen meralarımız büyük ölçüde kiralandı. Geçtiğimiz günlerde köylüler birbirlerini vurdular bu mera meselesi yüzünden. Köyün içine kadar giriyor. Sizden ricam, lütfen bunu değerlendirin. Bir araştırın, ben doğru mu söylüyorum, yanlış mı söylüyorum, bu mera meselesinin sizden bir araştırılmasını rica ediyorum.

Bir de her taş olan yere taş ocağı müsaadesi veriliyor. Nasıl izin veriliyor bu taş ocaklarına, anlamak mümkün değil. Taş ocağının iki tür zararı var Sayın Müsteşarım. Birincisi, oradaki su kaynaklarını, doğayı yok ediyor. Bir diğeri de zorlukla yapılan köy yollarında gidilmez oluyor. Bugün bir muhtar aradı, şimdi gelmeden önce. Arapgir'in Alıçlı köyü. Oraya maden ocağı açmışlar, güzelim yolu vardı, şimdi gitmek mümkün değil. Sizden ricam, bu konunun bir araştırılması, yani bu maden ocaklarının, taş ocaklarının oradaki köylere bir faydası yok. Sayın Müsteşarım, taş çıkarıyorlar, maden çıkarıyorlar ama köylünün su kaynağını yok ediyorlar, mezarlığını yok ediyorlar, ayrıca yollarını da yok ediyorlar. Bu konuda bir tedbir alınmasını, bu konuda biraz daha ciddileştirilmesini sizden rica ediyorum.

Başta Başkanımız olmak üzere bütün komisyon üyelerine saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, tabii kayısı hakkını da kullanmış oldun bu şeyde. Helalleştik bayram öncesinde.

Sayın Türkoğlu, var mı bu konuyla ilgili bir görüş?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Yok efendim. Ben en sonda. Siz öyle demiştiniz.

BAŞKAN – Hayır, işte bu aşama, bu yürütme konusunda konuşuyoruz.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Yürürlüğü konuşmayacak mıyız?

BAŞKAN – Bir sonra mı yapmak istiyorsunuz?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Yani ben şöyle genel bir değerlendirme yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Serindağ burada yaptı da onun için, eğer siz de yapmak isterseniz.

Şimdi, hatta şunu da sorayım arkadaşlar. Yemeğin hazır olduğunu söylediler.

ALİ SERİNDAĞ (Gaziantep) – Bitirelim, öyle gidelim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bitirelim de öyle yiyelim.

BAŞKAN – Peki, olur, bitirelim de öyle yiyelim.

Sayın Türkoğlu, buyurun efendim.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Hükümet temsilcileri, değerli misafir arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Türk devleti ve Türk milleti adına önemli sonuçlar doğuracağına inandığımız bir yasa tasarısının değerlendirmelerinin, görüşmelerinin komisyon bazındaki bölümünü tamamlıyoruz. Bu tasarıyla ilgili endişelerimizin çok dikkate alınmamış olması, tasarımı burada savunmakla, izah etmekle görevli arkadaşların çoğu zaman sessiz kalmaları, maalesef yasama tekniği açısından katkıda bulunmamızın önündeki en önemli engeldi. Esas unsurları itibarıyla söylüyorum, ayrıntılar için söylemiyorum ama geldiği gibi buradan gidiyor olması gerçekten ibretlik bir hadise.

En baştan beri söylediklerimizin neler olduğunu size kısaca hatırlatmak istiyorum. Tasarı, yasa hazırlama tekniği açısından, mevzuat hazırlama tekniği açısından ciddi derecede problemli idi. Bir kere bu tasarının neler getirdiğini, hangi alanları düzenlediğini, kamu kurum ve kuruluşlarının bu tasarıya ilişkin değerlendirmelerinin neler olduğunu, tasarı önümüzde geldiğinde göremedik. Tasarının içindeki çalışmalarımız devam ettikçe kamu kurum ve kuruluşu mensubu arkadaşlarımızın görüşlerini aldıkça baktık ki bu tasarıdan gerçekten devletin haberi yok. Bir iki hususun kamuoyunda bir yıldan beri tartışılıyor olduğu iddiası da bu tespitlerimizi karşılayacak mahiyette değil çünkü bu iddiayı ileri süren arkadaşlarımız, iddianın içerisinde de bu tasarının aslında kapalı alanlarda tartışıldığını, kapalı gruplarla tartışıldığını ifade ettiler. Dediler ki biz parti olarak bunu on üç, on dört yerde pilot bazı tespit ettiğimiz yerlerde milletvekillerimizle, il başkanlarımızla ve diğer görevlilerle ama hepsinin de iktidar partisinin mensubu olduğu ya da onların tercih ettiği bazı bürokratlar olduğunu ifade ettiler. Dolayısıyla tasarı aslında kamuoyuyla tartışılmamış, kamu kuruluşlarıyla paylaşılmamış. Tasarı bize bu şekilde geldi ve maalesef hem 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 14'üncü maddesinde zikredilmiş olmasına rağmen hem mevzuat hazırlamaya ilişkin esasları zikreden Başbakanlığın genelgesi ya da bu hususa ilişkin yönetmeliklerde zikredilmiş olmasına rağmen bir düzenleyici etki analizi yapılmadığı, mevzuat hazırlama tekniğinden çok uzak olduğu görülen bir tasarıydı. Bu konudaki eleştirilerimize zaten cevap dahi verilemedi.

Tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisine geldikten sonra da mevzuata uyulmama alışkanlığı devam ettirildi ve maalesef Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, bu tasarımı İç Tüzük'e göre bilhassa Anayasa Komisyonuna ve birçok mali alanı düzenliyor olmasından dolayı da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale etmeyerek, daha doğrusu havale edip tiyatral bir anlayışla Plan ve Bütçe Komisyonunun işlerinin çok yoğun olduğu mazeretiyle orada görüşülmesi engellenerek sadece İçişleri Komisyonunda ele alınması temin edildi ve bu komisyon üyeleri olarak biz Anayasa Komisyonunun yapması gereken işi, Plan ve Bütçe Komisyonunun tespit etmesi gereken hususları tespit edebilmek, öğrenebilmek ve kanaat, karar oluşturabilmek için büyük bir çaba ve efor harcamak zorunda kaldık. Bu hâliyle bile bu tasarının o komisyonlarda incelenmesine cevaz veren İç Tüzük hükümleri, maalesef bu komisyon tarafından kabul edilmedi. Biz, İçişleri Komisyonu olarak bu tasarımı hem Adalet Komisyonuna hem de Anayasa Komisyonuna geri gönderebilirdik, onların değerlendirmelerini alabilirdik. İç Tüzük'te buna ilişkin düzenlemeler var ama bu da tercih edilmedi çünkü bu tasarıyla ilgili bir beklenti var, bir zaman, takvim meselesi var. Bizim dışımızda olan, bu komisyonun bir kısım üyelerinin bilgisi dışında, iradesi dışında olan bu takvim bizi de bu takvime uymaya zorladı ve maalesef sağlıklı olmayan bir müzakere neticesinde işte bugüne kadar geldik. Bir alt komisyon çalışması oldu. İktidar partisinden gelen önergelerin muhalefetten gelen önergeleri katbekat kattığını düşünürseniz bu tasarının aslında iyi hazırlanmadığının itirafı olarak değerlendirmek mümkün. Alt komisyon çalışmaları sırasında iktidar partisi mensubu arkadaşlarımızın getirdiği 27 adet –yanılmıyorsam- önerge kabul edildi. Bu tasarıdaki alt komisyon çalışmaları sırasında tespit edilebilen arızaları gidermek içindi ve bu alt komisyon on sekiz, on dokuz saatlik çalışmalarla... Yani on sekiz saat, on dokuz saat bir mekânda oturan bir insanın ne kadar dikkatli olabileceğini, dikkatini ne kadar muhafaza edebileceğini hepimizin takdirlerine sunuyorum. Bu hâlde bu kadar eksiklik tespit edilebildi. Peki, daha sağlıklı, daha uzun bir süreçte değerlendirilse ne olurdu? Daha birçok şey çıkardı.

Esas komisyon olarak yaptığımız çalışmalar sırasında da arkadaşlarımız “Üzerinde konuşulacak o kadar çok arızalı yer var ki çok mümbit bir tasarı” diye de böyle bir kara mizah yapmak suretiyle bu tasarımı eleştirdiler. Dolayısıyla usuller açısından da bu tasarıda çok önemli problemler var. Peki esas açısından bu tasarı ne içeriyor? Türkiye'nin 81 vilayetinin 29 tanesinde yeni tabirle “bütün şehir” kavramını ortaya koyuyor ve 29 vilayette il özel idarelerini kaldırıyor, belde belediyelerini kaldırıyor, köy tüzel kişiliklerini kaldırıyor. Belde belediyelerini buldukları ilçelere mahalle olarak, köy tüzel kişiliklerini de yine buldukları ilçelere mahalle olarak bağlanmasını temin ediyor. Diğer 52 ilde ise mevcut sistem devam ediyor. Bunun anlamı şu: 29 ilde vatandaşlar ayrı bir yerel yönetim, merkezi yönetim ilişkisinin tespit edildiği başka bir rejime, diğer 52 ilde ise daha başka bir rejime, daha başka bir sisteme tabi olacaklar. Bunun pratikteki uygulamasına ilişkin birçok örnekler verildi. İşte vergilendirmelerden, Hıfzıssıhha Kanunu'nun uygulanmasından imar mevzuatının uygulanmasından, katılma paylarından, harçlardan ya da meslek kuruluşlarının üyeliklerinden dolayı aidatlarına varıncaya kadar birçok hususta esas komisyonda yaptığımız müzakerelerde o 29 ildeki vatandaşların tabi olacakları, yeni karşılaşacakları, yeni tanışacakları hususların hepsini tek tek zikrettik. Ama diğer 52 ilde ise aynı şartlarda yaşayan vatandaşların bu yeni tarifelerle, yeni

resimlerle, vergilerle, katılma paylarıyla, imar mevzuatıyla, çevre mevzuatıyla -Hıfzıssıhha Kanunu'nu kastederek söylüyorum- karşılaşmayacaklarını, mevcut statünün devam ettirileceğini söyledik. Zaten bunu anlatırken bile aynı şartlarda yaşayan vatandaşların farklı mevzuatlara tabi oldukları sonucunu hemen çıkarabiliyoruz. O zaman bu yaklaşım ikili bir sistem ortaya koyuyor. Peki ikili bir sistemin anlamı ne? İkili sistemin anlamı da Anayasa'ımızda zikredilmiş olan 3'üncü, 10'uncu, 42'nci, birçok maddede zikredilmiş olan "kanun önünde eşitlik" ilkesine aykırı bir durum. Dolayısıyla bu tarafından çok basitçe bile baktığınızda vatandaşlar arasında eşitsizliğe sebep olacak olan bir tasarı. İdari sistem açısından da benzer eleştirileri getirdik. İdarenin bir bütün olduğu, merkezî idarenin taşrada yetki genişliği esasına dayandığı, yerel idarelerin, yerel yönetimlerin il, belediye ve köy olarak tanzim edildiği hususlara aykırı olduğunu birçok kereler -Celal Dinçer Bey'in ifadesiyle- dilimizde tüy bitercesine ifade ettik. Bu hususlar da değişmedi. Dolayısıyla bu tasarı hâlâ bu hâliyle Anayasa'nın bu hükümlerine aykırı. Bu tasarı Anayasa'nın 169 ve 170'inci maddelerinde tanzim edilen orman köylüleri açısından da ayrılıklar taşıyor. Dolayısıyla Anayasa'ya aykırı bir tasarımı, biz, burada, Anayasa İhtisas Komisyonu olmadığımız hâlde bu kadar dile getirebildik. Anayasa İhtisas Komisyonuna da gönderemedik ama bunun Anayasa Mahkemesi tarafından yargılanacağını ve değerlendirileceğini biliyoruz. Umuyorum ki onlar da hukukçu gibi davranırlar, hukuk adamı gibi davranırlar, birilerinin adamı gibi davranmazlar da bu tasarı yasalarsa bu tasarımı tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisine iade ederler ya da iptal ederler.

Tasarıyla ilgili önemli eleştirilerimizden birisi de tasarımı hazırlayanların önümüzdeki dönemlerde yapılacak olan seçimlere yönelik beklentilerinin karşılanması amacı güttüğü. Tasarıda bazı idari birimlerin mülki sınırları değiştirilmekte, bağlı oldukları yerler değiştirilmekte. Bunun siyasi etikle bağdaştığını söylemek mümkün değil. İktidar partisinin Meclisteki çoğunluğunun önümüzdeki seçimleri de garantiye almak arzusuyla Türkiye Büyük Millet Meclisini, yasama gibi kutsal bir vazifeyi alet etmesi, âdeta bir tetikçi gibi kullanması hiç şık değil, hiç etik değil, hiç ahlaki değil. Seçimlerde projelerin yarışması, vaatlerin yarışması gerekirken bu tip hilelerle yarışmanın gerçekten demokrasimize yakışmadığını ifade etmem lazım. Bu tasarıyla asıl yapılmak istenenin ne olduğunu baştan beri zikrediyoruz ve Türkiye'de kamuoyu işaret ettiğimiz hususların önemine, doğruluğuna yavaş yavaş kayıyor.

Bu tasarıyla, terörle mücadele etmeyen AKP İktidarı, AKP hükümetleri terörü önleyebileceğini düşünüyor. Bu tasarıyla terörle mücadelenin bir parçası olarak getiriyor. Kendilerince sorun olan Kürt kökenli vatandaşlarımızın... Ki bizce Kürt kökenli vatandaşlarımız sorun değildir, terör sorundur. Bu sorunu çözmek için bir argüman olarak değerlendiriyor iktidar. İktidar bunu gerçekleştirmek suretiyle Oslo'da söz verdiği taahhüdü ya da İmralı'daki bebek katilinden almış olduğu yol haritasındaki işareti, talimatı yerine getirmeye çalışıyor ve bu şekilde terörü önleyeceğini zannediyor hâlbuki bugüne kadar, terör örgütüne verilen tavizlerin hiçbirisi terör örgütünün geri kalmasına, zayıflamasına, terörün önlenmesine hizmet etmedi; bilakis, verilen her taviz terör örgütünün yöre halkı üzerinde gücünü artırmasına, popülaritesinin artmasına sebep oldu. Biz, bu konuda her zaman ve her zeminde bunu ifade etmemize rağmen, maalesef, iktidar partisinin bu iradeyi tesis eden unsurlarına biz etkili olmadık.

Bu tasarı da eğer Türkiye'de bölgesel yönetimlerin, özerk yönetimlerin, üniter yapıdan ayrılmak suretiyle kendi hukukunu, kendi yasama meclisini tesis etme arzusuna hizmet etmesi hâlinde bu bölücü unsurların değerlerine su taşmaktan başka bir özelliği olmayacak ve Türkiye bugün İspanya'da, Belçika'da ya da başka örneklerde gördüğümüz şekilde maazallah bir bölünmenin altyapısını görmüş olacak. Dolayısıyla, bu tasarının devletin haberi olmayan, milletin haberi ve iradesi olmayan hatta gizli kapılar arkasında hazırlanmış olan bu tasarının behemehâl Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminden, Türk milletinin gündeminden ve Türk devletinin ilgili kurumlarının gündeminden alınması, çekilmesi çok büyük önem arz etmektedir. Bu bir vebaldir.

Biraz evvel bir maddeyle ilgili yapmış olduğum konuşmada bir köşe yazarının samimi değerlendirmesini size okudum, aktardım. Bu bir vebaldir. Akıllı olan herkes, akıl sahibi herkes bunu görüyor. İktidar partisindeki arkadaşlarımızın da bunu göreceğine olan inancımı muhafaza etmek istiyorum, ümidimi korumak istiyorum. Dolayısıyla, kendi partilerinin yöneticilerini muhakkak uyarılmalı ve bu tehlikeler konusundaki bizimle aynı sahip oldukları hassasiyetleri aktarmalı ve bu gidişteki yanlışlığı düzeltmek için bir çaba göstermeliler diye düşünüyorum.

Bu duygularla tasarının geri çekilmesi gerektiğini tekrar ederek bu Komisyon çalışmalarını sırasında nezaket, saygı ve sevgi çerçevesinde yapmış olduğumuz çalışmalar için bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Sayın Başkana da eski sicil ve disiplin amirim olarak teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu biz de teşekkür ederiz. Ayrıca gösterdiğiniz nezaket içinde mesleğimizin bütün meslektaşlarımızın sadece bu zeminlerde değil her zeminde birbirimize olan sevgimizi, saygımızı tabii ki koruduğumuz için de biz bu anlamda bir şansa, bir sevince de sahibiz. Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Efendim, Sayın Hüseyin Bürge.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, misafir milletvekillerimizi, Kıymetli Bakan Yardımcımı, Genel Müdürümü, saygıdeğer basın mensuplarını, Sayın Müsteşarımı ve bize on dört gündür beri hizmet eden bütün kardeşlerimi; saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle, vatan topraklarımızı şehit kanıyla sulamış şehitlerimize ve gazilerimize Cenabıhak'tan rahmet diliyorum. Öncelikle, yasa tasarısı noktasında başta İçişleri Bakanımız, Müsteşarımız, Mahalli İdareler Genel Müdürümüz olmak üzere emek veren bütün bürokratlarımıza yürekten teşekkür ediyorum.

Bu yasa tasarısının çok gizli kapılar arkasında hazırlandığı sözüne bence cevap; Kıymetli Başbakanımızın 2011 seçimlerinde “on üç ilin büyükşehir olmasıyla” alakalı İstanbul’da ve gezdiği bütün vilayetlerde konuşma metni içerisinde olduğunun da altını çizmek istiyorum.

Bazı konuşmacı arkadaşlarımız, özellikle milletvekillerimiz, bizim seçimden korkmak, referandumdan korkmak, halka gitme noktasındaki bizim tereddüt yaşadığımızı söyleyen milletvekillerimiz, 1994’te belediye başkanlığı döneminden sadece bir şiiir okumasıyla Kırklareli Pınarhisar Hapishanesine yolu düşen ve orada onun çilesini çektikten sonra düşünce özgürlüğünden, demokrasiden bahseden arkadaşlarım için söylüyorum. Onun döneminden başlayarak 94, 99, 2004 ve 2009 bütün belediye seçimleri, 2002, 2007, 2011 genel seçimler ve iki referandum yani dokuz tane seçim görmüş bir parti mensubu AK PARTİ’ye “Seçimden korkuyorsunuz.” sözü boştur, anlamsızdır. Köylerin tüzel kişiliklerinin kapatıldığıyla alakalı yerleşmenin ötesine götürüldüğüyle alakalı sözlerde de isterdim ki şunlar da söylensin: “Köylüler, köy muhtarı için il genel meclisi için ve genel seçimler için oy kullanırlar, mahalleye dönuştükten sonra kendi ilçe belediye başkanını ve büyükşehir belediye başkanı için de oy kullanacağını.” keşke söylemiş olsalardı. Ne enteresandır ki Sayın Serindağ için söylüyorum, yüzde 50 oy aldığımızı söyler ve takdir de eder. Yüzde 50’ nin karşısında kalan yüzde 50’yi de halkımız bu aziz milletimiz muhalefet partisine dağıtmıştırmış, kime ne düşüyorsa, bize yüzde 50 oy vererek üç dönemden beri de her girdiği seçimde milletin teveccühünü kazanmış bir partimize yüzde 50 oy veren aziz milletimize de teşekkürlerimizi sunmak istiyorum.

Bunu şunun için rahatlıkla söylemek istiyorum ki demokratikleşme noktasında demokrasinin tekâmülcü anlayışın altını çizen Birgül Hocama da teşekkür ediyorum, ne güzel ki taklitçiliği bırakarak tekâmülcü bir anlayışla yolumuza devam ediyoruz. İnsanoğlunun gelişme süreci içerisinde, belediye başkanlığı dönemimde de şehirleri canlı organizmaya benzeten bir adam olarak, sürekli canlı organizmanın yetişmesi noktasında onun da tekâmüle ihtiyacı olduğunu söyler, dururdum.

25 yaşının seçilme hakkını da veren AK PARTİ, yüce Meclis başta iktidar partisi olarak söylüyorum. 18 yaşındakine de seçme hakkı veren yine yüce Parlamento. E, şimdi de seçilme hakkı verilmesi noktasında bir çalışma var. Seçme hakkını verdiniz de en zor işlerden bir tanesi seçme hakkını verdiğiniz 18 yaşındaki gençlerimize seçilme hakkı verilmesi noktasında talebe karşı çıkmanın da çok fazla anlamı yoktur.

Şurada, salonda bürokratlarımız ve milletvekillerimizin -kanaatimi söylüyorum, yanlış olabilir- çoğumuz köylüyüzdür. Ben köylüyüm, köy çocuğuyum. Şimdi, buradan gittikten sonra Kırklareli’ nin Çeşme köyüne anamın, babamın elini öpmeye gideceğim ama birimiz köyde yaşamıyoruz. İyi de köyün tekâmülleşmesi noktasında, gelişmesi noktasında atılacak adımlar... Yani köy köylü gibi mi kalsın. Bunun atmosferinde her fırsatta söylerim: “Belediye başkanları olarak yurt dışına gittiğimizde, ne enteresandır ki Avrupa’da köylünün yollarını, köylünün affedersiniz ahırlarını, köylünün tarlalarına kadar asfaltların olduğunu söyler dururuz. Şöyle diyebilirsiniz: “Bırakın canım, dağınık kalsın.” Aynen berbere giden adam gibi aklıma geliyor: Adamın birkaç tane saçı var, berber bir tarar bir tanesi düşer, bir tarafa tarar, ikincisi düşer aman ne olur bırak dağınık kalsın. Biz, köylerimiz için bu anlayışta dağınık kalmayı kabul etmediğimizi ifade etmek istiyorum.

Genç Özgür kardeşime de inşallah, maşallah kelimelerinden rahatsız olmamasını söylerim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben İdris Naim Şahin’den...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Erkin Koray aklıma geldi, yıl 1994, Koray Erkin’in “arkası gelmez dertlerimin bıktım illallah...”

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU – (Osmaniye) - Erkin Koray.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Erkin Koray, evet “Biri biterken öbürü de başlar vermesin Allah, böyle gelmiş böyle gidecek korkarım Allah, yok mu çaresi?” “Var.” demiştik. 94 yılında Recep Tayyip Erdoğan İstanbul’un...

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Fesüphanallah.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Fesüphanallah var. Recep Tayyip Erdoğan 1994 yılında İstanbul'un kaderinin değiştiği günler, şehirleşme noktasında yaşanan anlayışta 94 yılında belediye başkanlığı yapmış birisi olarak söylüyorum.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU – (Osmaniye) – Bir de değişiklikleri sor.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – O gün Sayın Nurettin Sözen, yağmur yağmaya başladığı zaman –inşallah, maşallah dememin sebebi odur- bunların yukarıdakiyle de arası iyi.” Dediği... Tabii, biz Rabbimizi Allah'ı yukarıda aramayız ama elbette ki Allah'la aramızın iyi olduğunun altını çizmek istiyorum. Niyet okuyuculuk noktasında, varsayımlar noktasında söylenen sözlerin de altını çiziyorum. Niyet okuyuculuk yapmanın bir anlamı yok, üniter yapıya dokunacak bir yasaymış gibi varsayımlar üzerinde konuşulanlar kıymetli Başbakanımızın, Genel Başkanımızın: “Tek devlet, tek vatan, tek bayrak, tek millet” vurgusuna atıf yapılmaması da manidardır.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tek dini de unutma.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Bunu şunun için söylüyorum: Tek dil...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Dil... Din de dedi iki defa.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Elbette ki... Elbette ki...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Başkanlık sistemi de var.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Şunu söylemeye çalışıyorum Sayın Hocam: Ordu göreve çağrıldığı zaman, darbeye alkış tutulduğu zaman da demokrasinin ve cumhuriyetimizin var oluşunun esaslarını görmek adına söylüyorum, yani demokrasi hepimize lazım. Demokrasi ve darbeler... Darbe Komisyonlarındakiler şimdi şakayla diyorlar ki: “Darbe kelimesinin ‘Dur be’ olarak değiştirilebilir.” diyorlar. Yani darbelerle dur demenin zamanın geldiğini, geçtiğini söylerler.

Referandumu demokrasinin içerisinde konuşalım. Bir bakıma Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımız referandum olsun... Referandum zannediyorum ki yasalarla belirli bir anlayış içerisinde olur. Her aklına gelen referandum yapmaya kalkarsa bunun önüne geçilmez diye düşünüyorum. Niye? “Burada referandum yapılsın.” deniyordu, arkadaşımızın birisi de referandumu Kürtçe veya herhangi bir dille ki Kürtçe de söylendiği için söylüyorum, Kürtçe ana diliyle ilgili referandum yapılsa sonuçlarının karşısında ne olacak, ne yapacaksınız diye bakanımıza soru sorulduğu günü de hatırlıyorum. Şunu söylemeye çalışıyorum: İki tane referandum geçirdik. Bir halkın görüşlerini sormak başka bir şey -kelimelerin içi boşalmasın diye söylüyorum- darbe kelimesini de “AK PARTİ'nin yaptıkları darbedir.” gibi söylemler de darbenin içini boşaltmak noktasında referandumu da bu şekilde kullanıldığında altının ve içinin boşaltılması noktasında değerlendiririm diye düşünüyorum.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – “Yasamanın içi boşaltıldı.” demiştiniz.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Bunu şunun için söylüyorum, elbette ki görüşlerinize saygım var. Arada şunu da söylemek istiyorum, başında unuttum: Evet, burada on dört günden beri bütün milletvekili arkadaşlarımızın katkılarını yürekten aldığımı düşünüyorum, istifade ettiğimi düşünüyorum, katkı veren bütün milletvekili arkadaşlarıma parti farkı gözetmeksizin teşekkür ediyorum.

Yerel yönetimler bizim dokumuzda var çünkü bizim Başbakanımız, Genel Başkanımız, yerel yönetimlerden gelme. Yani diyor ya: “Ben mahalle başkanlığından geliyorum, hem siyaseti hem de yerleşmenin ne demek olduğunu biliyorum.” Evet, parti olarak biz yerleşmeyi savunuyoruz, Cumhuriyet Halk Partinin de tüzüğünde bütün Türkiye'deki şehirlerin, 81 vilayetin belediyeleşmesiyle alakalı yani büyükşehir sınırları içerisine girmesiyle alakalı düşünüyoruz... Tüzük içerisinde söylüyorum, az önce Sayın Serindağ da konuşmasında söylediği için söylüyorum.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Yok öyle bir şey. Büyükşehir belediyesine girsin diye bir şey yok.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Dünyamızda artık ülkelerin yarışmadığını ama şehirlerin yarıştığını ve şehirlerimizin dünyayla rekabet edebilecek bir boyut içerisinde, ben bu yasa tasarısının plan bütünlüğü noktasında daha çok görev dağılımı ve konsept itibarıyla büyükşehirin ve ilçe belediyelerinin daha verimli kaynakların kullanılacağına inancımı yenilemek istiyorum. AK PARTİ'nin canlı, insan merkezli, hizmet odaklı, kaliteli, zamanında, etkin ve verimli hizmetler sunma anlayışının altını çizmek istiyorum. Bu konuda da milletimizin hem yerel yönetimler noktasında hem de milletvekilliği noktasında halkımızın teveccühüne devam ediyoruz. Yoksa, AK PARTİ Hükümetleri döneminde yerelin, Köy Kanunu'nun 1924 olduğunu, Belediye Kanunu'nun 1930 yılında, sonra ANAP döneminde 1984'te 3030 sayılı yasa, sonra 2004, 2005 ve 2008'de yine yerleşme noktasında nasıl bir kanun çalışması yapıp yerleşme noktasında ne kadar mesafe kat ettiğini zannediyorum kamuoyu da yakından biliyor.

Bu düzenlemeler yerel yönetimlere aktarılan kaynağın 2002'de 4,7 milyar iken 2012 bütçesinde ayrılan 31,5 milyar TL'nin olduğunu ve yerleşmeye ne kadar kıymet verdiğimizimizin de gerçeğini ortaya koymak açısından söylüyorum. Bu düzenlemeler kanun

tasarısı yerel yönetimler noktasında kendi görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli harcamaları karşılayacak düzeyde ve çeşitlilikte mali güce kavuşmalarını sağlamaktır amaç. Büyükşehir belediyesi kurulmasına objektif kriterler getirecek, büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasında görev-yetki paylaşımını hizmetlerde aksamaya yol açmayacak şekilde yeniden düzenlemenin amaçlandığını ifade etmek istiyorum.

Belediye sınırlarının mülki sınırlar olarak belirlenmesine yönelik bir değişimin yapılmasına esas olacak yerel yönetim reformunun gerçekleştirildiğini gördüğümü ifade etmek istiyorum. Anayasa'ya aykırı olduğunu, 1984'te de, 2006'da da büyükşehir yasa tasarısına konuşmalar arasında da aldığım o gün de atıflar bulunduğunu ifade ediyorum. Büyükşehir belediye yönetiminin hukuki altyapısı ilk olarak 1982 Anayasası 127'nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasındaki: "Mahallî idarelerin kuruluş ve görevleriyle yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir, kanun büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir." ifadesinin de altını çiziyorum.

Saygıdeğer milletvekillerimiz, Komisyon üyelerimiz, bizler bu konularda konuşmadığımızı -iktidar partisi milletvekillerinin konuşmadığını- söylüyorsunuz. Kanun tasarısı başta Başbakanım olmak üzere İçişleri Bakanlığımız ve onun bürokratları ve milletvekillerimizin çalışmalarının sonucunda buraya gelen bir taslak olduğundan dolayı yani bu taslağın taraftarı olanlar, sizi de eleştirme boyutu içerisinde olanlar olarak algıladığımız zaman elbette ki siz eleştirilerinizi söyleyeceksiniz, biz de eleştirilerden payımıza düşenleri alıp değerlendireceğimizi ifade etmek daha doğru olur kanaatini taşıyorum.

Ben de Kurban Bayramının yaklaşması vesilesiyle bütün arkadaşlarımızın Kurban Bayramını yürekten tebrik ediyorum. Komisyon çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını Cenabıhak'tan niyaz ediyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok önemli bir şey var arkadaşlar. Hocam, istirham ediyorum.

Şimdi, çok insani bir nedenle söylemek durumundayım ama Sayın Osman Güneş Bakan Yardımcımızın ayrılması gerekiyor. Daha önce terör saldırısına uğrayan bir Valimiz, maalesef, o hastalıklarından dolayı şimdi yoğun bakımda, Çankırı eski Valimiz Ayhan Çevik'in oğlunun düğününe katılacak çok önemli olarak değerlendiriyorum, yetişmesi için de bizi gerçekten, çok duygulandıran bir olaydır. Sayın Bakan Yardımcımız bu konuşmalarla ilgili değerlendirmesini yapсын onu gönderelim.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) - Bir dakika benimki...

BAŞKAN – Peki, bir dakika olsun lütfen.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Şimdi, Sayın Bürge bize Başbakanın "Tek dil" demediğini... "Dili tektir." diyor, bakın.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Mikrofona tut, biz de duyalım.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Duydunuz mu? "Ben ne 'tek dil' dedim, ne 'tek bayrak' dedim ." diyor aynı Başbakan.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Mikrofona tut...

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Açar mısınız Başkanım...

Başbakan: "Değerli arkadaşlarım, benim milletimin dili tektir." Bu güzel. Buna katılıyorum. Siz de alkışlamışsınız, bakın. Başbakan: "Ben ne 'tek dil' dedim ne de 'din' dedim. Hiçbir yerde benim böyle bir ifadem yok." Efendim, YouTube'da var, hepimize açık.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Din için söylüyor.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Din de dil de...

BAŞKAN – Peki...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Ben de çok kısa bir şey söyleyeceğim. Artık sözü bırakacağız.

BAŞKAN – Önergeler de var onun için ben Sayın Bakan Yardımcımıza...

Sayın Güneş buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI OSMAN GÜNEŞ – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerimiz; uzunca sayılabilecek bir süre burada çok değerli görüşmeler yapıldı, çok değerli fikirler ifade edildi. Bizler de İçişleri Bakanlığı olarak neyi amaçladığımızı, ne yapmaya çalıştığımızı, hangi şekilde bu tasarımı düzenlediğimizi arz etmeye gayret ettik. Bizim hedefimiz, bu tasarımı yaparken ortaya çıkacak birtakım muhtemel boşlukları da hesaba katarak bunları da tolere etme, giderme anlayışla birtakım müesseseleri, mekanizmaları da getirme gayretiyle bunları hazırladık. Buradaki değerli eleştiriler şüphesiz bizim bundan sonraki çalışmalarımızda mutlaka

kulağımızda kalacak olan, mutlaka bu çalışmalarda dikkate alınmaz icap eden eleştiriler olacaktır. Önemli bir tasarıdır, idari yapıda fevkalade önemli değişiklikler getiren bir tasarıdır.

Ben çok değerli milletvekillerimize, Komisyonda üye olan, olmayan çok değerli vekillerimize, zatialiniz başta olmak üzere divan heyetimize, değerli milletvekillerimize ve katkıda bulunan tüm bürokrat arkadaşlarıma, ayrıca diğer bakanlıklardan da devamlı bizimle birlikte olan bizi belli konularda yönlendiren, destek olan, yardımcı olan o değerli arkadaşlarımıza da şükranlarımı sunuyorum. Bu vesileyle yine tüm arkadaşlarım adına, buradaki bürokrat arkadaşlarım adına da yaklaşan Kurban Bayramımızı da, hepimizin bayramını da tebrik ediyorum, hayırlı bayramlar diliyorum. Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Bakan Yardımcımız teşekkür ederiz biz de katkılarınız için.

Şimdi, Sayın Bürge'ye bir söz vermek durumundayım.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Sayın Türkoğlu, milletvekilimiz dışarı çıktı ama bütün konuşmalarında bütün milletvekillerimiz ve Türkiye'de şahittir, dünya da şahittir ki “Tek dil, Türkiye Cumhuriyeti devletinin dili Türkçedir.” atfını, sözünü yüreğinden söylediğine dünyanın şahit olduğunu biliyorum. bir kere daha söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Evet, efendim, siz her an ayrılmaya mezunsunuz.

Teşekkür ederiz.

Bizim de saygılarımızı iletin. Gerçekten, keşke ayakta olabilse babası ve oğlunun bu sevincini paylaşabilse. Çok zor bir şey. Önerge işlemini başlatıyorum.

Yürürlük maddesi üzerinde yani 5'inci madde üzerinde iki adet önerge vardır, okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) sayılı Kanun Tasarısı'nın 5. maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 5: Bu Kanun 01.01.2023 tarihinde yürürlüğe girer.

Ali Serindağ

Celal Dinçer

Birgül Ayman Güler

Gazi antep

İstanbul

İzmir

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu Sayın Genel Müdürüm.

MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRÜ SAYIN YAVUZ SELİM KÖŞGER – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – İmza sahiplerinden Sayın Serindağ, Sayın Hocam, Sayın Dinçer.

Sayın Güler Hocam buyurun.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Değerli arkadaşlarım, toplantıların birinde birkaç defa Bakan Yardımcısının siyasal ve yönetsel sorumluluğu olmadığı, danışman niteliğinde bulunduğu için Hükümeti temsilen bu toplantıya başkanlık edemeyeceğini dile getirmiştim.

BAŞKAN – Temsilci olarak bulunamayacağını.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Başkanlık Divanımız bu konu üzerine bir değerlendirme yapmamıştı, Bakan Yardımcımız devam etti.

BAŞKAN – 30'uncu maddeye göre devam edebileceğini ifade etmiştik Hocam.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bunun üzerine bir rapor hazırlayacağım, sunacağım demiştim. Sayın Başkan onu toplantımız bittikten sonra sunacağım.

BAŞKAN – Memnun olurum hocam.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bizce Türkiye'nin güçlü yerel yönetimlere ihtiyacı var. Yerel yönetimleri güçlendirmenin yolu, tüzel kişiliklerine saygıdan geçer. Yerel yönetimleri güçlendirmenin yolu, onların kullanacakları yerel yatırım kredilerini, planlamalarını, yatırımlarını ve işletmecilik yeteneklerini merkezî yönetimin desteklemesi ve geliştirmesidir. Bu tasarıda ve bizim şimdi uygulanan sistemimizde İller Bankasının da tasfiye edilmesi ile beraber bu bakımdan hiçbir yönlendirici merkezî kurum yoktur. Dolayısıyla, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi bakımından en önemli ayaklarından biri boşluktur. Yerel yönetimlerin tüzel kişiliklerini yok ederek değil, ölçekten beklenecek yararların hizmet birlikleri sistemini geliştirerek sağlamak mümkündür. Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, mevcut yanlışlarından arındırılıp yerel yönetimlerin gerçek birliklerine dönüştürülebilir ve bu amaca hizmet eden iyi bir sistem kurulabilir.

Elimizdeki tasarı, yerel yönetimleri güçlendiren değil yerel yönetimleri yok eden tasarıdır. Bunun yerine Türkiye'yi bölgesel yönetime sürükleyen tasarıdır. Bu tasarıların Anayasa'ya bir uluslararası anlaşma bakımından, bir de Anayasa'nın 127'nci maddesi

bakımından aykırı olduğunu bir kez daha vurgulamak isterim. Anayasa'ya aykırı temel madde büyükşehir belediyesi sınırlarını il mülki sınırlarına genişletmekle ilgilidir. 127'nci maddeye göre: "Büyükşehir belediyesi büyük yerleşim merkezleri için kurulabilir, dolayısıyla, iller için kurulamaz." Anayasa'nın verdiği özel biçim yetkisini Anayasa'nın hem sözüne hem ruhuna aykırı olarak kullanmak mümkün değildir. İ

İkincisi, yerel yönetimlerin tüzel kişiliklerinin yerel halka danışılmadan topyekûn kaldırılması, halkın kendi kendini yönetme hakkını gasbetmek demektir. Bu, hem yerel yönetimler felsefesine hem de Anayasa'nın 90'ıncı maddesi gereği iç hukuk hükmü olarak kabul ettiğimiz Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının ilgili maddesine açıkça aykırılık teşkil eder.

Türkiye'de yerel yönetimleri güçlendirmek için yapılması gereken çok önemli işler, işlem sırası karıştırılarak, altüst edilerek yapılmaya çalışılmış görünüyor. Sonuç, yerel yönetimleri zayıflatmak bir yana yok etmek olmuştur. Öncelikle, Türkiye'de daha önce dile getirdiğimiz gibi çok sayıda milletvekilinin teklifi kanıttır. İl ve ilçe mülki idare sınırları üzerinde yönetsel ve bilimsel çalışmalar yapma ihtiyacımız vardır. Mülki idare sınırlarında bu denli üzerinde anlaşamadığımız bir yapı varken üzerine büyükşehir belediyesini geçirmek yanlıştır. Büyükşehir belediye modelinin kendisi çok sorunludur. Büyükşehir belediyesiyle ona bağlı ilçe belediyeleri aynı partiden olsa bile yaşanan sorunlar farklı partiden olmaları durumunda arşa çıkmaktadır. Büyükşehir belediyesi başkanlık sistemi temelinde kurulmuştur. 1963 yılından bu yana biz belediye başkanlarını meclisin içinden ve meclis tarafından seçerek belirlemiyoruz. Meclisi ayrı, belediye başkanlarını ayrı seçiyoruz. Bu nedenle belediye modelimiz ve büyükşehir belediye modelimiz güçlü başkanlık sistemine dayanır.

Şimdi, siz büyükşehir belediyesini mülki sınırlara dayandırdığınızda vali ve kaymakama eş, daha doğrusu onlardan daha güçlü başkanlar getirerek Türkiye'yi il genel ve il yerel yönetimi arasında parçalamış bulunuyorsunuz. Bu Türkiye'nin yönetilebilirliğini ortadan kaldıran bir özelliktir ama en önemlisi bu yapı, bir yandan bütün kırsal alanları, memleket topraklarını bir rant talanına ve tüm devlet örgütlenmesini de üniter ilkedden federal ilkeye doğru itmeye yol açar.

Bu nedenlerle bu tasarıya karşı çıktık. Bu kararlılığımız sürmektedir.

Son olarak sunu söylemek isterim: Ne kadar güzel oldu Hüseyin Bey'in konuşması. Elbette tartışacak çok şey var içinde ama o konuşmayı hep bekledik. Oysa konuşma âdeti son savunma gibi ve bizim "İktidar milletvekilleri savunmadılar tasarılarını, bizimle tartışmadılar." yakınmalarımızdan sonra geldi. Oysa keşke bütün arkadaşlarımız, bizim gösterdiğimiz gayreti gösterselerdi. Burada çok verimli ve gerçekten görevimizi yaptık duygusuyla bizi evlerimize gönderecek on dört günlük bir mesai harcamış olurduk. Ne yazık ki, efendim, konuşmadınız. Ne yazık ki çoğu zaman kendimizi "Gerçekten bizi dinleyen var mı?" diye hissettiğimiz bir ortamda bulduk ve o yüzden de Türkiye Büyük Millet Meclisinin içi, yargı içi nasıl boşaltılmışsa, öyle boşaltılmıştır duygusuyla bu toplantıdan ayrılıyoruz. Konuşsaydınız, tartışsaydık, çok daha güzel sonuçlara varırdık. Umarım başka çalışmalarda öyle yaparsınız.

Ben siyasi boyutunun ötesinde, her birinizle çalışmış olmaktan, tanımış olmaktan, bu insani tavrı görmüş olmaktan elbette sizler gibi memnunum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hocam, teşekkür ederim.

Önergeyle ilgili işlemi tamamlayalım.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) sayılı Kanun Tasarısı'nın 5'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 5 – Bu Kanunun Konya'yla ilgili hükümleri yayımı tarihinde, diğer illerle ilgili hükümleri 1/1/2023 tarihinde yürürlüğe girer."

Birgül Ayman Güler Ali Serindağ Celal Dinçer
İzmir Gazi antep İstanbul

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SELİM KÖŞGER – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hocam, dün Konya'da bulunmanız acaba biraz etkili oldu mu sizi?

Evet, buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Efendim, biz burada gerçekten samimi bir öneride bulunuyoruz.

Şimdi, Konya'nın özelliği nedir diyeceksiniz, onu açıklayayım. Konya ülkemizde alanı en büyük olan ilimizdir. 39 bin metrekareye yakındır.

Şimdi, biliyorsunuz 2004 yılından beri kent nüfusu çok yoğun olan iki ilimizde bu uygulama devam etmektedir. Kocaeli'nde ve İstanbul'da. Kır nüfusu fazla olan ve alanı geniş olan ilimiz Konya'dır. Biz diyoruz ki: On yıllık bir dönem içerisinde Konya'da bu sistemi deneyelim. Olumlu ve olumsuz sonuçlarını değerlendirelim. Olumlu ve olumsuz sonuçlarını değerlendirdikten sonra uygunsu, olumlu sonuçlar alınmışsa tüm ülkemizde bunu uygulayalım diyoruz.

Şimdi, izninizle, Sayın Bürge'ye konuşmasıyla ilgili kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Ben aslında her olayın kendi şartlarında değerlendirilmesinden yanayım. Benim düşüncem odur. Her olay kendi şartlarında değerlendirilmelidir. Geçmişe de çok fazla dönme meraklısı değilim gerçekten. Yani geçmiş, geçmişte kalmıştır. Biz elbette geçmişten ders alacağız ama ileriye yöneleceğiz. Yani temel düşüncem budur.

Şimdi, Sayın Bürge diyor ki: "Sayın Başbakanımız, şiir okudu. O nedenle ceza aldı." Tabii öyle diyen çok. Ben tabii yargı kararını bilmiyorum. Sadece şiir okuduğu için mi, yoksa tabii o konuşma bütünüyle değerlendirildiği için mi, bilmiyorum. Ben o konuya girmem.

Şimdi, şimdiki duruma bakalım. Parasız eğitim isteyen öğrenciler içeride mi değerli arkadaşlarımız? Türk ordusunun 50'den fazla generali içeride mi? İçeride. Deniz Kuvvetlerinde amirallerin yarısı cezaevinde. Milletvekilleri cezaevinde mi? Gazeteciler cezaevinde mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – 100'ün üzerinde.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, daha da bu örneği çoğaltabiliriz.

İkincisi, şimdi, Pınarhisar'daki durumla Silivri'deki durumu lütfen kıyaslayınız. Keşke imkânınız olsa da gitseniz Silivri'deki durumu değerlendirseniz.

Şimdi, Pınarhisar'da ne oldu? Sayın Bürge çok iyi bilir. Sayın Bürge biliyorsunuz Kırklarelidir. İkimiz de Kırklareli'ni biliyoruz.

Şimdi, Pınarhisar Cezaevi, Sayın Başbakan gitmeden mobilyaları değişti, boya badanası yapıldı, orada hizmeti görecek olan kişi önceden oraya gitti. Gidin kontrol edin, on

binlerce kişi ziyaret etmiştir. Bunu Sayın Bürge de bilir.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Sevmek güzel bir şey.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O amaçla söylemiyorum. O zamanki cezaevi koşullarını kıyaslama itibarıyla söylüyorum. O Pınarhisar Cezaevindeki koşullarla...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Silivri de Pınarhisar'dan çok daha güzel. Eğer o güzelliği, ona atfen söylüyorsanız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Allah size de nasip eder inşallah.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Sizin duanızla olmaz o.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – İzin verirsiniz değerlendirmeye devam edeyim.

Şimdi, bir de gidin Silivri'deki durumu görün. Cezaevi Komisyonu üyesi arkadaşımız burada. Ben de oraya gittim.

Şimdi, orada ziyaret edebilmek için bir sürü kontrol noktasından geçmeniz lazım. Bir sürü üzerinizdeki giysilerinizi çıkarmanız lazım. Pınarhisar'ın koşullarıyla şimdiki koşulları değerlendirelim. Ben böyle derken Pınarhisar'daki koşulların asgarisini hiç olmazsa şimdi yaratın.

Bakın Urfa'da bir olay meydana geldi, 13 kişilik koğuşta –şimdi sayıyı kesin hatırlamıyorum ama- en az 3 misli insan kalıyordu. Bizim bu İnsan Hakları Komisyonu raporlarında bunlar vardır.

Ben geriye dönmek istemiyordum değerli arkadaşlarımız, siz söylediğiniz için söyledim.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Bayrampaşa Sağmalcılar Cezaevi de çok kötüydü, bu AK PARTİ Hükûmeti zamanında, iktidarı zamanında cezaevleri bile iyileştirildi, onu mu söylüyorsunuz?

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Cezaevleri çok doldu.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Sayenizde Avrupa'nın en çok cezaevi olan ülkesiyiz.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Ben onunla övünmüyorum. Şartların iyileştiğinden bahsediyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – İyiyken siz yoktunuz. Şimdi, Silivri sizin zamanınızda...

Değerli arkadaşlarım, demin dile geldi. Bakın, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Genelkurmay Başkanı, Genelkurmay Karargahı, İkinci Başkan, ordu komutanları, Harp Akademisi Komutanı, şimdi hepsi cezaevinde.

Şunu da söyleyeyim tabii: Suç işlenmişse, kim olursa olsun elbette yargılanmalı cezasını çekmeli. Ama insanlar aylardır, yıllardır neyle suçlandıklarını bilmiyorlar. Bizim milletvekilimiz Mehmet Haberal'ın bir kitabı var. Bilmiyorum sizlere de gönderdi mi? Diyor ki: "Benim suçum ne? Neyle yargılanıyorum? Ona göre ben kendimi savunayım."

Beş yıldan beri insanlar tutuklu olarak yargılanıyor değerli arkadaşlar, tutuklu olarak yargılanıyor. Bu vicdanları sızlatmıyor mu? Elbette herkes yargılanmalı. Elbette suç varsa herkes cezasını çekmeli ama adalet içerisinde olmalı, adil yargılama olmalı. Biz bunun üzerinde duruyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, teşekkür ederim.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci madde üzerinde önerge işlemleri tamamlanmıştır.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 6'ncı maddeyi görüşmeye başlıyoruz. Yani yürütme maddesi.

Söz talebi var mı?

Sayın Kavaklıoğlu, buyurun.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Sayın Başkanım, değerli hazırım; tabii tasarının sonuna geldik. Bir nokta koymak lazım.

Bu tasarı görüşülürken en büyük çektiğimiz sıkıntı zaman sınırlamasıydı biliyorsunuz. Zaman sınırlaması da, anayasa değişikliğiyle yerel seçimlerin öne alınarak kasımda yapılması ve bu tasarının da bu seçimde kullanılmasının istenmesi. Zaten sıkıntı oradan çıktı. Bu tasarının daha enikonu tartışılmasını elbette biz de isterdik ama öyledir.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Yani hızlandırılmış bir görüşme mi oldu diyorsunuz?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Elbette. Yani herkes biliyor bunu. Bunu biz ilk seçimlerde kullanmak istiyoruz ve bunu AK PARTİ istiyor, yüksek sesle de söylüyor. Orada sıkıntımız yok.

Gerçekten hem bu Komisyon üyelerimiz olsun hem alt komisyonda çalışan arkadaşlarımız çok yoğun, böyle fedakârca çalışmalar sergiledik. Ve muhalefet partili alt komisyon ve komisyon üyelerimize de teşekkür ediyorum. Gerçekten çok istifade edilecek görüşler ileri sürdüler, kabul edilecek görüşler ileri sürdüler. Ama neticede bu işi bir sınır içinde taşımamız, getirmemiz lazımdı ve buraya kadar da geldik.

Ben bu görüşmelere katılan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Gerçekten, bu ağır şartlara rağmen fevkalade insani bir çalışma yürüttük. Yorgunluk ve uykusuzluk hariç.

Ben herkese teşekkür ediyorum.

Bakanlık bürokrasisine de teşekkür etmek istiyorum çünkü onlar bizden daha fazla çalıştılar. Belki biz görüşmeye başlamadan on beş gün öncesinden başladılar onlar uykusuz kalmaya ve hâlâ uykusuz çalışıyorlar. İçişleri Bakanlığının personeline, bürokratlarına çok teşekkür ediyorum.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Meclis bürokratlarına teşekkür etmiyor musunuz?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Evet, onları da unutmayalım.

Tasarının hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Ve yaklaşan Kurban Bayramı'nızı tebrik ediyorum. İnşallah, Kurban Bayramı'ndan sonra sağlık sıhhat içinde Genel Kurulda da bir araya geleceğiz.

Herkese hayırlı akşamlar diliyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, iki dakika lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Değerli arkadaşlar, ben, izin verirseniz, Türkiye gerçeğini bilmeniz açısından hakikaten bilgi vermek istiyorum.

Özgür arkadaşımızla biz yaklaşık 34 tane cezaevi gezdik. Şimdiye kadar yaptığımız cezaevi ziyareti sayımız 60'ı geçmiştir. Sadece bilgi vermek açısından bir iki örnek vermek istiyorum size.

Bir mektup geldi bize, KCK davasından yargılanan 6 tane kadın İzmir Şakran Cezaevinde çıplak arandığını iddia ediyorlar. Özgür, sağ olsun, gitti. Şöyle bir sonuç çıktı: Sizin bu son dönemde türban hassasiyetinizi falan biliyoruz. Kadınlar erkek gardiyanların önünde çıplak soyundurulmuş oyuk araması yapılıyor.

Oyuk aramasının ne anlama geldiğini, anlatırım ben size.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Komisyonun malumudur.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Komisyon biliyor bunu. Bu, bir çarpıcı örnek.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Gerçek mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Gerçek. Şakran Cezaevinde. Dava açıldı. Şikâyetçi oldular. Savcının bilgisi var.

Şimdi, Osmaniye Cezaevine gittik. Osmaniye Cezaevinde – hiçbir işlem yapılmadı- bir müdür var. Müdür oranın komutanı, her şeyi, Gestaposu. Dün Mamak'ta Raci Tetik varsa bugün de cezaevlerinde onları aratmayacak müdürler var. Bilginiz açısından söylüyorum. Bunu hakikaten içtenlikle söylüyorum size. İnanıyorum ki, bunları siz de kabul etmezsiniz. Gelen ailelerin kadınlarının iç çamaşırına kadar kontrol ediyorlar.

Başka bir örnek vereyim. Hizbullah davasından yargılanan Yasin Demir isminde birisi var Sincan Cezaevinde. Onu ziyarete gittim. “Benim kızlarım, eşim artık gelmek istemiyor cezaevine beni ziyarete.” diyor. “Niye?” dedim. “Buradaki muameleden dolayı. Kızlarıma, eşime buradaki davranışlarından dolayı.” İç çamaşırına kadar arıyor bu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kapalı görüşe gittiklerinde. Telefonla camdan görüşüyorlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, bu cezaevleri meselesi Türkiye'nin kanayan yarası.

Mustafa Balbay'ın yanına gittik. Sayın Bakan, Silivri Cezaevini gezdirdi, şöyle iyi, böyle... Bakın, Mustafa Balbay bizim gibi seçilmiş bir milletvekili. Ağır tecrit uygulanıyor Mustafa Balbay'a.

Bakın, Sedat Peker diye bir hükümlü var orada yatan. Aynı cezaevinde yatıyorlar. Sedat Peker'in özel bir görüşme odası var milletvekillerinden daha lüks. Antetli kâğıtlara basılmış, kartları, özel kalemi –yemin ediyorum- gidin görün.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Kim bu? Mafya babası mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet.

“Cezaevinde ayrı muamele yapılmıyor.” deniyor. Sedat Peker'in ayrı odası var, Mustafa Balbay ağır tecrit altında, hücrede kalıyor.

Şimdi, bunların yemeklerini falan geçtik. Bakın, Türkiye'deki cezaevlerindeki uygulamayı hiç kimse savunmasın. Bu cezaevlerine bir ad verdik: “İşsiz işkence, sessiz ölüm.” F tipleri.

Pozantı Cezaevi gerçeği var. Önce Bakanlık yalanladı, böyle bir şey yok dedi, tecavüz yok dedi. O Pozantı Cezaevinde benim on bir yaşında oğlum var. Birine sorduk: “Gece uyuyamıyoruz.” dedi. “Niye uyuyamıyorsun?” dedik. “On iki yaşındaki çocuğun çığığından.” “Niye çığık atıyor?” “Tecavüz çığığı.” On iki yaşında... Hepimizin çocuğu var arkadaşlar. Yani on iki yaşındaki çocuğun çığığından dolayı insanlar uyuyamıyor. Ve burada görev yapan müdürler terfi ettirildi. Bizim raporumuz üzerine o cezaevi kapatıldı.

Farklı muameleler var mı? Farklı muameleler var cezaevinden cezaevine.

Şimdi, Cüppeli Ahmet Hoca'yı ziyarete gittik. Osmaniye Cezaevindeki, “Olağan dışı sakal.” diye bir karar almış cezaevi müdürü. İnsan Hakları Komisyonu da bunları biliyor. Cezaevi Komisyonu Alt Başkanı AK PARTİ'li milletvekili arkadaş da biliyor bunu ama hiç kimse o cezaevi müdürüne müdahale edemiyor.

“Alışılmışın dışında sakal.” Ne demek? Şimdi, Cüppeli Ahmet Hoca'nın sakalı alışılmışın dışında sakal mı? İki günde bir tıraş ettiriyor bütün mahkûmları, iki günde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Olmazsa...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Olmazsa, ceza veriyor, görüş yasağı, mektup yasağı, doktora çıkma yasağı.

Bakın, dün 13 tane çocuğun yanına gittim. Tıp fakültesinde okuyorlar. Diyarbakırlı, Batmanlı, Mardinli, -sizin hemşehriniz birisi Derikli- Hacettepe Tıpta okuyor İngilizce bölümünde.

Diyarbakırlı çocuğa “Kaçınıcı olarak girdim?” dedim. “Diyarbakır 3'üncüsü olarak girdim.” dedi. Bunlar sağlık anketi yapıyorlar. Sağlık anketini de bu varoşlarda AK PARTİ'yle ilgili sorular soruyorlar. “Sağlık politikasından memnun musun? Ne istiyorsun?” falan diye. Oradan da memnuniyet çıkıyor büyük bölümünde. Bunları terör örgütünün talimatıyla yapmış diye hepsi gözaltında. 13 tane çocuk gözaltında. Bir çocuğa sordum, gözlerim yaşardı. “Ağabey, ben sizin Malatya Yazıhan'ı biliyorum.” dedi. “Nerden biliyorsun?” dedim. “Biz yazın oraya kayısıya mevsimlik işçi olarak geliyoruz. Adana'ya gidiyoruz pamuk toplamak için.

Fındık toplamak için de şeye gidiyoruz.” Bu çocuk burada okuyor ve bunlar haksızca gözaltında. Yapılan muameleleri anlatsam inanamazsınız. Tutuklu bu. Sınavına giremiyor. Sınavı girme hakkı elinden alınmış. Neyse çok uzatmayayım.

Bakın, Mehmet Ağar da cezaevinde yatıyor, Mehmet Haberal da, Engin Alan da cezaevinde yatıyor. Ben hepsine gittim. Engin Alan'a da gittim, İbrahim Ayhan'a da gittim. Mehmet Haberal'ın yattığı koşulları görün arkadaşlar, bir de Mehmet Ağar'ın yattığı koşulları görün. Mehmet Ağar VIP cezaevinde yatıyor Sayın Başbakanın yattığı gibi, Mehmet Haberal, Engin Alan, Mustafa Balbay, İbrahim Ayhan gibi insanlar da maalesef ağır bir tecrit içinde.

Silivri'yle ilgili anlatılanların tamamı yalan. Nerede isterseniz tartışırım. Çok kötü koşullarda yatıyorlar.

Bunu bilgilerinize sunuyorum sadece.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ağbaba.

Sayın Bürge, sizin...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Az önce Türkoğlu kardeşimiz dışarı çıkınca, onun gıyabında söyledim. Yani Başbakanımızın konuşmalarında “Tek devlet, tek vatan, tek bayrak, tek millet, tek dil” sanki “tek din” gibi anlaşıldığını düşünerek... Elbette ki, İslami hassasiyet olarak, İslam dini olarak kullanılır ama ülkemizde İslam'ın dışında da dinlere mensup insanlarımız var. Yanlış anlaşılmasın diye söylüyorum.

Dilin Türkçe olduğunu, resmî dilin Türkçe olduğunu, bunun dışında diğer dillerle ilgili de kurslar açılabilceği noktasında beyanın dışında bizim şeyimiz yok. Yani resmî dilin Türkçe olduğunu –dil olarak söylüyorum- ama din açısından da bu ülkemizde İslam'ın dışında da Hıristiyanlıkta, Musevilikte olan inançlar da var. Dil sürtüşmesi olarak yanlış anlaşılmasın diye söylüyorum.

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Sürçmesi...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Kimseyi kırmak istemiyorum.

Resmî dilin Türkçe olduğunu ama bunun dışında Arnavutça, Boşnakça, Kürtçe dillerinde de kurslar açılarak bunlarla ilgili de öğretilerin başlayacağıyla ilgili açıklamalar var. Yani resmî olarak, benim duyduğum kelimeler “tek devlet, tek vatan, tek bayrak, tek millet ve tek dil” olarak düzeltmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Türkoğlu.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, ben, Sayın Bürge'nin bu sözlerine cevap vermiyorum. Cevabı biraz evvel Başbakanın kendi ağzından söyledikleriyle buradaki arkadaşların hepsi duyular. Dolayısıyla böyle bir cevabın... Yani Başbakan doğru söylemiyor ya sizin söylediğiniz doğru değil. Ben size görüntülerle ve kendi bizzat sesinden olan şeyleri aktardım.

Zaten din de demedi kimse. Yani...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Benim ağzımdan öyle çıkmış olabilir.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Belki Ali Serindağ Beyefendi oradan takıldı ama dinle ilgili bir şey konuşulmadı. Tek dil, tek bayrakla ilgili Başbakanın binlerce kişinin önünde söylediğini buradan aktardım. Dolayısıyla bu konuda tereddüt yok.

Biz Başbakanın ilk defa böyle bir çelişisini görmüş değiliz. Biz, Başbakanın “Oslo görüşmeleri yoktur.” dediğini de duyduk sonra “Vardır.” dediğini de duyduk. Biz, Başbakanın Papa'nın ziyaretinde “Papa'yla görüşmeyeceğim. Estonya'ya NATO toplantısına gidiyorum. Bu Papa'yla görüşmem.” dediğini de duyduk, sonra Papa'nın uçağının kapısına kadar gittiğini de gördük. Biz Başbakanın elli tane, yüz tane çelişisini gördük. Niye gördük? Allah'a şükür gözümüzü görmek için, kulağımızı da duymak için kullanıyoruz. Kullanamayanlar da Allah selamet versin diyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Yok artık. Bu kadar uzatacak...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Bürge'nin açıklamasından sonra bir şey söylemem lazım.

BAŞKAN – Sizinle ilgili bir şey söyledi mi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır. Çok önemli bir şey. Bir dakika.

BAŞKAN – Bir dakika sürmesi mesele değil de bu işi artık bir yerde bırakalım.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, Sayın Bürge konuşmadı konuşmadı, konuştu, sonra düzeltiyor, düzelttikçe bir taraftan yapıyor bir taraftan bozuyor.

Şimdi, bu, tek din meselesinde dedi ki: “Böyle bir şey tabii ki yok.” Yanlış anlaşılmasın. Bakın burada tutanaklar şahittir. AKP İktidarın bir önerge verdi. Kendi önergesini oyladı ve kanun... Kanun bu ülkenin bütün vatandaşları için yapılır. Hazreti Peygamberimizin hayatı diye kanun yaptınız ve Kutsal Kitabımız Kur’an-ı Kerim diye kanun yaptınız.

Şimdi, bizim burada tek din diye bir vurgumuz yok demeyin. Kanun ülkedeki bütün vatandaşları kapsar. Eğer dediğiniz gibi, diğer dinlerin varlığını kabul eden bir yaklaşımınız olsaydı, derdiniz ki: “Kutsal kitapların okutulması ve peygamberlerin hayatlarının okutulması.” Bu ülkede inanan insanların. Ama siz, kanun metnine –siz de oy verdiniz ona- “Kutsal Kitabımız Kur’an-ı Kerim, Peygamberimiz Hazreti Muhammed.” dediniz. Benim de her ikisi ortak değerim. Ben de o Peygamber ve Kitaba iman ediyorum ama kanun metnine bunu yazdıktan sonra bu düzeltmeyi yapmanız tutarlı değildir. Onu da açıkça ifade etmek lazım.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Sayın Başkan, müsaade eder misin.

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Ben din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliğinden geliyorum kardeşim. Benim Türkiye’de İslam dininin resmî din olarak nüfus kâğıtlarında yer aldığını ama bir ülkede bir başka dinin mensuplarının da varlığını söyledim. Kırılmaması noktasında söylüyorum.

Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde, Sevgili Özgür Kardeşim, dinler tarihi vardır. Hıristiyanlık vardır, Yahudilik vardır, Musevilik vardır, şimdi de Alevilikle ilgili bazı pasajların konulduğunu da sizler de biliyorsunuz. Yoksa, bunlarla alakalı...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz koydunuz, Aleviler koymadı. Sünni yorumu.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Evet, o da bizim AK PARTİ İktidarında oldu.

Şunu söylemek istedim: Bu düzeltmek değil ki söylediğim. Yani tek dinin, Türkiye’de... Ben Balkan coğrafyasında söylediğim kelimelerle alakalı olaya, dil sürtüşmesi, yanlış anlaşılır diye söyledim. Osmanlının özgür iradesinde bugün Balkan coğrafyasında çok dil varsa, çok din varsa, Osmanlının hoşgörüsünden kaynaklanmış olduğunu da söyledim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben de AKP’de bu hoşgörünün olmadığını, aksi yönde kanun çıkardığını söyledim.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Sıyer’in seçmeli ders olarak kullanılması bu anlama gelmez.

BAŞKAN – Son, Sayın Serindağ, fazla da uzatmadan lütfen. Bu, farklı bir mecraya gitmesin.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tasarının sonuna yaklaşıyoruz. Komisyon üyemiz Sayın Kesimoğlu’nun bir telefonunu aldım şimdi. Komisyon üyelerinin bilgisine sunmak istiyorum.

Biliyorsunuz bugün bazı beldelerde referandum yapıldı. 3’ünü örnek olarak burada dikkatinize sunmak istiyorum. Bunların 3’ü de AKP’li belediye başkanlarının başkan olduğu beldeler. Bizim Sergen –Sayın Bürge, bunları bilir- beldesi. 1.005 kişi oy kullanmış. 970’i hayır, 22 evet. Kırkköy, hayır diyen 1.219, evet diyen 6. Yenice 689 hayır demiş, 12 evet. Bunların 3’ü Kırklareli’ne bağlı beldeler ve AKP’nin belediyeyi kazandığı beldeler.

Şimdi, burada, din konusunun tartışılmasını doğrusu ben uygun görmem. Keşke gelmeydi.

Şimdi, şöyle: Yalnız şunu düzeltiyim. Sayın Başbakanın birisi Gaziantep konuşması, diğeri de Maraş konuşması. “Tek din” dedi, “tek din” dedi, ondan sonraki konuşmada gazeteciler hatırlattı, herhâlde dil sürçmesi dedi...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Hayır...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Hayır, daha devamı var. Sayın Başbakan da “Hayır. Tek dil değil –dikkat buyurun- tek din, tek din.” diye vurgusu var.

Neyse, bu konuyu çok fazla uzatmak istemiyorum. Kayıtlara herkesin bakmasını lazım.

Teşekkür ederim.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Resmî öyledir ama. Resmî nüfus kayıtlarımızdaki yazı bu değil midir? Resmî dil Türkçe olduğunu vurgulamak yanlış değil ki.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, öyle demedi. “Tek dil değil, tek din, tek din.” diye vurgusu var. Neyse bu konu kayıtlarda var zaten.

BAŞKAN – Buyurun.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Şimdi, muhalefet milletvekilleri hep eleştiriler hiç konuşmuyorsunuz filan diye ama. Şimdi, Sayın Bürge bir şiir dedi, bir cezaevi dedi yarım saatir konuşuyoruz. Buralara gelmemiz mümkün değildi.

BAŞKAN – Sayın Kavaklıoğlu, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım, 6'ncı madde üzerinde önerge yoktur.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, bir tekriri müzakere önergesi vardır Sayın Serindağ'ın. Görüşmeler tamamlanmadan işleme almak zorundayım İç Tüzük'e göre.

Okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın 2'nci maddesinin 2'nci fıkrasının görüşmeleri sırasında Şişli ilçesinin bazı mahallelerinin Sarıyer ilçesine bağlanmasını içeren bir önerge kabul edilmiştir. Önerge gecenin geç saatlerinde verilmiş ve üzerinde gerekli inceleme yapılamamıştır.

Bu nedenle, söz konusu değişikliğin tekriri müzakere edilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Serindağ	Muharrem Işık	Namık Havutça
Gaziantep	Erzincan	Balıkesir
Birgül Ayman Güler	Celal Dinçer	
İzmir	İstanbul	

BAŞKAN – Sayın Serindağ...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Gerekçesi içinde okundu.

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, ben oylamadan sonra küçük bir teşekkür ve bir değerlendirme de yapmak istiyorum. Ona da izin verin lütfen, ayrılmayın hemen.

Değerli arkadaşlarım, alt komisyon raporunun maddeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, alt komisyon rapor ve metninin ekli listeleriyle birlikte tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda kanun yapım tekniğine uygunluğun, kavram ve dil birliğinin sağlanması, fıkralar hâlinde düzenlenmiş hususların Genel Kurulda maddelerin görüşülme usulüne uygun olarak ayrı maddeler olarak düzenlenmesi amacıyla Komisyon Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, Komisyon üyelerimizden İstanbul Milletvekili Sayın Hüseyin Bürge, Niğde Milletvekili Sayın Alpaslan Kavaklıoğlu, Zonguldak Milletvekili Sayın Özcan Ulupınar ve Sinop Milletvekili Mehmet Ersoy'un İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca bu konuda özel sözcü olarak seçilmelerini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Bir tane de muhalefet partilerinden olsun.

Başkanım, bu komisyon teşkil edilirken ne sözcü ne diğer görevli arkadaşlarımızdan muhalefete hiçbir jest yapılmadı. Biz de seslenmedik. Zatenizin şahsında bir itirazımız olmadı. Ama artık bir jest zamanı geldi herhâlde.

BAŞKAN – Evet, Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, sayın milletvekilleri; muhalefet şerhlerinin Başkanlığımıza ulaştırılması hususunda İç Tüzük'ün 42'nci maddesi uyarınca 31 Ekim 2012 Çarşamba günü saat 17.00'ye kadar makul süre veriyorum.

Değerli arkadaşlarım, Türk kamu yönetiminde, yerel yönetimler alanında gerçekten çok önemli değişiklikler, yeni düzenlemeler yapan, dendiği gibi, burada dile getirildiği gibi çok farklı düzenlemeleri içeren bir kanun tasarısını çok yoğun bir mesaiyle görüştük. Ben, konunun hızlı şekilde görüşüldüğü konusuna katılıyorum. Şimdi, baştan da söyledim, farklı siyasi beklentiler, farklı siyasi tercihler olması normaldir. Bu kanunla da ilgili olarak 27 Ekimde Anayasa değişikliğinin planlanması, belki bundan sonra yeni bir anayasa, yeni bir mahallî idareler seçimiyle ilgili tarihte uzlaşılması suretiyle bir anayasa değişikliğinin de yapılacağını gündeme alan, göz önüne alan Hükümet bu tasarının bayramdan önce bitirilerek hemen bayramı takip eden hafta Genel Kurulun gündemine hazır hâle gelecek şekilde yapılması konusunda bir arzu izhar etti. Tartışılabilir ama böyle bir hakkı olduğunu da unutmayalım.

Şimdi, bir yasama görevi yapılıyor Komisyonunda, elbette ki Hükümet iradesi tasarıya yansımıştır. Arkadaşlarımızın da hepsi mutlaka burada konuşacak veya mutlaka görüş sarf edecek diye bir şey yok çünkü alt komisyonlarda burada çok değerli katkılar yapıldı, çok yoğun çalışıldı. Elbette burada bulunmak, oylarıyla buna, bu iradeyi ortaya koymak da bir yasama katkısıdır ama yani burada şunu

da bilelim yani birileri bir şey yapıyor, birileri de savunuyor anlamında almamak lazım. Yani yanlışlığı, Anayasa'ya uygunluk konusunda, İç Tüzük'e uygunluk konusunda, diğer kanunlara uygunluk konusunda değerlendirmeniz olabilir ama hep söyledim, bu bir Anayasa yargısıdır, yargıların konusudur veya millete verilecek bir hesapla ilgili konudur, bir siyasi sorumluluğu vardır. Elbette bunu yapanlar da bu konuda farklı bir değerlendirme içinde olabilirler. Siz bunu yanlış kabul edebilirsiniz.

Şunu da belki gayriresmî de olsa söylemek durumundayım: Bakın, Başkan olarak burada, bu Komisyonda dile getirilen hususların tamamını...

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Gayriresmî değil mi?

BAŞKAN – Hayır, şu anlamda: Yani burada söylemem resmî bir niteliği olmadığı anlamında söylüyorum. Buradaki bütün görüşler tabii ki tutanaklar incelenerek intikal ettirilecek ama biz bunu önümüzdeki bir değerlendirme, bizim kendi içimizde değerlendirme yapabileceğimiz bir platform da oluşacaktır, orada da bunu söyleyip Genel Kurulda bu konuda muhalefet partilerinden gelecek olan görüşlerin de değerlendirilmesine imkân sağlayacak bir bilgilendirme içinde bir şeyde olacağız. Onun da bilinmesini istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, Sayın Türkoğlu, Sayın Başbakanla ilgili belki sizin açınızdan böyle oluyor ama. Şimdi Başbakanın genel olarak ilkesi her yerde, her platformda söylediği konu resmî dil anlamında tek dildir. Tabii tek din konusunu zaten düzeltmeye tabi tuttu. Tek din konusunda zaten kimsenin, yüzde 99,99 da olsa böyle bir şey, biz laik bir ülkeyiz, olmaz. Şimdi, tek dille ilgili konu yaşayan dillerle ilgili bir değerlendirme olur, bunun dışında olmaz çünkü Başbakanın "Resmî dil Türkçedir, tek dildir." lafını ben size bin defa ilgili yerlerden bulurum. Bakın, benim ilim Mardin'de Yaşayan Diller Enstitüsü kuruldu. Yani resmî dilin dışında dillerde elbette ki tek dil diyemezsiniz yani Kürtçeden, Arapçadan –ben Arapça biliyorum, yöre Arapçası ama her neyse yani- Abhazca, Çerkezce gibi, o anlamda tek dil değerlendirmesi, oradaki ifadesi bu anlamda ben algılıyorum.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) - Efendim, bize hep niyet okuyor diyordunuz, şimdi siz de Başbakanın niyetini okuyorsunuz.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlarım, teşekkür etmek istiyorum.

Tabii ki değerli arkadaşlarım, İç Tüzük'le ilgili uygulamalarda evet farklılık gösteren taleplerle benim uygulamalarımda oldu. Bu vesileyle Genel Kurulda da intikal ettireceğim.

Değerli arkadaşlarım, Komisyon çalışmaları açısından bu İç Tüzük kesinlikle eksiktir, kesinlikle bizim burada anlaşabildiğimiz konularda hiçbir sorun yaratmamakla beraber anlaşamadığımız konularda bizi gerçekten sıkıntılara sokan hükümler içermektedir. Kanunlar ve Kararlarla görüştüğümüzde "Böyle de olabilir, böyle de olabilir, işte, geçmişte şu komisyon şu uygulamayı yaptı, bu komisyon bu uygulamayı yaptı." gibi şeyler vardı. Tabii ki biz o zamanlama içerisinde yaptığımız için biz belli bir programı, siz de İç Tüzük'ten kaynaklanan elbette saygı duyduğum hakları kullanıyorsunuz.

Şimdi, öyle bir İç Tüzük ki yani uygulandığı takdirde aynı metnin –ben metnin içeriğiyle ilgili söylemiyorum kesinlikle, "Niçin hakkınızı kullandınız?" diye de asla söylemiyorum- yani 520 defa aynı metnin okunması veya 480 defa aynı metnin okunmasına yol açacak düzenlemeler var. Bunları engellemek lazım arkadaşlar, bakın, burası için söylemiyorum yani bu tasarı için söylemiyorum.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Sesiimiz de kısıtlanmamalı.

BAŞKAN - Bakın, aynı metnin 520 defa okunmasına da bir şey getirmeli ama makul sayıdaki veya sizlerin görüşlerinizi ifade edeceğiniz bütün görüşlere de açık olmalıdır. Yani bu düzenleme kesinlikle bir ihtiyaçtır.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) - Efendim, her güzel sözü 180 kere tekrar edin diyor yani bunda bir şey yok ama 500 kere okutsak da hâlâ öğrenememiş, anlayamamış arkadaşlarımız var.

BAŞKAN – Ama işte aynı gerekçe, aynı kelimelerle olunca siz de biliyorsunuz ki...

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) - Başkanım, siz baştan dediniz ki: "Ben bu oturumları hızlı yönettim, sıkıştırdım sizi." Biz de bunu tabiri hoş görün, zatialinizi kastederek söylemiyorum ama gayriinsani bir muamele olarak isimlendirdik. Yoksa insan fitratına...

BAŞKAN – Yoğun bir çalışma yaptığımız, hızlı bir çalışma yaptığımız doğrudur.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) - Bu normal oluyor, biz önerge veriyoruz, İç Tüzük'ün boşluğundan faydalanıyoruz...

BAŞKAN – Hayır, bakın, onu söylemiyorum. Onu bakın baştan söyledim ama bu hakkınızı kullanmanız anlamında değil. İç Tüzük'ün bunları düzenlemeyişi anlamında söyledim.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) - Yani yarın bu ülke bölünürse Allah esirgesin...

BAŞKAN – Bu İç Tüzük'ün bunları düzenlemesi gerektiğini söylüyorum.

Değerli arkadaşlarım, evet, Genel Kurul çalışmalarında bize Sayın İçişleri Bakanımızın, Sayın Bakan Yardımcımızın, Sayın Müsteşarımız -burada çok emek verdikleri için isimlerini saymak zorundayım- Seyfullah Hacımüftüoğlu'nun, Mahallî İdareler Genel Müdürü Yavuz Selim Köşger'in, Genel Müdür Yardımcıları Mehmet Emin Bilmez'in, Daire Başkanları İlhami Aktaş, Süleyman Elban ve Şube Müdürü Ekrem Cenap'ın çok değerli katkıları oldu, kendilerine teşekkür ediyorum.

Değerli grup başkan vekillerimize, yerel yönetimlerden sorumlu genel başkan yardımcılarımıza, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarıma, özellikle alt komisyonda görev yapan Sayın Ersoy olmak üzere Sayın Birgül Ayman Güler Hoca'ma, Sayın Hasan Hüseyin Türkoğlu'na ve burada görüşmelere katılan çok değerli milletvekillerimize, Komisyon üyelerine, Komisyon üyesi olmayan, alaka gösteren, bugün bile tatil günü gelip burada bizlerle görüşleri paylaşan ve sanıyorum ki yeteri kadar görüşlerini ifade etmeye imkân tanıdığımız arkadaşlarıma da çok teşekkür ediyorum.

Tabii ki Kanunlar ve Kararlardan Sayın Genel Sekreter İrfan Neziroğlu'na, Genel Sekreter Yardımcısı Muhammed Bozdağ'a, Kanunlar ve Kararlar Başkanı Habip Kocaman'a, Başkan Yardımcısı Sayın İbrahim Halil Tavas'a, Başkan Yardımcısı Sayın Semra Gökçimen'e, yasama uzmanları Mustafa Şahin, Uzman Yardımcısı Ahmet Yüksel ve Rabiya Arabacı'ya ve bütün bu çalışmalar sırasında bizlere destek sağlamak için görev yapan bütün çalışma arkadaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Stenograflara...

BAŞKAN - Stenografları unuttuğum için özür dilerim. Evet, stenograflar çok çalışılar, gözümün önünde olduğu için...

Çalışanlar, hizmetliler, tabii ki bu çalışmaların kamuoyunda önemli bir gündem yaratması, magazin boyutuyla, olumsuz boyutuyla, olumlu boyutuyla sayın basın mensuplarına teşekkürlerimi, şükranlarımı belirtiyorum.

Şimdi den hepimizin Kurban Bayramı'nı yürekten kutluyorum. Sevdiklerinizle, ailelerinizle daha nice güzel bayramlara sağlık ve huzur içinde erişmenizi diliyorum.

Allah devletimize, milletimize zeval vermesin diyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 19.40